

Doorstroom van doelgroepwerknemers uit de sociale inschakelingseconomie

Laura Jacobs
Vicky Heylen
Caroline Gijselinckx
m.m.v Bart Capéau
Projectleiding: Caroline Gijselinckx

2 - 2012

WSE-Report

Steunpunt Werk en Sociale Economie
E. Van Evenstraat 2 blok C – 3000 Leuven
T:32(0)16 32 32 39 F:32(0)16 32 32 40
steunpuntwse@econ.kuleuven.be
www.steunpuntwse.be

Doorstroom van doelgroepwerknemers uit de sociale inschakelingseconomie

Laura Jacobs
Vicky Heylen
Caroline Gijssels
m.m.v. Bart Capéau
Projectleiding: Caroline Gijssels

Een onderzoek in opdracht van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport en de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, in het kader van het Vlaams Programma Strategisch Arbeidsmarktonderzoek

<p>Deze publicatie kwam tot stand met steun van het Europees Sociaal Fonds. Het ESF stelt middelen ter beschikking voor initiatieven die bijdragen tot meer en betere jobs voor meer mensen.</p> <p>Ontdek de werking in Vlaanderen via www.esf-agentschap.be.</p>	<p>Kernthema's ESF 2007-2013</p> <ul style="list-style-type: none"> Talenten activeren Arbeidskansen geven Ondernemen met mensen
	<p>ESF investeert in jouw toekomst.</p>

Jacobs L., Heylen V., Gijselinckx C., Capéau B.

Doorstroom van doelgroepwerknemers uit de sociale inschakelingseconomie

Jacobs L., Heylen V., Gijselinckx C., Capéau B. – Leuven: Steunpunt Werk en Sociale Economie, HIVA-KU Leuven, 2012, aantal p.121

ISBN-9789088730818

Copyright (2011)

Steunpunt Werk en Sociale Economie
Parkstraat 45 bus 5303 – B-3000 Leuven
T:32(0)16 32 32 39 - F:32(0)16 32 32 40
steunpuntwse@econ.kuleuven.be
www.steunpuntwse.be

Instelling auteurs

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this report may be reproduced in any form, by mimeograph, film or any other means, without permission in writing from the publisher.

INHOUD

HOOFDSTUK 1: Onderzoeksopzet en methodiek.....	5
1. Situering onderzoek.....	5
1.1 De beleidscontext	5
1.2 Het Steunpunt Werk en Sociale Economie (WSE).....	5
2. Onderzoeksopzet, -vragen en methodologie	6
3. Data en databanken	6
3.1 Eenheid en tijdsafbakening	7
3.2 Data vanuit VSA WSE	8
3.3 Data vanuit de KSZ DWH AM&SB	9
3.4 Data-analyse.....	10
3.5 Mogelijkheden en beperkingen dataset.....	11
4. Opbouw van het rapport.....	11
HOOFDSTUK 2: Theoretisch kader	12
1. Sociale (inschakelings)economie	12
1.1 Definitie en afbakening	12
1.2 Sociale inschakelingseconomie.....	13
1.3 Een nieuw kader voor de sociale economie.....	14
2. Betrokken werkvormen.....	14
2.1 Invoegbedrijven	14
2.2 Werkervaringsprojecten.....	17
2.3 Sociale werkplaatsen.....	19
2.4 Overzicht.....	21
3. Uitstroom uit de sociale economie	24
3.1 Literatuur en eerder onderzoek	24
3.2 Uitstroomcijfers	26
HOOFDSTUK 3: Profiel doelgroepwerknemers.....	27
1. Theoretische doelgroep.....	27
2. Profiel deelnemers.....	28
2.1 Invoegbedrijven	28

2.2	Werkervaring (WEP+).....	33
2.3	Sociale werkplaatsen.....	38
HOOFDSTUK 4: Doorstroom en kenmerken van doorstroom.....		45
1.	Gemiddelde duur in de maatregel	45
2.	Doorstroom vanuit de invoegmaatregel	46
2.1	Uitstroom naar arbeidsmarktpositie.....	47
2.2	Kenmerken uitstroom	53
3.	Doorstroom vanuit WEP+.....	64
3.1	Uitstroom naar arbeidsmarktpositie.....	65
3.2	Kenmerken uitstroom	74
4.	Doorstroom vanuit sociale werkplaatsen	89
4.1	Uitstroom naar arbeidsmarktpositie.....	89
4.2	Kenmerken uitstroom	98
HOOFDSTUK 5: CONCLUSIES		114
1.	Profiel van de uitstromers.....	114
2.	Kenmerken van uitstroom	114
2.1	Voortijdige uitstroom.....	114
2.2	Doorstroom naar werk	115
2.3	Aard van het werk.....	115
BIBLIOGRAFIE		117

HOOFDSTUK 1: ONDERZOEKSOPZET EN METHODIEK

In de eerste en tweede paragraaf van dit hoofdstuk situeren we het onderzoek en bespreken we het onderzoeksopzet, de onderzoeksvragen en de gehanteerde methodiek. In een derde paragraaf geven we meer informatie bij de data die we gebruiken voor de analyses. We gaan hierbij dieper in op de verschillende databanken die we gebruikt hebben en de specifieke data die ons van hieruit werden aangeleverd. De vierde paragraaf tot slot geeft kort de verdere opbouw van dit onderzoeksrapport weer.

1. Situering onderzoek

1.1 De beleidscontext

Dit onderzoek is relevant binnen het huidige beleidskader. Het Vlaamse beleid legt de laatste jaren immers steeds meer de nadruk op doorstroom en uitstroom uit de sociale economie naar het zogenaamde 'Normaal Economisch Circuit' (NEC). In de beleidsnota van de Vlaamse Minister van sociale economie Freya Van den Bossche wordt vooropgesteld in de toekomst meer aandacht te besteden aan de doorstroom. Specifieke instrumenten, zoals persoonlijke ontwikkelingsplannen (POP) en het screenen van de afstand tot de arbeidsmarkt, zullen hiervoor worden ingezet (Van den Bossche, 2009). Het realiseren van (meer) doorstroom uit de sociale economie is daarnaast een strategische doelstelling voor de periode 2010-2011 (Van den Bossche, 2010).

1.2 Het Steunpunt Werk en Sociale Economie (WSE)

Het onderzoek situeert zich binnen de onderzoekslijn 'Sociale economie' van het Steunpunt Werk en Sociale Economie (WSE), dat loopt van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2011. In het kader van dit Steunpunt werd, op basis van een technisch voorrapport met daarin een definiëring en afbakening van de sociale economie, een voorstel voor opzet van de monitor en een analyse van beschikbare databronnen (Gijssels & Van den Broeck, 2008), een Monitor voor de Sociale Inschakelingseconomie in Vlaanderen geconstrueerd (Deraedt & Van Opstal, 2009a). Deze monitor leverde een profielschets op van de ondernemingen die actief zijn in de sociale inschakelingseconomie, de werknemers en potentiële doelgroep en een indicatie van de dekkingsgraad (Deraedt & Van Opstal, 2009b). Na de ontwikkeling van dit instrument werd de Monitor als interactieve toepassing opgesteld door het Departement Werk en Sociale Economie. Hier zijn geactualiseerde gegevens terug te vinden voor verschillende initiatieven in de sociale economie.¹ Het hier voorliggende onderzoek vult de monitor aan. De monitor is een statisch gegeven. Weliswaar laten updates over de jaren heen wel verschuivingen zien, maar de doelgroepwerknemers worden niet systematisch 'gevolgd'. De doorstroomanalyse heeft dit juist tot doel.

1 <http://www.werk.be>

2. Onderzoekopzet, -vragen en methodologie

Eén van de doelstellingen van de sociale (inschakelings)economie is de doorstroom van doelgroepwerknemers naar de reguliere economie. In het kader van dit onderzoek gaan we dan ook na of deze doorstroom gerealiseerd wordt en zo ja, wat de kenmerken hiervan zijn. We zullen dit nagaan voor drie werkvormen: invoegbedrijven, sociale werkplaatsen en werkervaringsprogramma's. Invoegbedrijven en werkervaringsprogramma's stellen een doorstroom naar het Normaal Economisch Circuit (NEC) expliciet als doel voorop.² Voor sociale werkplaatsen staat doorstroom niet als expliciete doelstelling voorop, maar ook hier gaan we na of een tewerkstelling in een sociale werkplaats leidt tot een duurzame inschakeling van de doelgroepwerknemers op de reguliere arbeidsmarkt.

Concreet zullen we volgende onderzoeksvragen beantwoorden:

1. Wat is het profiel van de doelgroepwerknemers van invoegbedrijven, werkervaringsprojecten en sociale werkplaatsen?
2. Waar komen uitstromers uit de drie bestudeerde werkvormen terecht? Wordt een uitstroom naar het NEC gerealiseerd? Welke groep komt (opnieuw) terecht in de werkloosheid? Vindt er een doorstroom plaats naar een (ander) sociale economie initiatief? Hoe evolueert deze doorstroom over de tijd?
3. Wat zijn de kenmerken van deze uitstroom? In welke soort job komen de werknemers terecht? Gaat het om een duurzame uitstroom?

Om na te gaan wat de effecten zijn van een tewerkstelling in de sociale inschakelingseconomie op de loopbanen van doelgroepwerknemers, maken we gebruik van doorstromingscijfers naar de reguliere arbeidsmarkt, sociale economie, inactiviteit en werkloosheid. Op deze manier kunnen we in kaart brengen waar uitstromers uit de drie bestudeerde werkvormen terechtkomen. Daarnaast willen we het verdere traject dat deze personen afleggen op de arbeidsmarkt bestuderen. In eerste plaats gaan we daarom in op de uitstroomrichting. Het kan hier gaan om een (gesubsidieerde) tewerkstelling, werkloosheid of inactiviteit. In het geval van doorstroom naar werk, zullen we daarnaast de duurzaamheid ervan onderzoeken en de kwaliteit en het type banen verder kaderen. De gebruikte data overspannen een periode van 10 jaar (1998-2008) en laten ons aldus toe de uitstromers uit de bestudeerde werkvormen gedurende lange tijd op te volgen en zo de duurzaamheid van de doorstroom naar werk na te gaan.

Om een antwoord te geven op deze onderzoeksvragen maken we gebruik van een kwantitatieve analyse van administratieve data, dewelke wordt aangeleverd door de Kruispuntbank Sociale Zekerheid, Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (KSZ DWH AM&SB).

3. Data en databanken

Om gebruik te kunnen maken van de data aangeleverd door de KSZ DWH AM&SB dienden we een data-aanvraag in. Op deze manier konden we beschikken over gegevens vanuit verschillende instellingen van de sociale zekerheid. Daarnaast leverde het Vlaams Subsidieagentschap voor

² Ibid., www.socialeconomie.be

Werk en Sociale Economie (VSA WSE) bijkomende gegevens aan die niet terug te vinden zijn in de KSZ DWH AM&SB.

3.1 Eenheid en tijdsafbakening

In het onderzoek staan de personen die uitstromen uit een invoegbedrijf, werkervaringsproject of sociale werkplaats centraal. De eenheid van het onderzoek is dan ook de uitstromer uit een van deze drie werkvormen. Dit impliceert dat we niet uitgaan van de hele populatie doelgroepwerknemers die tewerkgesteld is in een van de drie werkvormen op een bepaald moment in de tijd, maar van de steekproef van werknemers die uitstroomt uit deze maatregel op een bepaald moment in de tijd.

Voor de analyses gaan we uit van de groep doelgroepwerknemers die in 2002 (WEP+ en sociale werkplaatsen), 2004 (invoegbedrijven, WEP+ en sociale werkplaatsen) of 2006 (invoegbedrijven, WEP+ en sociale werkplaatsen) uitstroonden uit de betrokken werkvormen. De reden waarom we kiezen voor drie uitstroommomenten, is omdat we op deze manier de verdere loopbaan van de uitstromers in kaart kunnen brengen, aangezien de meest recente data waarover we op het moment van de aanvraag konden beschikken dateren van IV 2008. Dit maakt dat we voor de uitstromers van 2002 de loopbaan in kaart kunnen brengen voor de volgende zes jaar (I 2002 tot IV 2008), voor de uitstromers van 2004 voor de volgende vier jaar (I 2004 tot IV 2008) en voor de uitstromers van 2006 voor de volgende twee jaar (I 2006 tot IV 2008). Hierdoor kunnen we niet enkel de arbeidsmarktpositie op korte termijn, maar ook deze op middellange en lange termijn nagaan, wat ons toestaat om de effecten van een tewerkstelling in een van de drie bestudeerde werkvormen op lange termijn te analyseren.

Daarnaast willen we graag de arbeidsmarktgeschiedenis van de betrokken doelgroepwerknemers meenemen. De persoonskenmerken die voorhanden zijn vormen immers elementen die ons kunnen helpen de toekomstige arbeidsmarktpositie(s) in kaart te brengen. Er zijn echter nog een heel aantal andere factoren die de arbeidsmarktpositie van de persoon kunnen beïnvloeden maar die niet kunnen geobserveerd worden (in databanken). Een manier om toch een deel van deze zogenaamde niet-geobserveerde heterogeniteit mee te nemen in analyses is door het opnemen van de arbeidsmarktgeschiedenis. Dit doen we door naast de arbeidsmarktposities die volgen op de uitstroom uit een geselecteerde werkvorm (tot IV 2008) ook de arbeidsmarktposities voorafgaand aan de uitstroom mee te nemen. Hiervoor hebben we de beschikbare data opgevraagd vanaf het tweede kwartaal van 1998 (II 1998).

De keuze van de drie uitstroommomenten hangt ten slotte samen met de bestudeerde werkvormen:

- De *invoegbedrijven* werden opgestart met het besluit van 4 juli 2000. Ondernemingen kunnen met deze maatregel een invoegerkenning verkrijgen, waardoor ze invoegwerknemers kunnen aanwerven. Hiervoor hebben ze recht op een loonsubsidie. Tot en met 2005 konden invoegbedrijven een beroep doen op een degressieve loonsubsidie voor vier jaar. Na 2005 veranderde dit in twee jaar.³ Ook de doelgroepomschrijving veranderde in deze periode. Gezien invoegbedrijven werden opgestart in 2000 en de doelgroep normaal gesproken vier jaar aan de slag blijft in een invoegbedrijf, kunnen we aannemen dat de uitstroom pas om gang is gekomen in 2004. Cijfers van het departement Werk en Sociale Economie tonen aan dat er eind 2002 nog maar 151 invoegwerknemers waren. Gezien deze geringe groep en de

³ <http://www.werk.be>, <http://www.socialeconomie.be>

- vermoedelijk lage uitstroom die hiermee gepaard ging, zullen we voor deze werkvorm dan ook uitgaan van de uitstromers uit 2004 en 2006. Op deze manier hebben we een voldoende grote groep uitstromers en nemen we ook de belangrijke wijzigingen in de regelgeving mee.
- Het *werkervaringsprogramma of WEP+* ging van start op 1 juni 1997. Deze werkervaringsmaatregel wil langdurig werklozen reïntegreren op de arbeidsmarkt door hen gedurende 12 maanden betaald werk met een intensieve opleiding en begeleiding aan te bieden. De finaliteit van WEP+ is een uitstroom naar een tewerkstelling in het NEC (Gelders, 2001). In 2005 werden de doelgroepvoorwaarden, evenals enkele modaliteiten, voor deze maatregel aangepast. Omdat WEP+ al bestaat sinds 1997 en de eerste doorstroom werd gerealiseerd in 1998, en omwille van de veranderingen in regelgeving, wordt de uitstroom voor deze werkvorm in kaart gebracht voor 2002, 2004 en 2006.
 - De *sociale werkplaatsen* werden opgericht met het decreet van 14 juli 1998. Doelgroepwerknemers van sociale werkplaatsen zijn minstens vijf jaar inactief en hebben fysieke, psychische of sociale beperkingen en moeilijkheden. De tewerkstelling van deze doelgroepwerknemers wordt gesubsidieerd via loonsubsidies en omkaderingssubsidies, en dit op permanente basis (Deraedt & Van Opstal, 2009b; Nicaise, 2001). Ook voor de sociale werkplaatsen brengen we de (eventuele) uitstroom in 2002, 2004 en 2006 in kaart.

3.2 Data vanuit VSA WSE

3.2.1 Het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (VSA WSE)

Het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie werd opgericht op 1 april 2006 en is een intern verzelfstandigd agentschap (IVA) zonder rechtspersoonlijkheid. Dit agentschap staat in voor de ondersteuning en versterking van de werkgelegenheid in de reguliere sector, de non-profitsector en de sociale economie in Vlaanderen. Via verschillende tewerkstellingsprogramma's, erkenningen en subsidies draagt dit agentschap bij tot de bevordering van de werkgelegenheid. Het VSAWSE vormt samen met het Departement WSE het Vlaams Ministerie voor Werk en Sociale Economie. Het voert volgende kerntaken uit (VSA WSE, 2010):

- het uitvoeren van de Vlaamse maatregelen tot het bevorderen van de creatie van werkgelegenheid, hetzij door stimulering van de directe tewerkstelling, hetzij door steunverlening aan ondersteuningsstructuren, hetzij door toekenning van investeringssubsidies;
- het uitvoeren van maatregelen tot het reguleren van de arbeidsmarkt;
- het uitvoeren van maatregelen tot het faciliteren en reguleren van de intrede, herintrede, of uittrede op de arbeidsmarkt en van de mobiliteit op de arbeidsmarkt;
- het bevorderen van de kwaliteit van de ondersteuning aan tewerkstelling- en sociale economie programma's en initiatieven. Hierbij zal het Subsidieagentschap haar instrumentarium optimaliseren door het nog transparanter, efficiënter en effectiever te maken;
- het verwerken en ter beschikking stellen van de uit de beleidsuitvoering verworven informatie met het oog op de beleidsvoorbereiding, beleidsadviesgeving en beleidsevaluatie;
- het opvolgen van de aanwending van de ingezette middelen voor deze taken.

3.2.2 Aangeleverde data

Om de personen die uitstromen uit de invoegbedrijven, werkervaringsprojecten en sociale werkplaatsen te identificeren, hebben we een beroep gedaan op het VSA WSE. Het VSA WSE heeft deze input rechtstreeks geleverd aan de Kruispuntbank Sociale Zekerheid, Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming. Concreet ging het om volgende input:

- de rijksregisternummers van de individuen die in 2002 (voor SWP en WEP+), in 2004 of 2006 (voor SWP, WEP+ of invoegbedrijven) uitstroonden uit de betreffende werkvorm;
- per ex-werknemer het type, het KBO-nummer van de tewerkstellingsplaats en de periode van tewerkstelling;
- per ex-werknemer enkele persoonskenmerken als opleidingsniveau, etniciteit en arbeidsgeschiktheid.

Nadat deze gegevens aangeleverd werden aan de KSZ, verzamelde de KSZ op haar beurt de informatie van deze betreffende personen door een transmissie van de rijksregisternummers van de personen aangeleverd door het VSA WSE en de rijksregisternummers in de eigen databanken.⁴

3.3 Data vanuit de KSZ DWH AM&SB

3.3.1 De Kruispuntbank Sociale Zekerheid, Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (KSZ DWH AM&SB)

De Kruispuntbank Sociale Zekerheid heeft een elektronisch netwerk uitgebouwd dat de verschillende instellingen van sociale zekerheid met elkaar verbindt. De KSZ heeft de opdracht om de actoren van de Belgische sociale zekerheid aanzetten tot een efficiënte en effectieve dienstverlening met een minimum aan administratieve lasten en kosten voor alle betrokkenen, op een wijze die optimaal afgestemd is op de verschillende eindgebruikers van de diensten door de permanente verbetering van hun (onderlinge) processen en relaties met behulp van nieuwe technologieën (e-government), vanuit een gemeenschappelijke, onderling overlegde visie.

Het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming is een onderdeel van de KSZ, en bestaat uit een samenwerkingsverband tussen de verschillende instellingen van de sociale zekerheid, RVA, de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) en VDAB/Forem/Actiris/ADG. Het datawarehouse beoogt de koppeling van sociaal-economische gegevens afkomstig van deze instellingen van sociale zekerheid. Tevens kan het aangewend worden om statistieken op te stellen die niet door één enkele instelling van sociale zekerheid kunnen worden berekend. Het beheer van het datawarehouse werd toevertrouwd aan de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

Het datawarehouse beschikt over data van de volgende instellingen:⁵

- Het Fonds voor Arbeidsongevallen (FAO);
- Het Fonds voor Beroepsziekten (FBZ);
- Het Rijksregister en de KSZ-registers;
- De Rijksdienst Sociale Zekerheid (RSZ) voor werknemers;
- De Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten (RSZPPO);
- Het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ);
- De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA);
- VDAB, Le Forem, Actiris en het Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft (ADG);
- De Rijksdienst voor Pensioenen (RVP);
- De Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS);
- De Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW);

⁴ De KSZ DWH AM&SB beschikt niet over de gegevens van personen die tewerkgesteld zijn in de sociale economie. Het identificeren van deze personen was dan ook enkel mogelijk op basis van data vanuit het VSA WSE.

⁵ Website KSZ - <http://www.ksz.fgov.be/nl/bcss/home/index.html>

- Het NIC;
- Het Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeitsverzekering (RIZIV);
- POD Maatschappelijke Integratie (steun OCMW);
- FOD Sociale Zekerheid (personen met een arbeidshandicap).

3.3.2 Aangeleverde data

Om het profiel te schetsen van de doelgroepwerknemers, alsook de arbeidsmarktgeschiedenis, de uitstroom en de kenmerken van deze uitstroom hebben we data aangevraagd vanuit zeven databanken.

- Via het *Rijksregister* werden enkele persoonsgegevens aangeleverd, zoals de leeftijdsklasse, het geslacht, nationaliteit, woonplaats, gezinssituatie en type huishouden. Deze gegevens lieten ons toe om, samen met de persoonsgegevens aangeleverd door het VSA WSE, een duidelijk profiel uit te tekenen van de uitstromers.
- De *nomenclatuur en de bijlagenvariabelen* lieten ons toe om de arbeidsmarktgeschiedenis en arbeidsmarktpositie na uitstroom uit te tekenen. De nomenclatuur geeft de arbeidsmarktpositie op de laatste dag van het kwartaal en biedt zo een snel overzicht van de socio-economische positie van de uitstromers. Deze informatie laat ons zowel toe om het profiel te verfijnen als om de verdere loopbaan in kaart te brengen. De bijlagenvariabelen verschaffen dan meer detail over de betreffende arbeidsmarktpositie, alsook over eventuele combinaties van verschillende arbeidsmarktposities.
- Vanuit de *RSZ* werden gegevens aangeleverd over de uitstromers die aan de slag zijn als werknemer op de reguliere arbeidsmarkt. Het gaat om kenmerken van werk, zoals het arbeidsstatuut, arbeidsregime, het gemiddeld dagloon, eventuele tewerkstelling met een tewerkstellingsmaatregel en de grootte van de onderneming.
- Dezelfde gegevens werden ons aangeleverd vanuit de *RSZPPO*, voor personen die aan het werk zijn bij een plaatselijke of provinciale overheidsdienst.
- De gegevens over de personen die een zelfstandige beroepsactiviteit ontwikkelen werden aangeleverd vanuit de *RSVZ*. De gegevens die we hier aangeleverd kregen, betreffen het type activiteit: of de persoon aan de slag gaat als zelfstandige in hoofdberoep of bijberoep, personen die helper of meewerkende echtgen(o)ot(e) zijn, alsook in welke sector de zelfstandige actief is.
- De gegevens aangeleverd vanuit van de *POD Maatschappelijke Integratie (POD MI)* laten ons in de eerste plaats toe de doelgroepwerknemers te identificeren die terechtkomen in de inactiviteit. Hierbij kunnen we een onderscheid maken tussen doelgroepwerknemers die gerechtigd zijn op een leefloon en op zij die recht hebben op maatschappelijke steun.
- Op basis van de gegevens aangeleverd door de *RVA* tot slot kunnen we de doelgroepwerknemers identificeren die uitstromen naar werkloosheid, alsook de werknemers die voor instroom werkloos waren. Daarbij kunnen we een beschrijving geven van de werkloosheidsduur van deze personen. Ook kunnen we nagaan in het kader van welke maatregel een persoon een werkloosheidsuitkering heeft ontvangen (loopbaanonderbreking, werkloosheid, tijdskrediet, brugpensioen,...).

3.4 Data-analyse

Voor de analyse van de data maakten we gebruik van *SAS* (Statistical Analysis System). Gezien de aard van de data maakten we voornamelijk gebruik van frequentietabellen.

3.5 Mogelijkheden en beperkingen dataset

De gegevens laten ons toe om het profiel van de uitstromers uit de drie bestudeerde werkvormen te beschrijven, alsook de arbeidsmarktgeschiedenis (arbeidsmarktpositie en werkloosheidsduur voor instroom), de arbeidsmarktpositie na uitstroom en de kenmerken van deze uitstroom (kenmerken van werk, werkloosheid, inactiviteit). Ze laten echter niet toe om verklaringen te geven of oorzaken te identificeren voor deze gegevens. De persoonskenmerken en arbeidsmarktgeschiedenis kunnen indicaties geven, maar het opzet van het onderzoek bestaat er niet in om verklaringen aan te reiken voor de arbeidsmarktposities na doorstroom en de kenmerken van deze doorstroom. Daarnaast is het belangrijk aan te geven dat de regelgeving en het beleid omtrent de bestudeerde werkvormen doorheen de laatste decennia aan wijzigingen onderhevig is geweest. Modaliteiten werden aangepast, de doelgroepvoorwaarden veranderden en/of werden uitgebreid, budgetten werden gewijzigd, etc. In het volgende hoofdstuk van het onderzoek geven we een beschrijving van deze aanpassingen in regelgeving. Deze veranderingen bemoeilijken verder het zoeken van mogelijke verklaringen en oorzaken voor doorstroom.

4. Opbouw van het rapport

In het volgende hoofdstuk geven we een korte beschrijving van de drie bestudeerde werkvormen. We hebben hierbij speciaal aandacht voor de uitvoeringsmodaliteiten zoals deze waren op het moment van de steekproeftrekking.

In het derde hoofdstuk bespreken we het profiel van de bestudeerde doelgroepwerknemers voor elk van de drie werkvormen. Dit doen we aan de hand van de beschikbare administratieve data. Enerzijds zijn we geïnteresseerd in een aantal persoonskenmerken als geslacht, leeftijd, woonplaats en gezinssituatie. Anderzijds trachten we de deelnemers aan activeringsmaatregelen ook te kaderen aan de hand van hun arbeidsmarktverleden op het moment van de steekproeftrekking. Hiertoe worden de werkloosheidsduur en de arbeidsmarktposities (werkend, werkloos, niet beroepsactief en andere) in het voorgaande kwartaal opgelijst.

In een vierde hoofdstuk staat de uitstroom van de doelgroepwerknemers centraal. Enerzijds zijn we geïnteresseerd in de arbeidsmarktpositie van de uitstromers: doorstroom naar werk, uitstroom naar werkloosheid of inactiviteit. Anderzijds beschrijven we deze door- en uitstroom meer in detail, door de kenmerken ervan te analyseren.

Een vijfde en laatste hoofdstuk zet de belangrijkste onderzoeksbevindingen op een rijtje.

HOOFDSTUK 2: THEORETISCH KADER

In de eerste paragraaf geven we kort meer informatie over de sociale (inschakelings)economie in Vlaanderen. In een tweede paragraaf komen de verschillende werkvormen aan bod die centraal staan in de analyse: de invoegbedrijven, werkervaringsprojecten en sociale werkplaatsen. In een derde en laatste paragraaf geven we een kort overzicht van eerder vergelijkbaar onderzoek naar doorstroom vanuit de sociale (inschakelings)economie, alsook enkele eerste uitstroomcijfers.

1. Sociale (inschakelings)economie

1.1 Definitie en afbakening

In het technisch voorrapport ter voorbereiding van de ontwikkeling van een monitor voor de sociale economie in Vlaanderen (Gijsselinckx & Van den Broeck, 2008), verwezen we voor de conceptualisering en afbakening naar de definitie van VOSEC, het Vlaams Overlegplatform voor de Sociale Economie (1997):⁶

‘De sociale economie bestaat uit een verscheidenheid aan bedrijven en initiatieven die in hun doelstellingen de realisatie van bepaalde maatschappelijke meerwaarden voorop stellen en hierbij de volgende basisprincipes respecteren: de mens staat centraal en krijgt voorrang op kapitaal, democratische besluitvorming, maatschappelijke inbedding, kwaliteit en duurzaamheid. Bijzondere aandacht gaat ook naar de kwaliteit van de interne en externe relaties. De sociale economie bedrijven en initiatieven brengen goederen en diensten op de markt en zetten daarbij hun middelen economisch efficiënt in met de bedoeling continuïteit en rentabiliteit te verzekeren.’

De definitie van VOSEC, een ‘zelf-definitie’ van sociale economie ondernemingen die lid zijn van VOSEC, werd overheidsniveau goeddeels overgenomen in het Samenwerkingsakkoord Meerwaardeneconomie van 30 mei 2005 tussen de federale overheid en de eenheden die in de gewesten en de gemeenschappen bevoegd zijn voor wat men de ‘meerwaardeneconomie’ noemt (Gijsselinckx & Van Den Broeck, 2008; Marée & Gijsselinckx, 2007). In dit samenwerkingsakkoord wordt de ‘sociale economie’ omschreven als een van de twee pijlers van de ‘meerwaardeneconomie’, naast het ‘maatschappelijk verantwoord ondernemen’ en wordt als volgt gedefinieerd (Samenwerkingsakkoord van 30 mei 2005 betreffende de meerwaardeneconomie):

‘De sociale economie omvat die initiatieven en bedrijven die goederen produceren of diensten leveren die op de markt worden aangeboden, waarvoor een prijs wordt betaald en waarvoor een behoefte en cliënteel bestaat. Zij beogen continuïteit, rentabiliteit en duurzame ontwikkeling. Deze initiatieven en bedrijven eerbiedigen de volgende basisprincipes: voorrang van arbeid op kapitaal, beheersautonomie, dienstverlening aan de leden, aan de gemeenschap en aan de stakeholders, democratische besluitvorming, duurzame ontwikkeling met respect voor het leefmilieu.’

6 www.vosec.be/definitie

Uit deze definities blijkt duidelijk dat 'sociale economie' een breed begrip is dat vele ladingen dekt. In lijn met het federale en Vlaamse beleid op het vlak van de sociale economie, kunnen we drie categorieën van sociale economie ondernemingen onderscheiden: de sociale inschakelingseconomie, ondernemingen die als primaire doelstelling de ondersteuning van de sociale economie hebben en ondernemingen die andere sociale doelstellingen als primaire redenen voor de ontplooiing van hun economische activiteiten voorop stellen (Gijssels & Van den Broeck, 2008; Gijssels, 2010). Binnen dit onderzoek ligt de klemtoon op de sociale inschakelingseconomie.

1.2 Sociale inschakelingseconomie

De sociale inschakelingseconomie heeft als belangrijkste doelstelling het realiseren van de integratie van kansengroepen op de arbeidsmarkt. De verschillende initiatieven in de sociale inschakelingseconomie combineren vaak een aanbod van tewerkstelling, gecombineerd met opleiding binnen de methodiek van trajectbegeleiding (Gijssels, 2010). De sociale inschakelingseconomie bestaat uit zes programma's (Jacobs en Samoy, 2010):

- Beschutte werkplaatsen (BWP)
- Sociale werkplaatsen (SWP)
- Invoegbedrijven
- Lokale diensteneconomie (LDE)
- Arbeidszorg
- Werkervaring (WEP+)

Strikt genomen behoren invoegbedrijven niet tot de sociale economie, gezien het gaat om bedrijven in de private sector die met een erkenning als invoegbedrijven doelgroepwerknemers inschakelen in de eigen onderneming. De Vlaamse overheid en VOSEC beschouwen de invoegsector echter als een onderdeel van de sociale economie. Ook zijn werkervaringsprojecten strikt gezien geen onderdeel van de sociale economie, gezien zij vooral georganiseerd worden vanuit de ngo-derdenorganisaties of kortweg 'derden' (De Cuyper et al., 2010). De werkervaringsmaatregel valt bovendien onder de bevoegdheid van de Minister van Werk, Philippe Muyters, en niet onder deze van de Minister van Sociale Economie, Freya Van den Bossche. Werkervaring wordt beschouwd als een tewerkstellingsmaatregel, eerder dan een werkvorm in de sociale economie.⁷ VOSEC beschouwt werkervaring echter wel als een onderdeel van de sociale economie.

Deze verschillende werkvormen zijn vaak van onderuit ontstaan en al dan niet na een experimentele periode verankerd in de eigen regelgeving. Het gevolg van dit bottom-up verhaal is dat elk van deze maatregelen een eigen historiek, doelgroep en organisatiecultuur heeft ontwikkeld (Departement Werk en Sociale Economie, 2010).

Invoegbedrijven en WEP+ betreffen tijdelijke maatregelen en streven specifiek de doorstroom naar het Normaal Economisch Circuit (NEC) na. Beschutte werkplaatsen, sociale werkplaatsen, lokale diensteneconomie en arbeidszorg doen dit niet expliciet. Doorstroom is mogelijk, maar deze werkvormen bieden ook blijvende tewerkstelling aan doelgroepwerknemers. Voor vele doelgroepwerknemers is een tewerkstelling in deze maatregelen dan ook een finaliteitstewerkstelling (Jacobs en Samoy, 2010).

⁷ <http://www.werk.be>

1.3 Een nieuw kader voor de sociale economie

In het Vlaamse Regeerakkoord 2009-2014 wordt de hervorming van de sociale economie vooropgesteld. Doelstelling van deze hervorming is een betere afstemming van de verschillende tewerkstellingsmaatregelen, waarbij afstemming met de federale en Europese regelgeving noodzakelijk is (Departement Werk en Sociale Economie, 2010). Deze hervorming beoogt een sociale economie die steunt op twee pijlers: maatwerken en lokale diensteneconomie. Alle bestaande werkvormen krijgen een plaats in een van deze pijlers, of een combinatie ervan. Wat betreft de eerste pijler wordt een onderscheid gemaakt tussen maatwerkbedrijven en bedrijven die maatwerken. Deze eerste categorie betreffen ondernemingen die hun kernactiviteit leggen bij de inschakeling van kansengroepen. Bedrijven die maatwerken richten zich hoofdzakelijk op de eigen economische activiteit. Beschutte werkplaatsen en sociale werkplaatsen behoren tot de maatwerkbedrijven, invoegbedrijven zullen ondergebracht worden bij de bedrijven die maatwerken (Van den Bossche, 2009; Departement Werk en Sociale Economie, 2010).

De pijler van de lokale diensteneconomie heeft als doel de uitbouw van een aanvullend dienstenaanbod vanuit de overheid dat aansluit bij de maatschappelijke trends, zoals vergrijzing, veranderende gezinsvormen, enzovoort. Bij de uitbouw van deze diensten wordt een dubbele maatschappelijke meerwaarde nagestreefd: de verdere bevordering van de inschakeling van kansengroepen en de verankering van de principes van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) (Jacobs en Samoy, 2010; Departement Werk en Sociale Economie, 2010).

2. Betrokken werkvormen

In wat volgt geven we meer informatie over de doelstelling, regelgeving en doelgroep van achtereenvolgens de invoegmaatregel, WEP+ en de sociale werkplaatsen.

2.1 Invoegbedrijven

2.1.1 Werking en doelstelling

Invoegbedrijven zijn reguliere ondernemingen die bereid zijn kansengroepen een duurzame tewerkstelling te garanderen met aandacht voor opleiding en begeleiding in een arbeidsomgeving waar Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) centraal staat. De doelstelling van deze maatregel is een tewerkstelling in het invoegbedrijf zelf, en dit voor onbepaalde duur.⁸

De invoegbedrijven krijgen hiervoor een degressieve loonsubsidie voor de tewerkstelling van invoegwerknemers van de Vlaamse regering.⁹ Invoegbedrijven kunnen daarnaast een beroep doen op een inschakelingscoaching. Deze vormt een extra begeleiding bovenop de al bestaande opleiding die het invoegbedrijf aanbiedt aan haar invoegmedewerkers. Een inschakelingscoach zal de nieuwe invoegmedewerker gedurende maximaal zes maanden begeleiden om de integratie te bevorderen.¹⁰

8 <http://www.socialeconomie.be>

9 <http://www.werk.be>

10 <http://www.socialeconomie.be>

2.1.2 Geschiedenis en regelgeving

In het VESOC (Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité) bereikte men in maart 1993 een akkoord om eind 1994 een experiment te starten met invoegbedrijven. Er werd bepaald om bedrijven met sociaal of ecologisch nut die tewerkstelling bieden aan risicowerklozen gedurende de eerste drie jaar degressief te subsidiëren. De benaming was afgeleid van het feit, dat ze zich na drie jaar (later vier jaar) moesten invoegen in het reguliere circuit (De Mey et al., 2008).

Via het (Meerwaarden)besluit van 8 september 2000 (met ingang van 1 juli 2000) werd de experimentele regeling voor invoegbedrijven omgezet en uitgebreid tot een definitieve regeling. Hier werd een onderscheid gemaakt tussen invoegbedrijven, -afdelingen en inschakelingsbedrijven. De invoegbedrijven kregen financiering van zowel de Vlaamse als de Federale overheid. Vanuit de Vlaamse overheid hadden de invoegbedrijven recht op een degressieve loonpremie gedurende vier jaar. Vanuit de Federale overheid konden de invoegbedrijven aanspraak maken op verminderingen van de werkgeversbijdrage voor de RSZ (Besluit van de Vlaamse regering van 8 september 2000 houdende een impuls- en ondersteuningsprogramma van de meerwaardeneconomie). Daarnaast konden bestaande bedrijven die reeds langer dan drie jaar actief waren een invoegafdeling opstarten. De invoegafdelingen konden enkel erkend worden als het om nieuwe activiteiten ging of om een taakafplitsing naar een aparte afdeling. Deze bedrijven konden voor de aanwerving van personen uit kansengroepen rekenen op een degressieve loonsubsidie gedurende drie jaar. Binnen de invoegmaatregel kunnen doelgroepwerknemers ook tewerkgesteld worden met dienstencheques. In 2001 werd het stelsel van de invoegbedrijven (en invoegafdelingen) uitgebreid tot ondernemingen of organisaties die collectieve diensten leveren. Er werden ongeveer 20 erkenningen toegestaan. De activiteiten van deze collectieve invoegbedrijven en -afdelingen situeerden zich op het vlak van kringloop, natuurbehoud en onderhoud van openbare domeinen, landschapszorg en het bevorderen van de evenredige arbeidsdeelname en diversiteit in de jeugdsector en de culturele sector.¹¹

In 2005 werd de regelgeving betreffende invoegbedrijven- en afdelingen gewijzigd met een nieuw invoegbesluit. De belangrijkste wijziging betrof de vermindering van de loonsubsidie. Sinds 2005 hebben invoegbedrijven recht op een degressieve loonpremie gedurende twee jaar, in plaats van vier jaar. Daarnaast werd ook het concept 'invoegafdeling' afgeschaft (Besluit van de Vlaamse regering van 15 juli 2005 betreffende de erkenning en financiering van de invoegbedrijven). In november 2008 werd de combinatie invoegbedrijf – dienstencheques uitdovend gemaakt, vanaf dan werden er geen nieuwe aanvragen meer toegelaten. Desondanks maken de dienstencheque-ondernemingen een groot aandeel uit van het totale aantal invoegbedrijven. De vroegere collectieve invoegbedrijven werden per 1 januari 2008 opgenomen binnen het decreet van de Lokale Diensteneconomie.¹²

2.1.3 Doelgroep

Doorheen de jaren werden verschillende wijzigingen doorgevoerd in de doelgroep van de invoegmaatregel.

11 <http://www.werk.be/>

12 Ibid.

Van 2002 tot en met 2005

In het Ministerieel besluit van 3 februari 2002 werden de volgende doelgroepvoorwaarden gestipuleerd:

1. Personen die op de dag voor de indienstneming ingeschreven zijn bij VDAB en waarvan de basisdienstverlening uitwijst dat ze omwille van een gemis aan door de reguliere economie gevraagde vaardigheden of kwalificaties niet kunnen doorverwezen worden naar een reguliere job. Deze personen zijn (Ministerieel besluit van 3 februari 2002 houdende bepaling van de invoegwerknemers):
 - Minstens 1 jaar inactief en beschikken maximaal over een diploma HSO;
 - Minstens 1 dag inactief en beschikken maximaal over een diploma BUSO, een getuigschrift of brevet LSO of de tweede graad secundair onderwijs.

Met inactiviteit worden volgende periodes gelijkgesteld:

- de periode van tewerkstelling van een doelgroepwerknemer in een sociale werkplaats, een beschutte werkplaats of een werkervaringsproject;
 - de periode van tewerkstelling als invoegwerknemer in zoverre deze periode in totaal niet meer dan 24 maanden bedraagt;
 - de periode van tewerkstelling in een OCMW;
 - de periode van tewerkstelling als gesubsidieerde contractueel (GESCO);
 - de periode van tewerkstelling als gemeentelijk mina-werker.
2. Langdurig niet-werkende werkzoekenden met maximaal een diploma HSO die in trajectmatige begeleidingsacties zijn opgenomen en toegeleid. Het gaat om niet-werkende werkzoekenden die op de dag voor indiensttreding sinds ten minste 12 maanden als werkzoekende ingeschreven zijn bij VDAB.

Volgende periodes worden gelijkgesteld met een periode van inschrijving als werkzoekende bij VDAB:

- periode van beroepsopleiding tijdens deze periode;
- periode van tewerkstelling in een beschutte werkplaats;
- periodes die aanleiding hebben gegeven tot betaling van een uitkering bij toepassing van wets- of reglementsbevestigingen inzake verplichte verzekering tegen ziekte of invaliditeit;
- periode van gevangenzetting;
- periode waarin de werkzoekende het bestaansminimum heeft genoten;
- periode waarin de werkzoekende begunstigde van sociale bijstand was;
- de wachttijd.

Vanaf 2005

In 2005 werd de doelgroepomschrijving strenger gemaakt zodat de subsidie opnieuw meer zou aansluiten bij haar doelstelling: het compenseren van het rendementsverlies van de invoegwerknemers. Bij het formuleren van de doelgroepomschrijving probeerde men in te spelen op de werkloosheidsstructuur in Vlaanderen, met name de oververtegenwoordiging van kortgeschoolde en langdurige werkzoekenden in de werkloosheidscijfers. De doelgroepomschrijving werd dan ook gekoppeld aan de factoren werkloosheidsduur, leeftijd en geschooldheid.¹³ Deze doelgroepvoorwaarden en –bepalingen gelden in 2011 nog steeds.

13 <http://www.socialeconomie.be/>

Als invoegwerknemer werden bepaald:

1. Personen met hoogstens een diploma HSO bij wie de trajectmatige begeleidingsactie uitwijst dat hij of zij niet dadelijk toeleidbaar is naar de reguliere arbeidsmarkt en die de dag voor zijn of haar aanwerving beantwoordt aan een van de volgende kenmerken:
 - jonger dan 50 jaar en minstens 12 maanden inactief verlengd met of een periode van maximaal 6 maanden IBO-cursist in het invoegbedrijf of een periode van maximaal 2 maanden tewerkstelling in het invoegbedrijf als uitzendkracht;
 - ouder dan 50 jaar en minstens zes maanden inactief;
 - minstens zes maanden leefloongerechtigde of gerechtigde op financieel-maatschappelijke hulp.
2. Persoon die behoort tot de doelgroep van de arbeidsgehandicapten en minstens zes maanden inactief is, verlengd met of een periode van maximaal 6 maanden IBO-cursist in het invoegbedrijf of een periode van maximaal 2 maanden tewerkstelling als uitzendkracht in het invoegbedrijf.
3. De deeltijds werkzoekende leerling van het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Voor alle personen wordt met een periode van inactiviteit gelijkgesteld:

- de periode van tewerkstelling van een doelgroepwerknemer in een sociale werkplaats, beschutte werkplaats of werkervaringsproject;
- de periode van tewerkstelling als invoegwerknemer in zoverre deze periode in totaal niet meer dan 12 maanden bedraagt;
- de periode van tewerkstelling in een OCMW;
- de periode van tewerkstelling als gesubsidieerde contractueel (GESCO).

2.2 Werkervaringsprojecten

2.2.1 Werking en doelstelling

Werkervaring wil langdurig werklozen re-integreren op de arbeidsmarkt door hen gedurende 12 maanden betaald werk met een intensieve opleiding en begeleiding aan te bieden. Deze Vlaamse tewerkstellingsmaatregel werd ingevoerd als de uitvoering van de Federale regeling inzake de doorstromingsprogramma's en wil voor werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een brug slaan tussen werkloosheid en reguliere tewerkstelling (De Cuyper et al., 2010). De finaliteit van WEP+ is een uitstroom naar een tewerkstelling in het NEC.¹⁴ De werkgever ontvangt verschillende premies en subsidies voor de tewerkstelling, opleiding en begeleiding van de WEP+-werknemers.

2.2.2 Geschiedenis en regelgeving

Vanaf 1 juni 1997 trad het WEP-plus-plan in werking, als een vervanging van de vroegere stelsels van werkervaring (Weer-Werk-GESCO's, Gesubsidieerde Contractuelen en het werkervaringsplan). WEP+ werd opgestart als een harmonisering van deze vroegere stelsels (De Cuyper et al., 2010). Dit plan moest een heroriëntatie en een herwaardering van de leerwerkbedrijven bewerkstelligen. De doelstelling van het WEP+-plan luidde: 'tewerkstellen en

14 <http://www.socialeconomie.be>

begeleiden van laaggeschoolde langdurig werklozen tijdens een beperkte periode zodat zij hun kansen op doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt konden verhogen.’ De werknemer sloot een arbeidscontract van bepaalde duur van maximaal 12 maanden (De Mey et al., 2008). Gedurende dit jaar was het de taak van de werkgever om te voorzien in een aangepaste begeleiding, zodat de kandidaat na de werkervaringsactie over voldoende vaardigheden beschikt om de stap naar de reguliere arbeidsmarkt te kunnen zetten (Gelders, 2001).

In 2005 werd vanuit het ESF-programma een ‘proeftuin leerwerkbedrijven’ opgezet. In deze leerwerkbedrijven werd geëxperimenteerd met nieuwe organisatiemodellen die de doelmatigheid van WEP-plus kunnen verhogen. Er werden drie leerwerkbedrijven opgestart in de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen met in totaal 75 VTE WEP+-plaatsen (De Mey et al., 2008).

Tussen 1997 en 2008 werden enkele modaliteiten van WEP+ m.b.t. de toegangsvoorwaarden voor leefloners, uitbreiding van de doelgroep (deeltijds werkenden met draaglast), aanwervingstermijnen, stagemogelijkheid in de not-for-profit en de profit en de invoering van de diversiteitstoets (vier prioritaire kansengroepen) gewijzigd (De Cuyper et al., 2010). Op 1 januari 2009 trad het nieuwe werkervaringsprogramma in werking. Met het nieuwe programma wordt de evenwaardige begeleiding van alle wep-plus werknemers, ongeacht de promotor waar zij tewerkgesteld zijn, nagestreefd. Met dit nieuwe programma bestaat de mogelijkheid om al na zes maanden uit te stromen, of om de werkervaring te verlengen tot een periode van 18 maanden (Besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 betreffende werkervaring).

2.2.3 Doelgroep

Regelgeving 1997-2004

Om in aanmerking te komen voor een tewerkstelling in het kader van WEP+ moest men op de dag voor de indiensttreding voldoen aan één van de volgende voorwaarden (Besluit van 17 juni 1997 houdende harmonisering van diverse stelsels werkervaringsprojecten):

- zonder onderbreking minstens 24 maanden volledig vergoede werkloze zijn;
- zonder onderbreking minstens 12 maanden het leefloon genieten en ingeschreven zijn als werkzoekende;
- zonder onderbreking minstens 12 maanden gerechtigd zijn op financiële maatschappelijke hulp en ingeschreven zijn als werkzoekende;
- als niet-werkende werkzoekende minstens 24 maanden ingeschreven zijn bij VDAB.

Regelgeving 2004-2009

In 2004 werd er voorzien in een dubbele doelgroepuitbreiding voor WEP-plus (De Mey et al., 2008):

1. WEP-plus ‘curatieve doelgroep’: werklozen die minstens drie jaar uitkeringsgerechtigd werkloos zijn. Er wordt hen een intensievere begeleiding aangeboden, een hogere omkaderingspremie van 35% toegekend in plaats van de gebruikelijke 25% of 15%, de duur van de arbeidsovereenkomst is maximaal 18 maanden (in plaats van 12 maanden) en het is mogelijk dat de doelgroepwerknemer een stage van maximaal drie maanden volgt tijdens zijn WEP-plustewerkstelling;

2. GESCO-WEP-plus: schoolverlaters uit het deeltijds onderwijs, alsook personen die minder dan één jaar het leefloon of financiële maatschappelijke hulp genieten, personen die minstens twee jaar ingeschreven zijn als werkzoekende bij de VDAB (maar niet volledig vergoed waren). De uit te oefenen activiteiten behoren tot de niet-commerciële sector en bieden een antwoord op een aantal maatschappelijke behoeften die op dit ogenblik niet voldoende worden ingelost door de arbeidsmarkt.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 werd deze groep ook uitgebreid met de niet-werkende werkzoekenden die een deeltijds leerplan volgen (Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005).

Regelgeving vanaf 1 januari 2009

Met de aanvang van het nieuwe werkervaringsprogramma in januari 2009 werden er opnieuw aanpassingen aangebracht aan de doelgroep van de maatregel. Naast de eerder bepaalde categorieën werd de doelgroep uitgebreid met de volgende personen (De Cuyper et al., 2010):

- niet-werkende werkzoekende deeltijds lerenden met draaglast;
- niet-werkende werkzoekenden met een psychologische, psychiatrische, medische, mentale of sociale beperking;
- andere leefloongerechtigden en gerechtigden op financiële maatschappelijke hulp die niet-werkend werkzoekend zijn.

Deze drie laatste groepen werknemers vormen een afwijking van de formele doelgroep en kunnen door de promotor slechts in dienst worden genomen voor maximum 10% van het totale aantal werkervaringsplaatsen. Vanaf 1 januari krijgen werknemers die langer dan drie jaar werkloos zijn bovendien ook geen intensievere begeleiding of hogere omkaderingspremie meer (De Cuyper et al., 2010).

Gelijkgestelde periodes van inactiviteit

Periodes van o.a.: ziekte- invaliditeits- en moederschapsverzekering tijdens een periode van volledige werkloosheid, periodes van hechtenis of gevangenzetting, periodes van wachttijd voor jonge werknemers, periodes van tewerkstelling in het kader van art 60§7 (en periode van leefloon hieraan voorafgaand), periodes van tewerkstelling in een doorstroomprogramma met behoud van uitkering met een maximum van 12 maanden, onderbrekende gebeurtenissen tijdens een periode waarin de persoon gebonden is aan een arbeidscontract, met een samengevoegd maximum van 4 maanden,...) worden ook in het kader van deze doorstroommaatregel gelijkgesteld met periodes van inactiviteit.

2.3 Sociale werkplaatsen

2.3.1 Werking en doelstelling

Sociale werkplaatsen zijn erkende initiatieven die een bedrijfsactiviteit ontwikkelen met werkgelegenheid voor zeer moeilijk bemiddelbare werkzoekenden in een beschermde werkomgeving. De tewerkstelling van deze doelgroepwerknemers wordt gesubsidieerd via loonsubsidies en omkaderingssubsidies, en dit op permanente basis (Deraedt & Van Opstal, 2009; Nicaise, 2001). Productiviteit gaat hier gepaard met aandacht voor de specifieke noden van de werknemers. De achterliggende motivering is dat arbeid wordt beschouwd als motor van de re-

integratie van de doelgroep in de samenleving. Het aanbieden van 'arbeid op maat' binnen een productieproces is een kernopdracht van sociale werkplaatsen.¹⁵

2.3.2 Geschiedenis en regelgeving

De eerste feitelijke sociale werkplaatsen dateren van het begin van de jaren '80, in de filosofie van herintegratie van zeer moeilijk bemiddelbare werkzoekenden door middel van werk. Dit bleef echter informeel. In 1993 werd in de beleidsbrief Sociale economie door toenmalig Vlaams Minister Detiège gesteld dat 'sociale werkplaatsen gescheiden moeten worden van de sociale economie'. De reden hiervoor is dat sociale werkplaatsen gericht waren op finaliteitstewerkstelling. Dit maakte dat er nood was aan een doelgroepbepaling en –bewaking, omdat anders het gevaar bestond dat de doelgroep die kansen had in het regulier economisch circuit of in de invoegbedrijven zou aangetrokken worden door de sociale werkplaatsen (De Mey et al., 2008).

Wettelijk startte op 20 juli 1994 de Vlaamse Regering met de beleidsnota Experimenteel Kader Sociale Werkplaatsen via de GESCO-reglementering het experiment sociale werkplaatsen op. Sociale werkplaatsen werden bekeken als een alternatieve formule ten opzichte van de beschutte werkplaatsen. Vanaf 1 december 1994 kregen de eerste sociale werkplaatsen een experimentele erkenning. Oorspronkelijk had het experiment een duurtijd van 1 jaar maar vanwege de late opstartdatum werd dit met 6 maanden verlengd. Vanaf het moment dat de experimentele regeling van start ging, begon men de term sociale werkplaats voor te behouden aan erkende sociale werkplaatsen. Werkplaatsen die niet erkend werden, vielen uit de subsidieboot en zou men later arbeidszorgcentra gaan noemen (De Mey et al., 2008).

In 1998 kwam een decretale regeling tot stand, via het decreet van 14 juli 1998 betreffende sociale werkplaatsen (Jacobs en Samoy, 2010). In november 2001 werd arbeidszorg als functie ondergebracht in sociale werkplaatsen. Sociale werkplaatsen die minstens een erkenning hebben voor tien voltijdse arbeidsplaatsen kunnen een beroep doen op een omkaderingspremie voor de begeleiding van arbeidszorgmedewerkers.¹⁶

2.3.3 Doelgroep

In het decreet van 14 juli 1998 inzake sociale werkplaatsen wordt gesteld dat sociale werkplaatsen zich richten op 'zeer moeilijk bemiddelbare werkzoekenden'. Onder deze groep wordt verstaan: 'werkzoekenden die door een cumulatie van persoons- en omgevingsgebonden factoren, geen arbeidsplaats in het reguliere arbeidscircuit kunnen verwerven of behouden maar die onder begeleiding in staat zijn tot het verrichten van arbeid op maat.' VDAB staat in voor de toeleiding van deze doelgroep, dewelke moet kaderen in de trajectbegeleiding van de betreffende werkzoekende. In het decreet wordt verder gesteld dat 'de toeleiding alleen dan kan plaatsvinden wanneer de toeleider alle andere beschikbare ondersteunings-, begeleidings- en tewerkstellingsbevorderende maatregelen voor tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit voor deze personen onderzocht en zoveel mogelijk aangereikt heeft.'

Met het besluit van de Vlaamse regering van 8 december 1998 tot uitvoering van het decreet inzake sociale werkplaatsen werd de doelgroep verder verfijnd. Meer bepaald werd concreet gesteld aan welke eisen doelgroepwerknemers tegelijkertijd moeten voldoen:

¹⁵ <http://www.socialeconomie.be/socialwerkplaatsen>

¹⁶ Samenwerkingsverband Sociale Tewerkstelling – <http://www.sst.be>

- fysieke of psychische of sociale beperkingen en moeilijkheden;
- op de dag voor indiensttreding ingeschreven zijn bij VDAB als niet-werkende werkzoekende;
- een begeleidingstraject van VDAB volgen;
- op de dag voor indiensttreding ononderbroken gedurende een periode van minstens 5 jaar inactief zijn;
- geen hoger diploma, getuigschrift of brevet hebben behaald dan een diploma van lager secundair onderwijs, buitengewoon hoger secundair onderwijs of hoger secundair beroepsonderwijs.

De volgende periodes gelijkgesteld met een periode van inactiviteit :

- de periode van onderbreking van werkloosheid, met inbegrip van de periodes van deeltijdse arbeid, kleiner dan 3 maanden;
- de periode van onderbreking van inschrijving als werkzoekende, met inbegrip van de periodes van deeltijdse arbeid, kleiner dan 3 maanden;
- de periode van onderbreking van de wachttijd, zoals bepaald in artikel 36 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, kleiner dan 3 maanden;
- de periode van onderbreking van de wachttijd, zoals bepaald in artikel 35, §§ 1 en 3 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering in het geval zoals bedoeld in artikel 39 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, kleiner dan 3 maanden;
- de periode van tewerkstelling in een beschutte werkplaats;
- de periode van tewerkstelling krachtens artikel 60 § 7 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- de periode van tewerkstelling van een doelgroepwerknemer in een door de minister erkende sociale werkplaats;
- de periode van tewerkstelling als gesubsidieerde contractueel op grond van de artikelen 6bis, 6ter, 7 en 7bis van het besluit van de Vlaamse regering van 27 oktober 1993 tot veralgemening van het stelsel van gesubsidieerde contractuelen;
- de periode van tewerkstelling als gesubsidieerde contractueel op grond van de artikelen 6bis, 6ter, 7 en 7bis van het besluit van de Vlaamse regering van 27 oktober 1993 houdende uitvoering van het koninklijk besluit nr. 474 van 28 oktober 1986 tot opzetting van een stelsel van door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen;
- de periode van tewerkstelling op grond van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 houdende harmonisering van diverse stelsels werkervaringsprojecten.

2.4 Overzicht

Onderstaande tabel geeft een kort overzicht van de drie bestudeerde werkvormen, wat betreft doelstelling, doelgroep en grootte (zowel naar aantal als naar tewerkgestelde doelgroepwerknemers eind 2009).

Tabel 1.1 Overzicht van de bestudeerde werkvormen

Werkvorm	Wat	Doelgroepvoorwaarden	Doelstelling	Cijfers (eind 2009)
Invoegbedrijf	Tewerkstelling van onbepaalde duur van kansengroepen met aandacht voor opleiding en begeleiding. Degressieve loonpremie gedurende 4 jaar (tem 2005)/2 jaar (vanaf 2005) per werknemer.	Voor 2005: Personen ingeschreven bij VDAB die: minstens 1 jaar inactief zijn en maximaal beschikken over een diploma HSO; minstens 1 dag inactief zijn en maximaal beschikken over een diploma BUSO, een getuigschrift of brevet LSO of de tweede graad secundair onderwijs. Langdurig nwwz met maximaal een diploma HSO die op de dag voor indienstreding sinds minstens 12 maanden als werkzoekende ingeschreven zijn bij VDAB. Vanaf 2005: Scholingsgraad: hoogstens HSO Inactiviteit: minstens 6 (>50 jaar) of 12 maanden (<50 jaar). Arbeidsgehandicapt en minstens 6m inactief. Deeltijds werkzoekende leerling van het deeltijds BSO.	Duurzame tewerkstelling garanderen aan de werkzoekende in het invoegbedrijf zelf, voor onbepaalde duur.	249 invoegbedrijven 2 029 VTE invoegwerknemers
Werkervaring (WEP+)	Tewerkstelling van één jaar van langdurige werkzoekenden, met opleiding en begeleiding op maat. Na één jaar uitstroom naar het Normaal Economisch Circuit (NEC).	Scholingsgraad: geen bepaling, voorrang aan laaggeschoolden Werkloosheidsduur: minstens 24m werkzoekend, minstens 12m leefloon/financiële maatschappelijke hulp Vanaf 2005 en tot 2009: extra omkaderingspremie en begeleiding voor personen die minstens 3 jaar werkloos zijn + personen die tewerkgesteld zijn onder het 'GESCO-stelsel'. Vanaf 2009: Niet-werkende werkzoekenden met een psychologische, psychiatrische,	Langdurig werklozen re-integreren op de arbeidsmarkt, brug tussen werkloosheid en tewerkstelling in de reguliere economie.	16 leerwerkbedrijven 294 externe promotoren 2 486 VTE wep-plus werknemers

		medische, mentale of sociale beperking (10% afwijking)	
Sociale werkplaats	Tewerkstelling van zeer moeilijk bemiddelbare werkzoekenden in een beschermde werkomgeving. Permanente subsidiëring van doelgroep en omkadering.	De werkzoekende voldoet tegelijkertijd aan volgende voorwaarden: Fysieke, psychische of sociale beperkingen en moeilijkheden; Op de dag voor indiensttreding ingeschreven zijn bij VDAB als niet-werkende werkzoekende; Een begeleidingstraject van VDAB volgen; Op de dag voor indiensttreding ononderbroken gedurende minstens 5jaar inactief zijn; Geen hoger diploma, getuigschrift of brevet hebben behaald dan een diploma van LSO, BUSO of HSBO.	De re-integratie van deze doelgroep in de samenleving, waarvan arbeid beschouwd wordt als 'motor'. 97 sociale werkplaatsen 3 504 VTE doelgroepwerknemers

Bron: Interactieve monitor sociale economie, www.werk.be, www.socialeconomie.be, VSA WSE (2009), Departement voor Werk en Sociale Economie (2010), De Cuyper et al., 2010

3. Uitstroom uit de sociale economie

In deze paragraaf geven we een kort overzicht van de reeds verschenen literatuur en eerder onderzoek met betrekking tot uitstroom uit en effecten van de sociale economie. Daarna geven we per initiatief de uitstroomcijfers voor de jaren 2002, 2004 en 2006 weer.

3.1 Literatuur en eerder onderzoek

In deze paragraaf bespreken we kort eerder verschenen onderzoek naar de effecten van een tewerkstelling in de sociale economie en/of in een tewerkstellingsmaatregel op de loopbaan van de deelnemers.

3.1.1 De sociale tewerkstelling in Vlaanderen: doelgroepenbereik, kwaliteit en doelmatigheid (Lauwereys, Matheus & Nicaise, 2000)

Lauwereys, Matheus en Nicaise (2000) onderzochten dezelfde werkvormen die centraal staan in dit onderzoek: werkervaringsbedrijven, sociale werkplaatsen en invoegbedrijven. In dit onderzoek werden eveneens de effecten van een deelname aan deze werkvormen op de arbeidsloopbaan onderzocht. Daarnaast werden ook de effecten hiervan op het welzijn van de betrokken deelnemers. Deze analyse ging verder dan het opzet van het hier voorliggende onderzoek, ook wat betreft onderzoeksmethode. De loopbaan en een aantal welzijnsindicatoren voor de instroom in een sociale tewerkstelling werd vergeleken met de loopbaan en dezelfde welzijnsindicatoren na de instroom. Er werd gebruik gemaakt van een vergelijkingsgroep van niet-deelnemers, om zo de netto-effecten van een sociale tewerkstelling in kaart te brengen (Lauwereys et al., 2000).

De resultaten toonden aan dat in vergelijking met de vergelijkingsgroep, de doelgroep van een sociale tewerkstelling meer aan het werk is en hoger scoort op een aantal welzijnsindicatoren. Er werd gesteld dat sociale tewerkstelling vooral een gunstige invloed heeft op de mate van socio-culturele participatie. Werkervaring scoorde beter dan de invoegmaatregel en sociale werkplaatsen (Lauwereys et al., 2000).

3.1.2 Duurzame arbeidsmarktintegratie van zwakke werkzoekenden (Rubbrecht & Nicaise, 2002)

Dit onderzoek bouwt voort op het hierboven besproken onderzoek en brengt de langetermijneffecten van een sociale tewerkstelling in kaart, waarbij ook een aantal andere herinschakelingsprojecten worden meegenomen. Het gaat om de periode 1996 – 2001. Ook hier werd gewerkt met een groep die deelnam aan een tewerkstelling in een werkervaringsproject, sociale werkplaats of invoegbedrijf, aangevuld met werkzoekenden die een beroepsopleiding volgden bij VDAB of in een ander project instapten, en een vergelijkingsgroep met dezelfde kenmerken. De loopbanen van de deelnemers en de niet-deelnemers werden vergeleken, om zo de netto-effecten van een sociale tewerkstelling of een herinschakelingsproject na te gaan. Ook hier werden welzijnseffecten op lange termijn in kaart gebracht. Eerste resultaten toonden aan dat de tewerkstellingsgraden van de deelnemers over de hele periode hoger waren dan deze van de niet-deelnemers, ook op langere termijn. De baten van de bestudeerde maatregelen, in termen van verhoogde tewerkstellingskansen na deelname, lijken duurzaam te zijn. Na een periode van zes à tien jaar was er nog sprake van een beduidend verschil in activiteitsgraad tussen deelnemers en niet-deelnemers (Rubbrecht & Nicaise, 2002).

3.1.3 Sociale tewerkstelling in Vlaanderen: effecten en maatschappelijk rendement op lange termijn (Rubbrecht, Matheus, D'Addio & Nicaise, 2005)

Dit onderzoek bouwt eveneens voort op de twee onderzoeken die hierboven werden beschreven. De bestudeerde doelgroep werd opnieuw bevraagd, om op deze manier de duurzaamheid van de arbeidsintegratie en tewerkstellingseffecten na een sociale tewerkstelling beter in kaart te brengen. Waar in de vorige onderzoeken de nadruk op de korte en middellange termijn lag, ligt de focus hier op de lange termijn. In dit onderzoek wordt eveneens verder gebouwd op de bevindingen inzake de welzijnseffecten van een sociale tewerkstelling. Ook deze worden op lange termijn in kaart gebracht. Tot slot werd ook een sociale kosten-batenanalyse van sociale tewerkstelling uitgevoerd.

Uit het onderzoek bleek dat werkervaring voor de ruime meerderheid van de deelnemers een springplank is naar een duurzame integratie op de arbeidsmarkt met degelijke contracten, arbeidsinhoud en –voorwaarden. Ook is er volgens de onderzoekers sprake van een hoog maatschappelijk rendement, door middel van een positieve kosten-batenanalyse, zowel voor deelnemer als voor de overheid. Wat betreft de sociale werkplaatsen werd een groot netto-tewerkstellingseffect gevonden, maar de welzijnseffecten bleken op de lange termijn eerder negatief. Er wordt gesproken van een 'nettoverlies' voor zowel de deelnemers als de overheid. Voor de invoegbedrijven werden positieve netto-tewerkstellingseffecten vastgesteld, die echter verminderen naarmate de loonsubsidie wordt afgebouwd. De welzijnseffecten op lange termijn zijn eenduidig positief. De sociale kosten-batenanalyse wijst op een positief maatschappelijk rendement, waarbij vanuit gemeenschapsoogpunt elke geïnvesteerde euro met winst wordt terugverdiend (Rubbrecht et al., 2005).

3.1.4 Werk, werkloos, werk: effectiviteit en kosten-batenanalyse van re-integratieprojecten voor werkzoekenden (Vos, Struyven & Bollens, 2000)

Dit onderzoek focust niet, zoals voorgaande onderzoeken, op sociale tewerkstelling, maar in re-integratieprojecten voor werkzoekenden. Ook hier worden de effecten van deelname aan deze projecten op de loopbaan van de deelnemers nagegaan. Het gaat hierbij om verschillende trajecttypes. Daarnaast werden de factoren in kaart gebracht die een invloed hebben op de al dan niet succesvolle herintegratie op de arbeidsmarkt. Uit de resultaten bleek dat er verschillen bestaan tussen de trajecten wat betreft uitstroom naar werk en tewerkstellingsduur. Algemeen beschouwd leiden de trajecten tot een toename in vast werk (contract onbepaalde duur), doorheen de loopbanen van de deelnemers (Vos et al., 2000).

3.1.5 Op zoek naar duurzame activering. Een longitudinale analyse van activeringstrajecten in de Belgische OCMW's (Raeymaeckers & Dierckx, 2009)

De onderzoekers brachten de loopbanen in kaart van deelnemers aan activeringsmaatregelen bij OCMW's, op basis het DWH AM & SB. De loopbanen werden bestudeerd voor personen die een activeringsmaatregel hebben beëindigd in de periode 2003 tot 2006. De onderzoekers maakten hiervoor gebruik van de 'Optimal Matching Analysis' (OMA), een methode die gebruikt wordt om de loopbanen van werknemers in kaart te brengen. Op basis hiervan werd een typologie opgesteld van zeven loopbaanpatronen.

De resultaten toonden aan dat de loopbanen van OCMW-cliënten worden gekenmerkt door grote schommelingen of transities. De loopbanen zijn verre van stabiel en bevatten meerdere overgangen naar verschillende statuten. 19,3% van de cliënten die in de geobserveerde periode een activeringsmaatregel bij het OCMW afsluit, komt terecht in een duurzame loopbaan. De

grootste proportie moet het echter stellen met een niet-duurzame loopbaan (28,3%). In de meeste kwartalen tijdens de observatieperiode hebben ze een statuut van werkzoekende (Raeymaeckers & Dierckx, 2009).

3.2 Uitstroomcijfers

Tabel 2.1 toont de uitstroomcijfers van de drie bestudeerde werkvormen voor de jaren 2002, 2004 en 2006. Ze geven enkel het aantal doelgroepwerknemers weer dat uitstroomt en zeggen niets over de uitstroomrichting. Het totaal aantal personen dat uitstroomt vormt de populatie van dit onderzoek.

Tabel 2.1 Overzicht van de verschillende steekproeven naar uitstroomjaar (2002,2004 of 2006), voor de bestudeerde werkvormen

Maatregel	2002	2004	2006	Totaal
Invoegbedrijf	37	191	615	843
Sociale werkplaats (SWP)	369	507	633	1 509
WEP+	3 304	3 104	3 218	9 626
Totaal	3 710	3 802	4 466	11 978

Bron: Vlaams Subsidieagentschap Werk en Sociale Economie (VSA WSE)

HOOFDSTUK 3: PROFIEL DOELGROEPWERKNEMERS

In dit hoofdstuk brengen we het profiel van de bestudeerde doelgroepwerknemers die tewerkgesteld zijn in de bestudeerde werkvormen in kaart. We starten met een korte bespreking van de theoretische doelgroep van de drie werkvormen. Daarna bespreken we per werkvorm het profiel van de doelgroepwerknemers. We maken hierbij een onderscheid tussen socio-demografische kenmerken (geslacht, leeftijd, woonplaats, nationaliteit, opleidingsniveau, gezinssituatie) en kenmerken met betrekking tot de positie op de arbeidsmarkt (werkloosheidsduur, arbeidsgeschiktheid en vorige arbeidsmarktpositie).

1. Theoretische doelgroep

In het vorige hoofdstuk werd de doelgroep van de verschillende werkvormen al geschetst. Daaruit bleek duidelijk dat er verschillen bestaan wat betreft doelgroepvoorwaarden tussen invoegbedrijven, werkervaring en sociale werkplaatsen. Deze verschillen situeren zich vooral op gebied van scholingsniveau, werkloosheidsduur en persoonlijke kenmerken. Een verklaring voor deze verschillen is de mate waarmee het beleid in het verleden met deze regelingen wilde inspelen op de toenmalige noden op de arbeidsmarkt, en dit in relatie tot allerlei andere maatregelen die op dat moment al bestonden. De sociale werkplaatsen boden op deze manier een antwoord op het hoge aantal langdurig werkzoekenden in de jaren '80, terwijl de invoegmaatregel en WEP+ passen in het kader van het Vlaams werkgelegenheidsbeleid voor risicogroepen uit het midden van de jaren '90 (Jacobs en Samoy, 2010).

De verschillende doelgroepcriteria, zoals opleidingsniveau en werkloosheidsduur, zitten samen vevat in het begrip 'afstand tot de arbeidsmarkt'. Er bestaat echter geen bepaling van welk criterium op zich of in combinatie met andere tot welke afstand leidt, noch bestaat er een definitie of invulling van het begrip 'afstand tot de arbeidsmarkt' (Jacobs en Samoy, 2010). Ook een instrument om de afstand tot de arbeidsmarkt 'te meten', als dit al mogelijk is, bestaat niet. Op basis van een kwalitatieve interpretatie van de gestelde doelgroepvoorwaarden van de drie bestudeerde werkvormen, kunnen we echter een rangorde afleiden. Onderstaande figuur toont de rangorde van de doelgroep van de invoegbedrijven, werkervaringsprojecten en sociale werkplaatsen. Bovenaan bevindt zich de werkvorm voor wie het verst van de arbeidsmarkt verwijderd is (Jacobs en Samoy, 2010).

Figuur 3.1 Rangschikking werkvormen volgen de afstand tot de arbeidsmarkt van de beoogde doelgroep

Bron: Jacobs en Samoy, 2010 (eigen bewerking HIVA)

De doelgroep van de sociale werkplaatsen staat het verst af van de arbeidsmarkt. In vergelijking met de andere werkvormen worden hier immers de strengste voorwaarden gesteld, zowel wat betreft opleidingsniveau en inactiviteits- of werkloosheidsduur. Bovendien moet een persoon die in aanmerking wil komen voor een tewerkstelling in een sociale werkplaats te kampen hebben met fysieke, psychische en/of sociale beperkingen en moeilijkheden. De beoogde doelgroep van werkervaring en de invoegmaatregel zijn 'sterker' en zijn bovendien quasi gelijkaardig. WEP+-werknemers moeten minstens 12 of 24 maanden werkzoekend zijn, maar mogen in principe ook hooggeschoold zijn, gezien er geen vereisten inzake opleidingsniveau worden gesteld. De invoegmaatregel richt zich naar werkzoekenden die, naargelang de leeftijd, minstens zes of 12 maanden werkzoekend zijn, en die hoogstens een diploma hoger secundair onderwijs (HSO) hebben behaald. Ook arbeidsgehandicapten die minstens zes maanden werkzoekend zijn komen in aanmerking.

2. Profiel deelnemers

In deze paragraaf bespreken we achtereenvolgens enkele profielkenmerken van de doelgroepwerknemers die uitstroombden uit de drie bestudeerde werkvormen. Voor WEP+ en sociale werkplaatsen bestaat de doelgroep uit de uitstromers van 2002, 2004 en 2006. Voor de invoegmaatregel nemen we enkel de uitstromers van 2004 en 2006 mee. We bespreken enerzijds de persoonskenmerken van de uitstromers en anderzijds kenmerken met betrekking tot de positie op de arbeidsmarkt op het moment van instroom.

2.1 Invoegbedrijven

2.1.1 Persoonskenmerken

Onderstaande tabel beschrijft de persoonskenmerken van de personen die in 2004 en 2006 zijn uitgestroomd uit de invoegmaatregel.

Tabel 3.1 Persoonskenmerken van de uitstromers uit de invoegmaatregel in 2004 en 2006, in percentages

	2004	2006
Aantal	191	615
Geslacht		
Man	53,4	32,1
Vrouw	46,5	67,7
Leeftijdsklasse		
25 of jonger	27,0	18,1
26-35	33,3	32,5
36-45	23,8	28,2
46-55	13,8	16,5
56-65	1,1	1,79
Onbekend	1,1	2,9
Opleidingsniveau		
Lager secundair onderwijs (LSO)	75,4	69,0
Hoger secundair onderwijs (HSO)	21,5	28,6
Hoger onderwijs (HO)	3,1	2,5
Nationaliteit		
België	75,1	80,6
EU 27	5,3	4,7
MONA-landen	6,8	1,6
Overige Oost-Europese/Aziatische landen	5,3	4,4
SubSahara Afrika	5,8	4,4
Zuid en Midden-Amerika	0,5	1,1
Onbekend	1,1	3,1
Arbeidsgeschiktheid		
Normaal	91,1	93,3
Beperkt	8,9	5,7
Zeer beperkt	0,0	1,0
Provincie		
Antwerpen	45,5	45,0
Oost-Vlaanderen	16,9	13,4
West-Vlaanderen	26,5	22,8
Limburg	7,4	9,3
Vlaams-Brabant	2,2	5,4
Andere	1,6	4,1
Gezinssituatie		
Inwonend arbeidsgerechtigd kind	15,3	10,7
Alleenwonend	24,8	14,8
Samenwonend zonder kind(eren)	9,5	12,1
Samenwonend met kind(eren)	31,7	40,3
Eenoudergezin	8,9	15,0
Andere	9,5	7,0
Type huishouden		
Gehuwd paar met kinderen	37,6	33,4
Gehuwd paar zonder kinderen	6,8	7,8
Ongehuwd paar met kinderen	6,8	15,2
Ongehuwd paar zonder kinderen	3,2	4,2
Eenoudergezin	14,3	18,9

Eenpersoonshuishouden	24,8	14,8
Overige huishoudens/onbekend	5,8	5,2
Collectief huishouden	0,5	0,3

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Waar er bij de uitstromers in 2004 iets meer mannen dan vrouwen waren, is er in 2006 een duidelijke oververtegenwoordiging van vrouwen die uitstroonden uit de invoegmaatregel. Bijna 70% van de in totaal 615 personen die uitstroonden in 2006 waren vrouwen. Een mogelijke verklaring voor deze oververtegenwoordiging van het aantal vrouwelijke doelgroepwerknemers zijn het grote aantal invoegbedrijven dat met dienstencheques werkt. Deze activiteiten betreffen vooral 'vrouwelijke' activiteiten, zoals poetsen en strijken. Naar leeftijd ligt het zwaartepunt in de leeftijdscategorie 26-35 jaar. De oudere werknemers, van 46 tot en met 65 jaar, zijn slechts in zeer beperkte mate vertegenwoordigd. In 2006 zien we echter een toename van het aantal werknemers tussen 46 en 55 jaar, maar dit aandeel blijft beperkt. De meeste uitstromers hebben maximum een diploma van het lager secundair onderwijs. In 2006 stroomden iets meer werknemers met een diploma hoger secundair onderwijs uit, respectievelijk 28,6% tegenover 21,5% in 2004. Naar nationaliteit is het merendeel van de uitstromers Belg, met een lichte toename in 2006. Waar in 2004 werknemers uit de MONA-landen nog bijna 7% van het totale aantal uitstromers uitmaakte, is dit in 2006 nog slechts 1,6%.¹⁷ Bijna alle deelnemers zijn normaal arbeidsgeschikt, met 9% uitstromers met een beperkte arbeidsgeschiktheid in 2004 en 5,7% in 2006. Naar woonplaats lijken de meeste uitstromers uit de provincie Antwerpen te komen, met West-Vlaanderen op een tweede plaats. Naar gezinssituatie tot slot blijkt de overgrote meerderheid samenwonend te zijn met kinderen, al zien we een lichte toename van deze groep in 2006 van respectievelijk 31,7% naar 40%. Het aantal alleenwonenden is met 10% gedaald in 2006, maar het aantal eenoudergezinnen is bijna verdubbeld. Naar type huishouden zien we ongeveer hetzelfde: een daling van het aantal alleenwonenden, maar een stijging van de eenoudergezinnen.

2.1.2 Arbeidsmarktgeschiedenis

Om de arbeidsmarktgeschiedenis van de uitstromers uit de invoegmaatregel weer te geven, op het moment van instroom, geven we achtereenvolgens de werkloosheidsduur op het moment van instroom en de arbeidsmarktpositie (werkend, werkzoekend, niet-beroepsactief en andere) weer.

2.1.2.1 Werkloosheidsduur

Op basis van de data zijn we nagegaan hoe lang de uitstromers van 2004 en 2006 gemiddeld werkloos waren op het moment dat ze instroomden in de maatregel. Onderstaande tabel geeft een overzicht van wanneer deze uitstromers in de maatregel zijn ingestroomd.

17 MONA-landen: Midden-Oosten en Noord-Afrika

Tabel 3.2 Moment van instroom voor uitstromers uit invoegbedrijven in 2004 en 2006

	Jaar van instroom	Aantal
Uitstromers 2004 (N=191)	1999	1
	2000	4
	2002	19
	2003	52
	2004	115
Uitstromers 2006 (N=615)	2002	10
	2003	33
	2004	57
	2005	253
	2006	262

Bron: KSZ DWH AM&SB en VSAWSE en eigen bewerkingen

De personen die uitstroonden in 2004 kwamen voornamelijk in datzelfde jaar terecht in de maatregel, het gaat om 115 mensen. Dit is opmerkelijk, aangezien de periode waarin de invoegwerknemers recht geven op een loonsubsidie vier jaar bedraagt (cf. hoofdstuk 2). 52 mensen stroomden het jaar voordien in.

Tabel 3.3 geeft de werkloosheidsduur weer tijdens het kwartaal voor instroom, voor de werknemers die in 2004 en 2006 uitstroonden uit de invoegmaatregel.

Tabel 3.3 Werkloosheidsduur 1 kwartaal voor instroom, uitstromers invoegbedrijven 2004 en 2006, in percentages

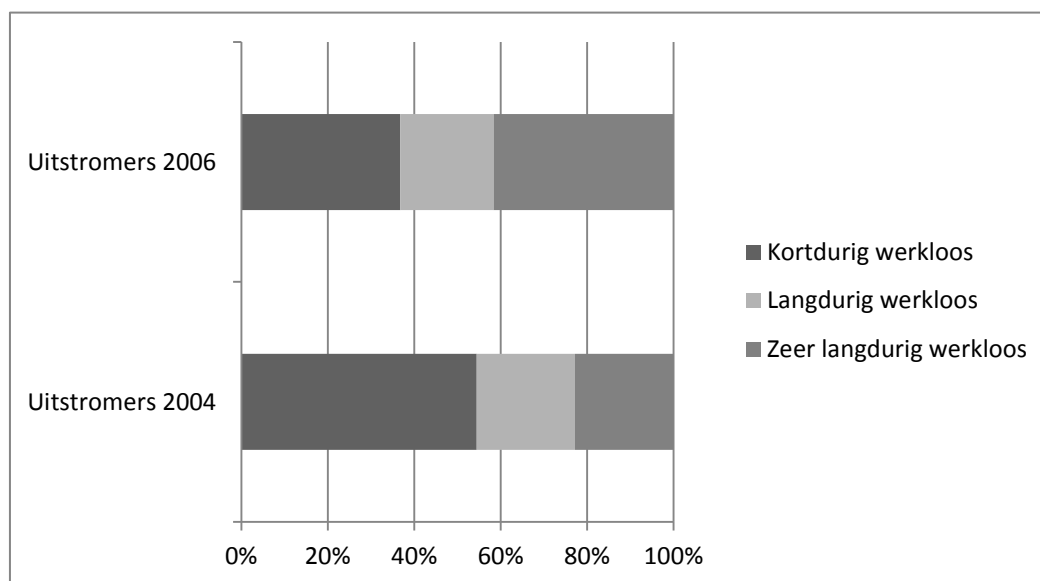
Werkloosheidsduur	Uitstromers 2004	Uitstromers 2006
1-6 maanden	30,3	19,0
7-12 maanden	18,0	14,7
13-18 maanden	10,1	8,2
19-24 maanden	10,1	11,6
25-30 maanden	5,6	8,2
31-36 maanden	0,0	4,0
> 36 maanden	14,6	26,0
Onbekend	11,2	8,4

Bron: KSZ DWH AM & SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Voor de werknemers die in 2004 uitstroonden zien we dat 30% 1-6 maanden werkloos was voor instroom. Van de uitstromers in 2006 is de meerderheid (26%) meer dan 36 maanden werkloos in het kwartaal voor instroom.

Onderstaande figuur geeft de gemiddelde werkloosheidsduur weer tijdens het kwartaal voor instroom, voor de uitstromers van 2002, 2004 en 2006. We maken hierbij de indeling naar kortdurig werklozen (1-12 maanden werkloos), langdurig werklozen (13-24 maanden werkloos) en zeer langdurig werkloos (meer dan 24 maanden werkloos).

Figuur 3.2 Werkloosheidsduur 1 kwartaal voor instroom, voor de uitstromers invoegbedrijven van 2004 (2002 en 2003) en 2006 (2004 en 2005)

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Vooraf voor de uitstromers in 2006 bleek een heel groot aandeel, meer dan 30%, zeer langdurig werkloos (meer dan 24 maanden) in het kwartaal voor instroom. Het grootste aandeel van de uitstromers in 2004 was kortdurig werkloos (1-12 maanden) in het kwartaal voor instroom. Dit heeft wellicht ook te maken met het voorkomen van gelijkgestelde periodes en de wijze van registratie.

2.1.2.2 Arbeidsmarktpositie

Om de arbeidsmarktpositie in kaart te brengen, maken we gebruik van de nomenclatuurvariabele. Deze variabele geeft de arbeidsmarktpositie van een persoon weer op de laatste dag van het kwartaal. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen vier categorieën:

1. **Werkend:** personen gekend bij de RSZ (werknemer in private sector), RSZPPO (werknemer in publieke sector) of RSVZ (zelfstandige in hoofd- of bijberoep of helper).
2. **Werkzoekend:** personen gekend bij RVA, die een werkloosheidsuitkering of wachtuitkering.
3. **Niet-beroepsactief:** personen in loopbaanonderbreking of tijdskrediet, personen in inactiviteit die een leefloon of maatschappelijke hulp ontvangen (POD MI), personen met brugpensioen, personen die arbeidsongeschikt zijn en rechtgevendende kinderen (kinderbijslag).
4. **Onbekend:** niet voorkomend in een van de drie voorgaande categorieën.

De nomenclatuurvariabele bevat ook een hiërarchie, volgens bovenstaande categorieën. Indien een persoon tot zowel de eerste als tweede categorie behoort, dan wordt hij of zij enkel tot de eerste gerekend. Zo zal iemand die deeltijds werkt en deeltijds werkzoekend is, tot de categorie 'werkend' gerekend worden.

Een belangrijke nuancering is dat de nomenclatuur wordt geregistreerd op de laatste dag van het kwartaal. Dit impliceert bijvoorbeeld dat iemand die gedurende het hele eerste kwartaal van 2004,

met uitzondering van de laatste dag, werkt, geregistreerd staat als werkzoekende. Deze variabele vergt dan ook enige nuancering en hierbij moet zeker rekening gehouden worden bij de interpretatie van de gegevens.

Onderstaande tabel geeft de arbeidsmarktpositie weer tijdens het kwartaal voor instroom, voor de uitstromers van 2004 en 2006.

Tabel 3.4 Nomenclatuur 1 kwartaal voor instroom in de maatregel, voor uitstromers invoegbedrijven in 2004 en 2006, percentages

Nomenclatuur	Uitstromers 2004	Uitstromers 2006
Werkend	45,5	31,4
Werkloos	25,1	42,3
Niet-beroepsactief	13,1	8,8
Onbekend	16,2	17,6

Bron: KSZ DWH AM&SB en eigen bewerkingen

Wat meteen opvalt uit deze tabel, is dat de meerderheid van de uitstromers in 2004 in het kwartaal voor instroom aan het werk was (45,5%). Slechts een kwart was werkloos. Wat de uitstromers van 2006 betreft was de meerderheid wel werkloos tijdens het kwartaal voor instroom (42,3%), maar ook hier zien we dat meer dan 30% aan het werk was. Dit is frappant, aangezien de doelgroepvoorwaarden stellen dat invoegwerknemers minstens zes (ouder dan 50 jaar of arbeidsgehandicapt) of 12 maanden (jonger dan 50 jaar) werkloos of inactief moeten zijn, alvorens ze kunnen instromen in de invoegmaatregel.

Het hoge aandeel werkende doelgroepwerknemers het jaar voor instroom kan verschillende verklaringen hebben. Een eerste verklaring zijn de gelijkgestelde periodes van inactiviteit en werkloosheid. Tot gelijkgestelde periodes van inactiviteit horen immers tewerkstellingen in een sociale werkplaats, beschutte werkplaats en werkervaringsproject. Ook een tewerkstelling als een gesubsidieerde contractueel, onder het zogenaamde GESCO-stelsel en een tewerkstelling in een OCMW, vaak met verschillende tewerkstellingsmaatregelen zoals art. 60§7, wordt aanzien als een periode van inactiviteit. Personen die tewerkgesteld zijn in een van deze sociale economie werkvormen of met een tewerkstellingsprogramma, staan in het DWH AM & SB echter geregistreerd als 'werkend'. Het hoge aandeel werkenden het jaar voor instroom kan dan waarschijnlijk mede hierdoor verklaard worden. Een tweede mogelijke verklaring is de aard van de nomenclatuurvariabele. Het gaat immers op de arbeidsmarktpositie op de laatste dag van het kwartaal. Dit maakt dat, als een persoon het hele kwartaal werkloos is, maar de laatste dag van het kwartaal aan de slag gaat, hij of zij als werkend wordt geregistreerd. Tot slot kan het ook gaan om periodes waarbij de betrokken personen in en uit de werkloosheid stromen.

2.2 Werkervaring (WEP+)

2.2.1 Persoonskenmerken

Onderstaande tabel beschrijft de persoonskenmerken van de personen die in 2002, 2004 en 2006 zijn uitgestroomd uit WEP+.

Tabel 3.5 Persoonskenmerken van de uitstromers uit WEP+ in 2002, 2004 en 2006, in percentages

	2002	2004	2006
Aantal	3304	3104	3218
Geslacht			
Man	35,6	38,5	41,8
Vrouw	64,4	61,5	58,2
Leeftijdsklasse			
25 of jonger	17,3	21,0	19,6
26-35	32,2	32,9	31,4
36-45	32,1	30,7	31,2
46-55	16,4	12,0	15,0
56-65	0,9	0,8	0,9
Onbekend	1,1	2,5	1,8
Opleidingsniveau			
Lager secundair onderwijs (LSO)	72,0	67,1	64,8
Hoger secundair onderwijs (HSO)	24,8	27,7	30,3
Hoger onderwijs (HO)	3,1	5,2	4,9
Nationaliteit			
België	89,7	86,5	86,4
EU 27	3,3	3,3	2,8
MONA-landen	2,2	2,2	2,8
Overige Oost-Europese/Aziatische landen	2,38	3,2	3,6
SubSahara Afrika	0,88	1,9	2,0
Zuid en Midden-Amerika	0,21	0,2	0,2
Onbekend	1,2	2,5	2,1
Arbeidsgeschiktheid			
Normaal	93,3	91,5	91,1
Beperkt	5,7	7,9	7,9
Zeer beperkt	1,0	0,6	0,9
Provincie			
Antwerpen	25,0	22,6	25,9
Oost-Vlaanderen	28,7	28,3	26,2
West-Vlaanderen	16,2	16,7	15,6
Limburg	18,6	18,9	19,5
Vlaams-Brabant	9,5	10,2	10,4
Andere	1,9	3,2	2,3
Gezinssituatie			
Inwonend arbeidsgerechtigd kind	11,2	14,1	16,4
Alleenwonend	22,5	20,2	21,7
Samenwonend zonder kind(eren)	9,2	9,8	9,3
Samenwonend met kind(eren)	31,3	31,7	30,9
Eenoudergezin	20,5	17,0	16,0
Andere	5,2	7,2	5,6
Type huishouden			
Gehuwd paar met kinderen	30,9	32,1	32,8
Gehuwd paar zonder kinderen	5,4	5,2	5,3
Ongehuwd paar met kinderen	7,5	9,3	8,2
Ongehuwd paar zonder kinderen	3,8	4,8	4,3
Eenoudergezin	25,6	22,6	23,1

Eenpersoonshuishouden	22,5	20,2	21,7
Overige huishoudens/onbekend	3,4	5,3	4,0
Collectief huishouden	0,6	0,3	0,5

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Naar geslacht stroomden er duidelijk meer vrouwen uit dan mannen, al is het aantal mannelijke uitstromers in 2006 wel licht gestegen tegenover de andere uitstroomjaren. Het aandeel vrouwen bedroeg gemiddeld over de bestudeerde uitstroomjaren 61,4%. Een mogelijke verklaring voor deze oververtegenwoordiging van vrouwen ligt waarschijnlijk in de aard van de taken binnen veel WEP+-trajecten. Eén van de belangrijkste activiteiten binnen WEP+ is immers poetswerk. Ook in eerder onderzoek (De Cuyper et al., 2010) viel op dat dit werk traditioneel veel meer door vrouwen opgenomen wordt.

Naar leeftijd ligt het zwaartepunt in twee leeftijdscategorieën: de 26-35 jarigen en de 36-45 jarigen, met telkens iets meer dan 30% van de totale groep uitstromers. De oudere werknemers van 56-65 jaar zijn slechts in zeer beperkte mate vertegenwoordigd, met nog geen 1% van de totale groep. De meeste uitstromers hebben maximum een diploma lager secundair onderwijs, ongeveer 30% is middengeschoold en slechts een kleine minderheid heeft een diploma hoger onderwijs. Naar nationaliteit is over de drie jaren gemiddeld 87% van Belgische afkomst. Gemiddeld 8% van de uitstromers werd gelabeld als (zeer) beperkt arbeidsgeschikt, in 2004 en 2006 zien we een lichte toename van deze groep tegenover 2002. De meerderheid van de uitstromers is afkomstig uit Antwerpen en Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant is het minst vertegenwoordigd.

Naar gezinssituatie zien we hier vooral samenwonenden met kinderen, goed voor ongeveer 31% gedurende de drie jaren. Gemiddeld 21,5% is alleenwonend. Doorheen de jaren is er een lichte daling van het aantal eenoudergezinnen, het tegenovergestelde van wat we zagen bij de invoegmaatregel.

2.2.2 Arbeidsmarktgeschiedenis

We bespreken achtereenvolgens de werkloosheidsduur op het moment van instroom en de arbeidsmarktpositie (werkend, werkzoekend, niet-beroepsactief en andere) van de uitstromers.

2.2.2.1 Werkloosheidsduur

Op basis van de data zijn we nagegaan hoe lang de uitstromers van 2002, 2004 en 2006 gemiddeld werkloos waren op het moment dat ze instroomden in de maatregel. Onderstaande tabel geeft een overzicht van wanneer deze uitstromers in de maatregel zijn ingestroomd.

Tabel 3.6 Moment van instroom voor uitstromers uit WEP+ in 2002, 2004 en 2006

	Jaar van instroom	Aantal
Uitstromers 2002 (N=3304)	2001	2.579
	2002	725
Uitstromers 2004 (N=3104)	1999	1
	2000	1
	2002	2
	2003	2.453
	2004	647
Uitstromers 2006 (N=3218)	2004	4
	2005	2.346
	2006	868

Bron: KSZ DWH AM&SB en VSAWSE en eigen bewerkingen

Van de uitstromers van 2002 stroomde de meerderheid het jaar voordien in, hetgeen logisch is gezien de duurtijd van WEP+ (cf. hoofdstuk 2). Iets meer dan 700 personen stroomde in 2002 in de maatregel, wat erop wijst dat ze minder dan een jaar tewerkgesteld waren in WEP+. Voor het uitstroomjaar 2004 zien we enkele uitzonderingen. Zo waren er vier personen die al sinds respectievelijk 1999, 2000 of 2002 in de maatregel zaten, maar pas in 2004 uitstroomden. Ook hier zien we de grootste instroom in het jaar voor uitstroom, met 2 453 instromers in 2003. 647 personen stroomden hetzelfde jaar in en uit de maatregel. In 2006 tot slot hebben we opnieuw vier personen die langer dan vooropgesteld in de maatregel zaten. Ook hier stroomden de meeste werknemers het jaar voor uitstroom in.

Tabel 3.7 geeft de werkloosheidsduur weer tijdens het kwartaal voor instroom, voor de werknemers die in 2002, 2004 en 2006 uitstroomden uit WEP+.

Tabel 3.7 Werkloosheidsduur 1 kwartaal voor instroom, uitstromers uit WEP+ 2004 en 2006, in percentages

Werkloosheidsduur	Uitstromers 2002	Uitstromers 2004	Uitstromers 2006
1-6 maanden	9,8	10,5	8,1
7-12 maanden	7,2	7,8	6,4
13-18 maanden	6,9	9,2	6,5
19-24 maanden	10,4	15,8	12,6
25-30 maanden	12,6	16,8	14,4
31-36 maanden	7,2	9,2	11
> 36 maanden	42,4	29,4	37,5
onbekend	3,4	1,1	3,4

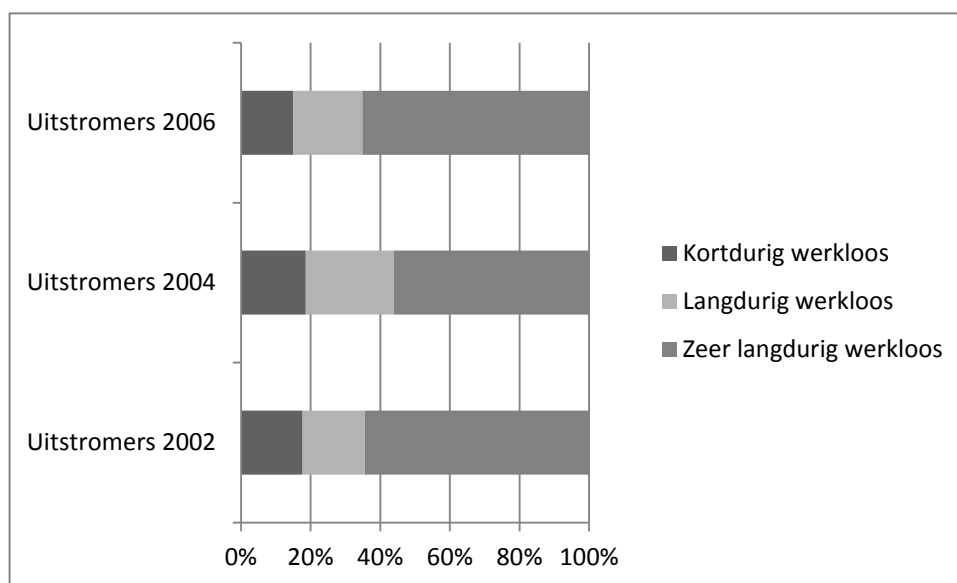
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Uit de tabel wordt duidelijk dat de meerderheid van de uitstromers het kwartaal voor instroom in de maatregel langdurig werkloos was, met een werkloosheidsduur van meer dan 36 maanden. Dit is zo voor alle uitstroomjaren. Voor de uitstromers van 2004 is dit aandeel wel iets lager dan de andere jaren. Het is opvallend dat het grootste aandeel doelgroepwerknemers meer dan 36 maanden werkloos was tijdens het kwartaal voor instroom, aangezien de doelgroepvoorwaarden een minimumperiode van werkloosheid van 24 maanden vooropstellen. Een factor die misschien kan meespelen bij deze lange werkloosheidsduur van de uitstromers, is het feit dat er vanaf 2004 extra

aandacht werd gegeven aan de 'curatieve groep' van personen die minstens drie jaar werkloos zijn (cf. hoofdstuk 2).

Onderstaande figuur geeft opnieuw de gemiddelde werkloosheidsduur weer tijdens het kwartaal voor instroom, voor de uitstromers van 2002, 2004 en 2006. We maken hierbij de indeling naar kortdurig werklozen (1-12 maanden werkloos), langdurig werklozen (13-24 maanden werkloos) en zeer langdurig werkloos (meer dan 24 maanden werkloos).

Figuur 3.3 Gemiddelde duur van werkloosheid 1 kwartaal voor instroom, voor uitstromers WEP+ van 2002 (N=3 304), 2004 (N=3 104) en 2006 (N=3 218)

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Hieruit blijkt duidelijk dat de grote meerderheid van de uitstromers zeer langdurig werkloos was tijdens het kwartaal voor instroom.

2.2.2.2 Arbeidsmarktpositie

Onderstaande tabel geeft de arbeidsmarktpositie weer voor de uitstromers uit de werkervaringsmaatregel van 2002, 2004 en 2006, tijdens het eerste kwartaal voor instroom.

Tabel 3.8 Nomenclatuur 1 kwartaal voor instroom in de maatregel, voor uitstromers WEP+ in 2004 en 2006

	Uitstromers 2002	Uitstromers 2004	Uitstromers 2006
Werkend	13,3	11,3	13,4
Werkloos	62,7	61,5	65,8
Niet-beroepsactief	7,1	18,1	14,2
Onbekend	16,9	9,1	6,5

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Voor alle uitstroomjaren was meer dan 60% werkloos in het kwartaal voor instroom. 13,3%, 11,3% en 13,4% van respectievelijk de uitstromers in 2002, 2004 en 2006 was aan het werk in het

kwartaal voor instroom. Het aandeel uitstromers dat aan het werk was in het kwartaal voor instroom in de maatregel is hier beduidend lager dan wat de uitstromers uit de invoegmaatregel betreft. Verklaringen voor de kortdurige werkloosheid voorafgaand aan de instroom van sommige uitstromers kunnen wellicht ook te maken hebben met het voorkomen van gelijkgestelde periodes en de wijze van registratie.

2.3 Sociale werkplaatsen

2.3.1 Persoonskenmerken

Volgende tabel beschrijft de persoonskenmerken van de personen die in 2002, 2004 en 2006 zijn uitgestroomd uit een sociale werkplaats.

Tabel 3.9 Persoonskenmerken van de uitstromers uit een sociale werkplaats in 2002, 2004 en 2006, in percentages

	2002	2004	2006
Aantal	369	507	633
Geslacht			
Man	57,3	56,5	60,3
Vrouw	42,7	43,5	39,7
Leeftijdsklasse			
25 of jonger	3,6	3,8	2,7
26-35	33,4	25,8	23,8
36-45	37,5	38,2	40,7
46-55	21,6	26,6	25,7
56-65	2,47	3,2	6,6
Onbekend	1,37	2,4	1,1
Opleidingsniveau			
Lager secundair onderwijs (LSO)	85,8	85,6	84,4
Hoger secundair onderwijs (HSO)	12,5	13,6	14,1
Hoger onderwijs (HO)	1,6	0,8	1,6
Nationaliteit			
België	87,1	89,5	90,8
EU 27	2,46	1,8	2,2
MONA-landen	3,8	2,8	1,3
Overige Oost-Europese/Aziatische landen	2,7	1,8	2,7
SubSahara Afrika	1,1	1,6	1,1
Zuid en Midden-Amerika	0,8	0,2	0,3
Onbekend	1,9	2,4	1,4
Arbeidsgeschiktheid			
Normaal	86,9	82,2	82,2
Beperkt	11,2	15,0	13,1
Zeer beperkt	1,9	2,7	4,7
Provincie			
Antwerpen	26,8	29,8	28,8
Oost-Vlaanderen	15,3	18,9	18,8
West-Vlaanderen	21,1	23,1	22,8
Limburg	21,4	14,1	18,5
Vlaams-Brabant	12,3	10,5	9,5
Andere	3,0	3,6	1,6
Gezinssituatie			
Inwonend arbeidsgerechtigd kind	7,4	6,2	9,3
Alleenwonend	33,7	29,8	27,3
Samenwonend zonder kind(eren)	9,0	13,3	10,9
Samenwonend met kind(eren)	26,8	28,2	30,5
Eenoudergezin	15,6	14,5	15,3
Andere	7,4	7,9	6,6
Type huishouden			
Gehuwd paar met kinderen	25,2	23,6	27,6
Gehuwd paar zonder kinderen	4,9	7,4	5,5
Ongehuwd paar met kinderen	7,1	8,1	7,5
Ongehuwd paar zonder kinderen	4,1	6,0	5,6
Eenoudergezin	19,2	17,1	20,9

Eenpersoonshuishouden	33,7	29,8	27,3
Overige huishoudens/onbekend	3,8	5,4	3,7
Collectief huishouden	1,9	2,6	1,8

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Voor alle drie de uitstroomjaren stroomden meer mannen dan vrouwen uit. In 2006 is het aantal mannelijke uitstromers nog toegenomen tot iets meer dan 60%. We zien hier het omgekeerde dan bij de andere werkvormen, waar de vrouwen meer vertegenwoordigd waren dan de mannen. Naar leeftijd is vooral de categorie van 36 tot 45 jaar sterk aanwezig, met gemiddeld 40% van de totale groep uitstromers. In 2004 en 2006 zien we een daling van het aantal 26 tot 35-jarigen, maar in deze jaren nam het aandeel 46 tot 55-jarigen toe.

De meerderheid van de uitstromers heeft maximaal een diploma lager secundair onderwijs, het gaat om ongeveer 85% voor alle drie de uitstroomjaren. De grote meerderheid van de uitstromers was Belg, in 2006 ging het om bijna 91% van alle uitstromers. Doorheen de tijd is het aantal werknemers uit de MONA-landen afgenomen, evenals werknemers afkomstig uit Midden- en Zuid-Amerika. Gemiddeld 13% van de uitstromers was beperkt arbeidsgeschikt, in 2006 vond er een stijging plaats van het aandeel werknemers met een zeer beperkte arbeidsgeschiktheid tot bijna 5%. Ook hier zien we dat het merendeel van de uitstromers afkomstig is uit de provincie Antwerpen, gevolgd door West-Vlaanderen. Gemiddeld 30% en 28,5% was respectievelijk alleenwonend en samenwonend met kinderen. De inwonende arbeidsgerechtigde kinderen maakten de kleinste groep uit.

2.3.2 Arbeidsmarktgeschiedenis

We bespreken achtereenvolgens de werkloosheidsduur op het moment van instroom en de arbeidsmarktpositie (werkend, werkzoekend, niet-beroepsactief en andere) van de uitstromers.

2.3.2.1 Werkloosheidsduur

Onderstaande tabel geeft een overzicht van wanneer de uitstromers in de drie jaren zijn ingestroomd in de maatregel

Tabel 3.10 Moment van instroom voor uitstromers uit sociale werkplaatsen in 2002, 2004 en 2006

	Jaar van instroom	Aantal
Uitstromers 2002 (N=369)	1998	1
	1999	98
	2000	46
	2001	90
	2002	134
Uitstromers 2004 (N=507)	1995	5
	1996	1
	1997	1
	1998	2
	1999	70
	2000	20
	2001	46
	2002	56
	2003	153
	2004	153
	Uitstromers 2006 (N=633)	1999
2000		21
2001		21
2002		38
2003		104
2004		87
2005		146
	2006	172

Bron: KSZ DWH AM&SB en VSAWSE en eigen bewerkingen

Uit deze tabel valt meteen op dat de doelgroepwerknemers in de sociale werkplaatsen langer ingeschakeld blijven in vergelijking met de invoegmaatregel en WEP+. Dit houdt verband met het feit dat bij de invoegmaatregel en WEP+ expliciet doorstroom naar de reguliere economie als doelstelling wordt vooropgesteld, terwijl dit niet het geval is bij de sociale werkplaatsen, dewelke in vele gevallen dan ook fungeert als een finaliteitstewerkstelling (cf. hoofdstuk 2). Daarnaast is het voor sociale werkplaatsen ook interessant om de goede doelgroepwerknemers ingeschakeld te houden. Tabel 3.11 geeft de werkloosheidsduur weer tijdens het kwartaal voor instroom, voor uitstromers uit sociale werkplaatsen van 2002, 2004 en 2006.

Tabel 3.11 Werkloosheidsduur 1 kwartaal voor instroom van uitstromers uit sociale werkplaatsen, 2002, 2004, 2006, in percentages

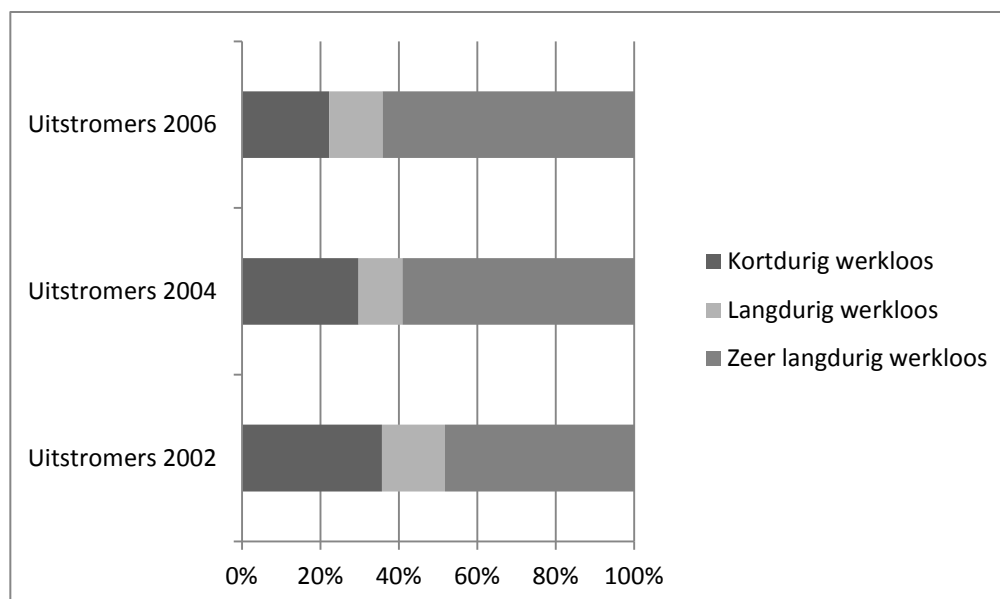
Werkloosheidsduur	Uitstromers 2002	Uitstromers 2004	Uitstromers 2006
1-6 maanden	17,8	17,6	11,8
7-12 maanden	11,1	7,7	6,7
13-18 maanden	6,3	4,2	6,2
19-24 maanden	6,7	5,3	5,2
25-30 maanden	2,9	5,3	4,4
31-36 maanden	2,9	1,4	3,2
> 36 maanden	33,3	43,6	45,9
onbekend	18,8	14,8	16,5

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Uit de tabel blijkt duidelijk dat het grootste aandeel van de uitstromers uit de sociale werkplaatsen meer dan 36 maanden werkloos was tijdens het kwartaal voor instroom. Over de uitstroomjaren zien we zelfs een stijging van het aandeel van deze groep. In 2002 ging het om gemiddeld 33,3%, in 2004 is dit aandeel gestegen tot 43,6% en in 2006 ging het om 46% van de totale groep uitstromers. Opvallend is wel dat – behalve de groep onbekenden – het tweede grootste aandeel uitstromers 1-6 maanden werkloos was tijdens het kwartaal voor instroom. Een verklaring hiervoor is dat instromers in de sociale werkplaatsen pas op de dag voor indiensttreding gekend moeten zijn bij VDAB als werkzoekende (op voorwaarde dat de persoon in kwestie gedurende een ononderbroken periode van minstens 5 jaar inactief was). Ook periodes van ziekte en invaliditeit kunnen mogelijk een belangrijke rol spelen, aangezien de doelgroep van deze werkvorm te kampen heeft met fysieke en/of psychische beperkingen.

Onderstaande figuur toont de werkloosheidsduur weer tijdens het kwartaal voor instroom (voor de eerder bepaalde jaren), voor de uitstromers van 2002, 2004 en 2006. We maken hierbij de indeling naar kortdurig werklozen (1-12 maanden), langdurig werklozen (13-24 maanden) en zeer langdurig werklozen (meer dan 24 maanden).

Figuur 3.4 Werkloosheidsduur uitstromers uit sociale werkplaatsen 2002, 2004 en 2006, 1 kwartaal voor instroom, gemiddelde, in percentages

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Deze figuur toont duidelijk het overgrote aandeel van de zeer langdurig werklozen, dat doorheen de verschillende uitstroomjaren ook toeneemt. Verklaringen voor de instroom uit kortdurende werkloosheid van uitstromers uit de sociale werkplaatsen hebben wellicht ook te maken met het voorkomen van gelijkgestelde periodes en de wijze van registratie.

2.3.2.2 Arbeidsmarktpositie

Onderstaande tabel geeft de arbeidsmarktpositie weer voor de uitstromers uit een sociale werkplaats van 2002, 2004 en 2006, tijdens het kwartaal voor instroom.

Tabel 3.12 Nomenclatuur 1 kwartaal voor instroom in de maatregel, voor uitstromers uit sociale werkplaatsen in 2002, 2004 en 2006, percentages

Nomenclatuur	Uitstromers 2002	Uitstromers 2004	Uitstromers 2006
Werkend	37,4	33,6	35,1
Werkloos	32,5	38,2	39,6
Niet-beroepsactief	6,5	11,2	11,8
Onbekend	23,6	17	13,4

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Wat meteen opvalt, is dat het aandeel doelgroepwerknemers dat in het kwartaal voor uitstroom aan het werk was, bijna even groot is als het aandeel doelgroepwerknemers dat werkloos was. Ook hier is, net zoals bij de invoegmaatregel, het grote aandeel werkenden in het kwartaal voor instroom frappant. Het gaat om meer dan 35%. Dit aandeel neemt wel licht af over de uitstroomjaren, het aandeel werklozen neemt toe over de jaren heen. Daarnaast is het aandeel niet-beroepsactieven eveneens laag, ondanks het feit dat de voorwaarden stellen dat

doelgroepwerknemers minstens vijf jaar ononderbroken inactief moeten zijn avlorens te kunnen instromen in een sociale werkplaats.

HOOFDSTUK 4: DOORSTROOM EN KENMERKEN VAN DOORSTROOM

In een eerste paragraaf geven we de gemiddelde duur van de doelgroepwerknemers in de bestudeerde maatregelen weer. In een tweede paragraaf gaan we na of werknemers die uitstromen uit één van de drie werkvormen, nadien opnieuw instromen in één van de betreffende werkvormen. Nadien bespreken we per werkvorm de doorstroom. In eerste instantie schetsen we een algemeen beeld van de uitstroom naar vier grote categorieën: werk, werkloosheid, inactiviteit of 'andere'. We baseren ons hiervoor opnieuw op de nomenclatuurvariabele, die de arbeidsmarktpositie op de laatste dag van het kwartaal beschrijft. In tweede instantie beschrijven we de kenmerken van de doorstroom (vb. het type job, het gemiddelde dagloon, ...).

De resultaten die we hier weergeven verschillen van de uitstroomcijfers die VDAB bekomt op basis van de DIMONA-gegevens (DIMONA staat voor 'Déclaration IMMédiate - ONmiddellijke Aangifte').¹⁸ De door VDAB op basis van de DIMONA-databank gegenereerde doorstroomcijfers (uitstroom naar werk) liggen systematisch lager dan de resultaten die wij verkrijgen op basis van onze analyse van gegevens van de KSZ DWH AM&SB (gebaseerd op de databanken van de RSZ, RSVZ en RSZPPO). Het verschil is enerzijds te wijten aan een verschillende kwaliteit van data. DIMONA-gegevens zijn aangiftes van werkgevers. Het voordeel hiervan is een snelle actualisatie van de databank, het nadeel is dat er registratiefouten kunnen gebeuren. De DIMONA-cijfers kunnen ook omhoog gestuwd worden door het mechanisme van automatische herinschrijving als werkzoekende bij technisch uitvallende DIMONA-stromen. De gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid daarentegen zijn betalingsgegevens. Deze zijn accurater, maar zijn telkens pas met een zekere vertraging beschikbaar. Een tweede reden voor het verschil is gelegen in de verwerking van deze data. VDAB beschouwt een uitgestroomde doelgroepwerknemer als 'werkend' indien hij of zij op één bepaald meetmoment (namelijk zes maanden na het moment van uitstroom) in de DIMONA-databank als 'werkend' voorkomt. Dit terwijl wij in onze analyse rekening houden met verschillende meetmomenten na het moment van uitstroom.

1. Gemiddelde duur in de maatregel

Alvorens de doorstroom te bespreken, gaan we na hoelang de uitstromers gemiddeld in de maatregel zaten, alvorens uit te stromen. Dit doen we voor de invoegmaatregel en WEP+, aangezien voor deze maatregelen bepalingen werden gesteld met betrekking tot de duur in de maatregel. Voor de invoegmaatregel gaat het om 4 jaar, of 48 maanden, waarin de werkgever die erkend is als invoegbedrijf recht heeft op een loonsubsidie per tewerkgestelde invoegwerknemer. Na deze vier jaar is het de bedoeling dat de invoegwerknemer uitstroomt naar een gewone job bij dezelfde werkgever (cf. hoofdstuk 2). Voor WEP+ wordt gesteld dat een doelgroepwerknemer na 1 jaar uitstroomt. Dit kan, indien nodig, eventueel verlengd worden tot 18 maanden (cf. hoofdstuk 2). Voor de sociale werkplaatsen werden geen bepalingen gesteld met betrekking tot de duur in de maatregel, aangezien uitstroom hier ook niet als doel wordt vooropgesteld.

Tabellen 4.1 en 4.2 tonen de gemiddelde duur van de uitstromers in de maatregel, respectievelijk voor de invoegmaatregel en WEP+.

¹⁸ De uitstroomcijfers van VDAB kunnen teruggevonden worden in de Beleidsbrief Sociale Economie 2011-2012.

Tabel 4.1 Gemiddelde duur in maatregel, in maanden, uitstromers invoegmaatregel 2004 en 2006, percentages

Duur	2004		2006	
	%	Cumulatief %	%	Cumulatief %
< 1 maand	11,5	11,5	5,4	5,4
1-4 maanden	45,6	57,1	27,3	32,7
5-8 maanden	13,6	70,7	21,3	54,0
9-12 maanden	8,4	79,1	15,1	69,1
13-24 maanden	11,5	90,6	20,2	89,3
25-48 maanden	9,4	100,0	10,7	100,0

Bron: Data VSA WSE en eigen bewerkingen

Uit de tabel blijkt meteen dat de voortijdige uitstroom uit de invoegmaatregel zeer hoog is. In 2004 was bijna 60% van de uitstromers al na minder dan vier maanden uitgestroomd. Slechts 9,4% van de doelgroepwerknemers stroomde in 2004 na 25 tot 48 maanden uit, terwijl de duur in de invoegmaatregel normaal gezien vier jaar bedraagt. In 2006 stroomden in vergelijking minder werknemers voortijdig uit, al was hier ook bijna 30% na 1 tot 4 maanden uitgestroomd en was in totaal bijna 55% van de totale groep na 8 maanden uitgestroomd. Ook hier blijft slechts 10,7% van de werknemers 25-48 maanden in de maatregel.

Tabel 4.2 Gemiddelde duur in maatregel, in maanden, uitstromers WEP+ 2002, 2004 en 2006, percentages

Duur	2002		2004		2006	
	%	Cum. %	%	Cum.%	%	Cum.%
<1 maand	4,8	4,8	4,4	4,4	5,4	5,4
1-4 maanden	12,2	17,0	12,3	16,7	14,1	19,5
5-8 maanden	10,3	27,2	10,2	26,9	11,8	31,3
9-12 maanden	72,2	99,5	72,7	99,6	66,6	97,9
13-24 maanden	0,5	100,0	0,4	100,0	2,1	100,0

Bron: Data VSA WSE en eigen bewerkingen

Na 12 maanden werkervaring worden de doelgroepwerknemers geacht door te stromen naar een job op de reguliere arbeidsmarkt. Uit de tabel blijkt duidelijk dat de grote meerderheid van de uitstromers inderdaad na 9 tot 12 maanden uitstroomt. Voor de drie uitstroomjaren gaat het respectievelijk om 72,2%, 72,7% en 66,6%. In vergelijking met de invoegmaatregel stroomt een veel kleiner aandeel doelgroepwerknemers voortijdig uit. Wel zien we dat respectievelijk 12,2%, 12,3% en 14,1% al na 1 tot 4 maanden uitstroomde.

2. Doorstroom vanuit de invoegmaatregel

In deze paragraaf brengen we de doorstroom van doelgroepwerknemers uit een invoegtewerkstelling in kaart. Als uitgangspunt nemen we opnieuw de uitstromers uit twee uitstroomjaren: 2004 en 2006. In een eerste deel gaan we na of de uitstromers doorstromen naar werk, dan wel uitstromen naar werkloosheid of inactiviteit. In een tweede deel beschrijven we de kenmerken van deze uitstroom.

Tabel 4.3 toont de uitstroom per jaar en per kwartaal van doelgroepwerknemers uit de invoegmaatregel.

Tabel 4.3 Uitstroom invoegmaatregel, 2004 en 2006, per kwartaal, aantal werknemers¹⁹

	Aantal werknemers
Uitstromers 2004 (N=191)	
I 2004	32
II 2004	36
III 2004	51
IV 2004	72
Uitstromers 2006 (N=615)	
I 2006	121
II 2006	145
III 2006	167
IV 2006	182
Totaal	806

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

2.1 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie

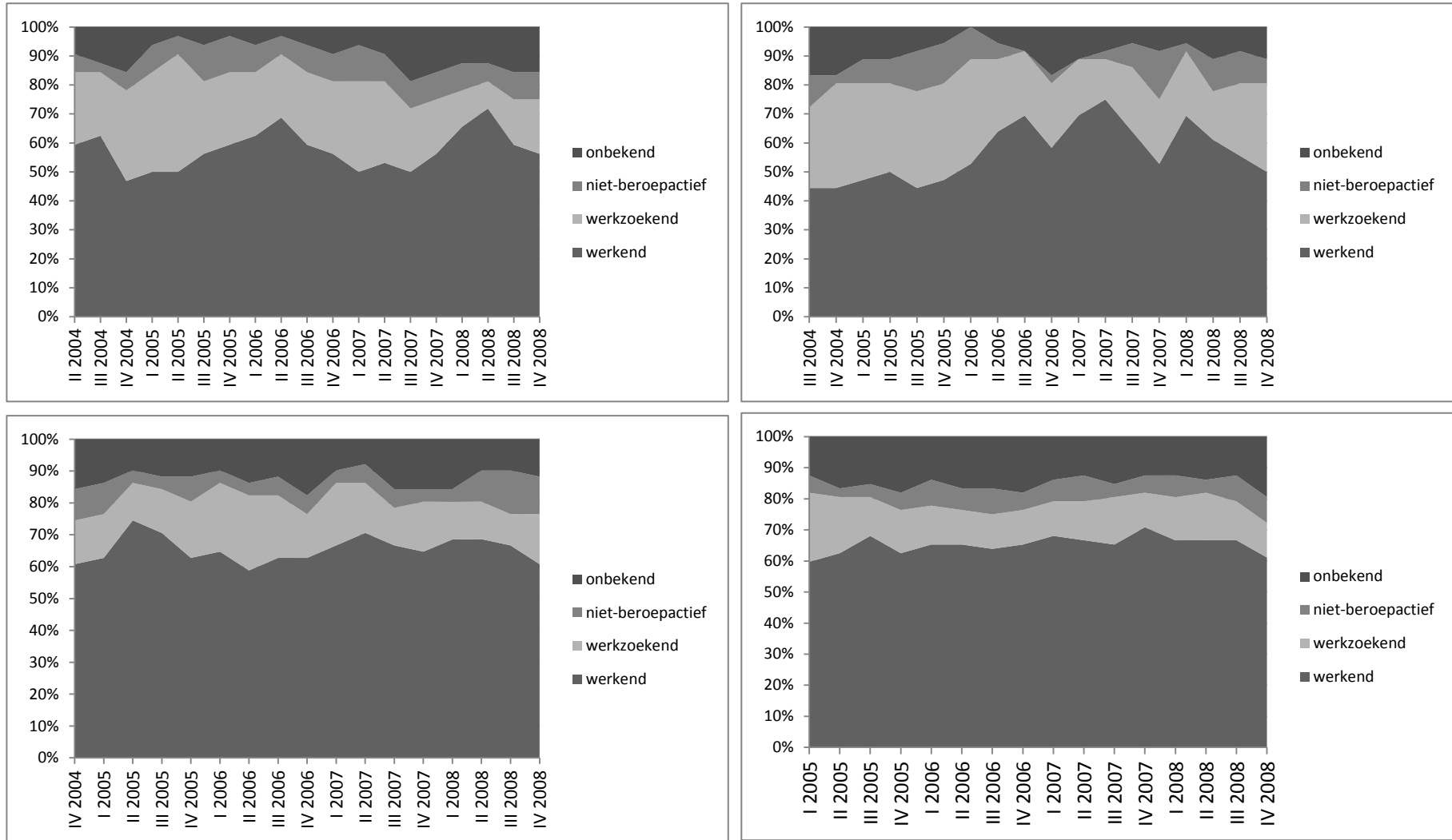
Om na te gaan waar de uitstromers terecht komen, brengen we hun arbeidsmarktpositie in kaart. Dit doen we voor elk kwartaal volgend op het kwartaal in het jaar van uitstroom. Dit impliceert dat we voor de doelgroepwerknemers die zijn uitgestroomd in het eerste kwartaal van 2004, de arbeidsmarktpositie op de laatste dag van het kwartaal vanaf het tweede kwartaal van 2004 tot en met het vierde kwartaal van 2008 zullen nagaan. Ook hier is het belangrijk bij de interpretatie van de data te nuanceren, aangezien de nomenclatuur opnieuw de arbeidsmarktpositie op de laatste dag van het kwartaal beschrijft. Dit maakt dat arbeidsmarktposities voor deze datum niet worden geregistreerd.

2.1.1 Arbeidsmarktpositie uitstromers 2004

Onderstaande figuur toont de arbeidsmarktpositie van de uitstromers uit de invoegmaatregel in respectievelijk het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal van 2004, voor alle daaropvolgende kwartalen tot en met het laatste kwartaal van 2008.

¹⁹ In de periode van 2004-2008 overleden 6 personen.

Figuur 4.1 Uitstroom naar richting, invoegmaatregel 2004, per kwartaal, in percentage

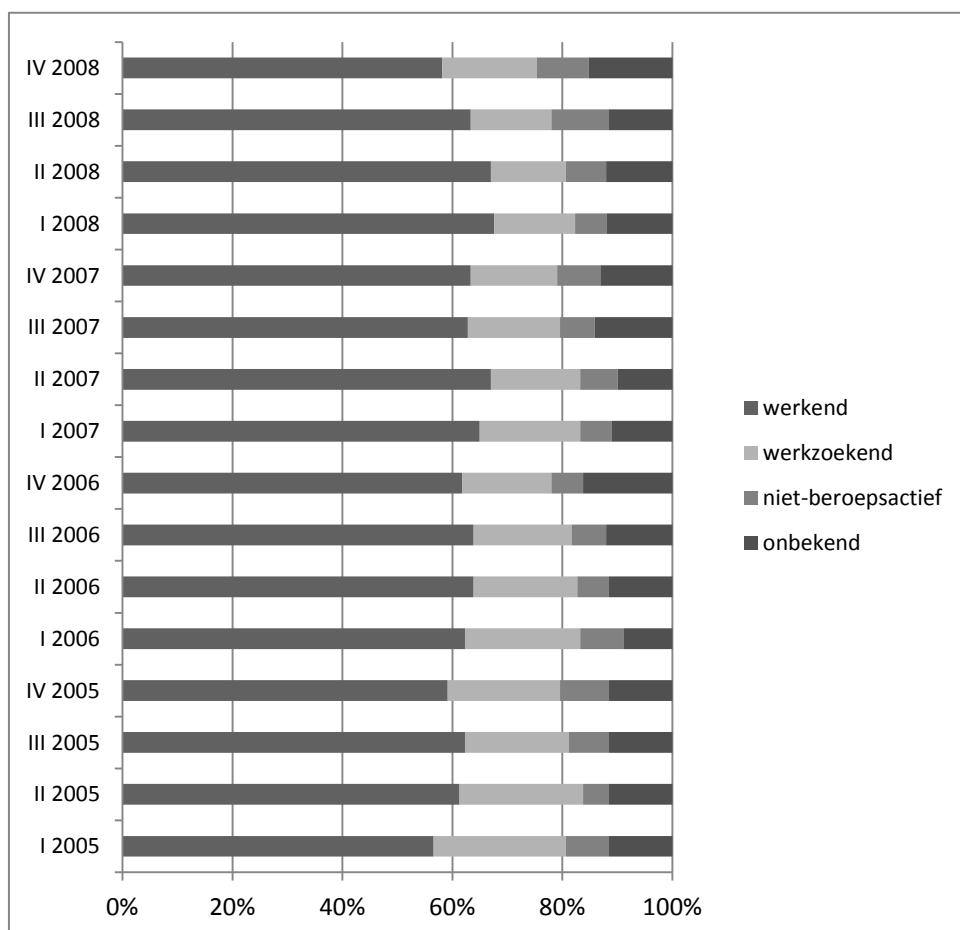

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

De figuur toont dat de arbeidsmarktpositie van de uitstromers uit de invoegmaatregel in 2004 sterk fluctueert doorheen de tijd. Vooral de arbeidsmarktpositie van de uitstromers in het eerste en tweede kwartaal van 2004 kent grote pieken en dalen. Deze pieken en dalen wijzen op veranderingen van de betreffende groep uitstromers van arbeidsmarktpositie, en kan bijvoorbeeld wijzen op doorstroom van werk naar werkloosheid, inactiviteit naar werk, werkloosheid naar inactiviteit, enzovoort. Uit de figuur blijkt dat in het eerste kwartaal na uitstroom ongeveer 60% van de uitstromers aan het werk was. Het aandeel dat uitstroomde naar werkloosheid bedroeg 25% voor de uitstromers uit het eerste, tweede en vierde kwartaal van 2004, wat het derde kwartaal van 2004 betreft stroomde 13,7% uit naar werkloosheid. Als we kijken naar de arbeidsmarktpositie van de uitstromers op lange termijn, dan blijkt dat het aantal werkenden na vier jaar (IV 2008) ongeveer op hetzelfde niveau ligt als in het eerste kwartaal na uitstroom. Wat wel opvalt is dat het aantal werkenden in de laatste kwartalen van 2008 overall daalt, wat een mogelijk gevolg kan zijn van de voorbije economische crisis.

Onderstaande figuur geeft een algemeen overzicht van de arbeidsmarktpositie van de uitstromers van 2004, vanaf het eerste kwartaal van 2005.

Figuur 4.2 Uitstroom naar richting, invoegmaatregel 2004, in percentages

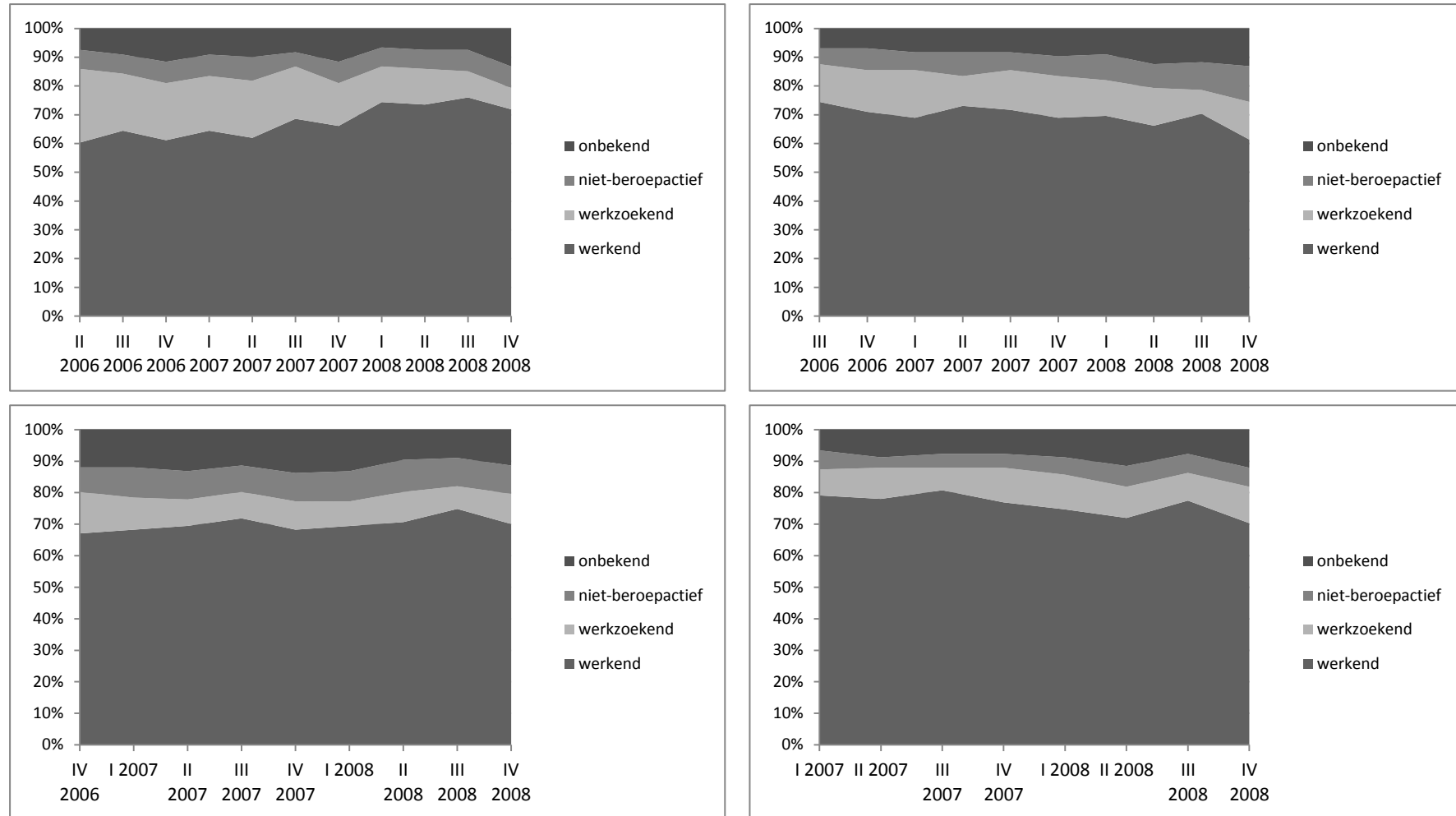
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Figuur 4.2 toont eveneens de fluctuatie in arbeidsmarktpositie van de uitstromers in 2004. In het eerste kwartaal van 2005 was 56,5% aan het werk, in het eerste kwartaal van 2008 is dit aandeel gestegen met 10% tot 67%. Ook het aantal werklozen neemt af gedurende de bestudeerde periode en bedraagt in het derde kwartaal van 2008 10% minder dan in het eerste kwartaal van 2005.

2.1.2 Arbeidsmarktpositie uitstromers 2006

Figuur 4.3 toont de arbeidsmarktpositie van de uitstromers die respectievelijk in het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal van 2006 zijn uitgestroomd, voor alle daaropvolgende kwartalen tot en met IV 2008.

Figuur 4.3 Uitstroom naar richting, invoegmaatregel 2006, per kwartaal, in percentages

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Het uitstroomjaar 2006 wordt gekenmerkt door relatief grote verschillen wat betreft de doorstroom naar werk. Van de doelgroepwerknemers die uitstroonden in het eerste kwartaal van 2006 (121 werknemers), was 60,3% een kwartaal nadien aan het werk. Voor het tweede kwartaal van 2006 waren dat er bijna 15% meer, met 74,5% (145 werknemers). Ook in het derde kwartaal van 2006 was de uitstroom naar werk hoger, met 67% werkenden (N=167). In het laatste kwartaal van 2006 tot slot stroomde maar liefst 79% uit naar werk (N=182). Het aandeel werkenden na uitstroom is hiermee hoger dan voor het uitstroomjaar 2004, met uitzondering van het derde kwartaal van dat jaar. Overeenkomstig met deze uitstroomcijfers kwamen in het vierde kwartaal van 2006 slechts 8,2% van de uitstromers terecht in de werkloosheid. Het kwartaal daarvoor was dit nog 13,2%. In het eerste kwartaal van 2006 was de uitstroom naar werkloosheid het hoogst, met een kwart van de totale groep. Met uitzondering van dit eerste kwartaal, is het aandeel werklozen na uitstroom in het uitstroomjaar 2006 lager dan in 2004. Ook het aantal werklozen eind 2008 is met gemiddeld 8,3% veel lager dan in het uitstroomjaar 2004, waar eind 2008 gemiddeld 15,7% personen werkloos waren.

De uitstroom naar werk was het laagst in het eerste kwartaal van 2006, maar we zien hier een systematische stijging van het aantal werkenden gedurende de periode 2006-2008. Ook voor de personen die uitstroonden in het derde kwartaal van 2006 stijgt het aantal werkenden doorheen de jaren, van 67,1% in het eerste kwartaal na uitstroom tot 74,9% in het derde kwartaal van 2008. De uitstromers uit het tweede kwartaal van dat jaar kenden een ander verloop, waarbij het aantal werkenden afnam. Waar in het derde kwartaal van 2006 nog 74,5% aan het werk was, is dit in het derde kwartaal van 2008 gedaald tot 70,3%. Zoals we ook zagen voor de uitstromers van 2004 daalde het aantal werkenden sterk in het laatste kwartaal van 2008, hier ging het nog slechts om 61,4% werkenden. Dit maakt dat twee jaar na uitstroom, minder werknemers aan het werk zijn dan de eerste kwartalen na uitstroom. Wat het vierde kwartaal van 2006 betreft fluctueert het aandeel werkenden tussen de verschillende jaren, maar ook hier zien we een dalende trend.

Het aantal werklozen daalde voor de uitstromers van het eerste en derde kwartaal van 2006. Voor het tweede kwartaal van dit uitstroomjaar schommelt het aantal werklozen, waarbij dit aandeel een dieptepunt bereikt in het derde kwartaal van 2008. Het vierde kwartaal van 2006 kent een lichte stijging van het aantal werklozen.

Figuur 4.4 geeft een algemeen overzicht van de uitstroomrichting voor de uitstromers van 2006, vanaf het eerste kwartaal van 2007.

Figuur 4.4 Uitstroom naar richting, invoegmaatregel 2004, in percentages

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Bovenstaande figuur toont een eerder fluctuerend patroon van het aantal werkenden de verschillende kwartalen. Van alle personen die in 2006 uitstroonden (N=615), was gemiddeld 70,9% in het eerste kwartaal van het jaar daarop aan het werk. In het derde kwartaal van 2008 gaat het om 74,8% werkenden. Het kwartaal daarna is dit aandeel gedaald tot 68,5%. Het aantal werklozen neemt lichtjes af tot en met het derde kwartaal van 2008, om nadien opnieuw te stijgen. Wat betreft de uitstroom naar de inactiviteit zien we een zeer lichte stijging doorheen de jaren, van 7,3% bij aanvang van 2007 tot 8,6% in het vierde kwartaal van 2008.

2.2 Kenmerken uitstroom

De nomenclatuurvariabele, die tot nu toe gebruikt werd, geeft enkel de arbeidsmarktpositie op de laatste dag van het kwartaal weer. In de volgende tabellen baseren we ons daarom niet meer op deze variabele, maar op de oorspronkelijke registraties in de databestanden van RSZ (voor werknemers in de private sector), RSVZ (voor zelfstandigen) en RSZPPO (voor werknemers in de publieke sector).

In een eerste paragraaf beschrijven we de kenmerken van de werknemers die doorstromen naar werk (doorstromers). In een tweede paragraaf splitsen we het aantal uitstromers naar inactiviteit uit naar leefloon, financiële steun en arbeidsongeschiktheid. In een laatste paragraaf beschrijven we tot slot kort de doorstroom naar tewerkstelling in de sociale inschakelingseconomie.

2.2.1 Kenmerken van werk

We gaan achtereenvolgens na of men werkt als zelfstandige of werknemer in de publieke of private sector, met welk arbeidsstatuut men tewerkgesteld was (arbeider, bediende of ambtenaar), het arbeidsregime (voltijds, deeltijds, speciaal), of men tewerkgesteld is met een tewerkstellingsmaatregel (= gesubsidieerde tewerkstelling), het aantal verschillende werkgevers en het gemiddeld dagloon. We geven daarnaast nog aan welk aandeel doorstromers aan de slag blijft bij dezelfde werkgever (cf. doelstelling invoegmaatregel) en welk aandeel naar een andere werkgever doorstroomt.²⁰

Werkenden naar statuut

Tabel 4.4 geeft het percentage uitstromers die doorstroonden naar werk (doorstromers) en beschrijft verder of het ging om een tewerkstelling als zelfstandige of als werknemer in de publieke of private sector. Aangezien personen, achtereenvolgens of tegelijkertijd, verschillende jobs kunnen uitvoeren, kunnen de totalen tot meer dan 100% sommen.

Tabel 4.4 Aandeel werkenden naar statuut, uitstromers invoegmaatregel, in percentages

N=806	2005	2006	2007	2008
Uitstromers 2004 (N=191)				
Werkend (doorstromer)	82,7	82,2	82,7	82,2
Als zelfstandige	4,2	4,2	5,2	5,7
Als werknemer	81,7	80,1	79,1	79,1
In de private sector	79,1	75,9	75,9	76,4
In de publieke sector	4,7	6,8	6,8	3,6
Uitstromers 2006 (N=615)				
Werkend (doorstromer)			89,3	85,4
Als zelfstandige			2,9	3,9
Als werknemer			88,1	83,1
In de private sector			87,0	81,6
In de publieke sector			2,6	1,9

Bron: Data VSAWSE, KSZ DWH AM&SB en eigen bewerkingen

In de jaren na uitstroom was gemiddeld 82,3% van de uitstromers van 2004 aan het werk. Voor 2006 was dit aandeel iets hoger met gemiddeld 87,3%. Het overgrote deel hiervan is tewerkgesteld als werknemer in de private sector. Dit lijkt logisch, aangezien invoegbedrijven bedrijven uit de

²⁰ Om data-technische redenen nemen we telkens één job per kwartaal mee.

private sector zijn en de invoegmaatregel als doel heeft om in de private sector – bij voorkeur bij dezelfde werkgever – tewerkgesteld te worden (cf. hoofdstuk 2). Voor de uitstromers van 2004 gaat het om gemiddeld 76,8% in de jaren na uitstroom, voor 2006 ligt het aandeel werknemers in de private sector iets hoger met gemiddeld 84,3%. Voor de uitstromers van 2004 zien we een lichte stijging van het aantal werknemers tewerkgesteld in de publieke sector, tot en met 2007, daarna daalt dit aandeel opnieuw. Het eerste jaar na uitstroom werkte 4,2% van de uitstromers in 2004 als zelfstandige, voor de uitstromers van 2006 ging het om 2,9%.

Op basis van de afzonderlijke databanken van RSZ, RSVZ en RSZPPO vinden we een hoger aandeel werkenden terug, na uitstroom uit de invoegmaatregel, dan wanneer we ons baseren op de nomenclatuur. Een verklaring hiervoor vinden we terug in het feit dat iemand enkel als werkend wordt geregistreerd in de nomenclatuur, indien deze persoon werkt op de laatste dag van het kwartaal. De nomenclatuurvariabele registreert immers enkel de arbeidsmarktpositie op de laatste dag van het kwartaal. Dit maakt dat periodes van tewerkstelling die eindigen voor deze laatste dag van het kwartaal niet mee in rekening worden gebracht. Het aandeel werkenden op basis van de nomenclatuur lijkt dan ook een onderschatting te zijn van het aantal werkenden in realiteit.

Arbeidsstatuut werknemers private sector

Tabel 4.5 geeft het arbeidsstatuut weer van de werknemers die tewerkgesteld zijn in de private sector, per kwartaal.

Tabel 4.5 Arbeidsstatuut privé-sector, doorstromers uit de invoegmaatregel, absolute aantallen en relatieve cijfers, kwartaalcijfers

	Aantal doorstromers	% arbeider	% bediende
Uitstromers 2004			
I 2005	121	94,2	5,8
II 2005	127	93,7	6,3
III 2005	127	93,7	6,3
IV 2005	129	93,0	7,0
I 2006	127	93,7	6,3
II 2006	134	94,0	6,0
III 2006	131	93,9	6,1
IV 2006	127	94,5	5,5
I 2007	130	94,6	5,4
II 2007	124	92,7	7,3
III 2007	130	91,5	8,5
IV 2007	123	90,2	9,8
I 2008	136	88,2	11,8
II 2008	128	85,9	14,1
III 2008	128	86,7	13,3
IV 2008	127	86,6	13,4
Uitstromers 2006			
I 2007	462	93,7	6,3
II 2007	478	92,5	7,5
III 2007	477	92,0	8,0
IV 2007	477	90,6	9,4
I 2008	465	90,1	9,9
II 2008	452	89,4	10,6
III 2008	462	89,0	11,0
IV 2008	452	88,7	11,3

Bron: Data VSAWSE, KSZ DWH AM&SB en eigen bewerkingen

Het grootste aandeel personen dat doorstroomde naar een job in de private sector was daar tewerkgesteld als arbeider. Dit aandeel neemt wel licht af -doorheen de kwartalen na uitstroom. Overeenkomstig hiermee toont de tabel een stijgende tendens van het aandeel bedienden. Voor de uitstromers van 2004 was in het eerste kwartaal van 2005 5,8% tewerkgesteld als bediende, in het laatste kwartaal van 2008 gaat het om 13,4%. In 2006 gaat het om 6,3% in het eerste kwartaal van 2007 en 11,3% in het laatste kwartaal van 2008.

Arbeidsregime werknemers (totaal aantal werknemers)

Tabel 4.6 geeft het aandeel werknemers in de private en publieke sector weer dat tewerkgesteld is met een voltijdse, halftijdse of speciale tewerkstelling (seizoensarbeid, ploegenstelsel).

Tabel 4.6 Arbeidsregime doorstromers naar private en publieke sector, uit de invoegmaatregel, in percentages, kwartaalcijfers

	Totaal aantal doorstromers	% voltijds	% deeltijds	% speciaal
Uitstromers 2004				
I 2005	124	39,5	37,9	22,6
II 2005	131	38,2	38,2	23,7
III 2005	132	40,2	35,6	24,2
IV 2005	135	38,5	36,3	25,2
I 2006	134	39,6	33,6	26,9
II 2006	141	43,3	31,2	25,5
III 2006	139	47,5	29,5	23,0
IV 2006	138	46,4	31,2	22,5
I 2007	141	46,8	31,2	22,0
II 2007	133	51,1	32,3	16,5
III 2007	136	52,9	32,4	14,7
IV 2007	130	51,5	35,4	13,1
I 2008	141	49,6	36,2	14,2
II 2008	132	53,8	36,4	9,8
III 2008	132	51,5	36,4	12,1
IV 2008	129	51,9	35,7	12,4
Uitstromers 2006				
I 2007	469	25,8	58,4	15,8
II 2007	487	28,1	56,9	15,0
III 2007	486	29,0	56,6	14,4
IV 2007	487	30,2	56,1	13,8
I 2008	474	31,9	56,3	11,8
II 2008	461	31,5	56,4	12,1
III 2008	471	33,5	56,9	9,6
IV 2008	461	34,1	57,9	8,0

Bron: Data VSAWSE, KSZ DWH AM&SB en eigen bewerkingen

Van de uitstromers van 2004 werkte ongeveer hetzelfde aandeel voltijds en deeltijds in de eerste twee kwartalen na uitstroom. Vanaf het derde kwartaal van 2005 neemt het aandeel deeltijds werkenden licht af en het aandeel personen dat voltijds werkt stijgt. Eind 2008 werkte iets meer dan de helft van de uitstromers voltijds, terwijl bijna 36% deeltijds aan het werk was. Het aandeel werknemers dat met een speciaal arbeidsregime werkte, neemt over de kwartalen na uitstroom heen af van ongeveer een kwart tot 12% van het aantal uitstromers. In 2006 zien we het omgekeerde plaatje: hier werkt bijna 60% van de uitstromers deeltijds, terwijl het aandeel werknemers dat voltijds werkt schommelt tussen een kwart en iets meer dan een derde van het totaal aantal uitstromers. Een verklaring voor dit hoge aantal deeltijdse tewerkstellingen kan het stelsel van de dienstencheques zijn, dat tot en met eind 2008 gecombineerd kon worden met een invoegtewerkstelling. Deze dienstencheques worden voornamelijk gebruikt voor huishoudelijke activiteiten, zoals poetshulp, strijken,... We kunnen dan ook veronderstellen dat deze activiteiten voornamelijk deeltijdse activiteiten betreffen.²¹ Vanaf 2006 is het aantal invoegwerknemers dat met

21 <http://www.socialeconomie.be/>

dienstencheques tewerkgesteld zijn ook sterk toegenomen.²² Dit kan dan ook een mogelijke verklaring zijn voor het grote verschil in aantal deeltijdse tewerkstellingen tussen de uitstroomjaren 2006 en 2004. Het aandeel werknemers dat volgens een speciaal arbeidsregime werkt neemt af van 15% in het eerste kwartaal van 2007 tot bijna de helft, 8%, in het laatste kwartaal van 2008.

Gesubsidieerde tewerkstelling werknemers private sector

Tabel 4.7 geeft het aantal personen weer dat na de invoegmaatregel doorstroomt naar een tewerkstellingsmaatregel in de private sector. Het gaat om GESCO, Activa, SINE en DAC/PRIME. Daarnaast geeft de tabel de verhouding weer van het aantal personen met een tewerkstellingsmaatregel op het totale aantal uitstromers dat in de private sector werkt.

Tabel 4.7 Aandeel doorstromers naar private sector met tewerkstellingsmaatregel, uit de invoegmaatregel, kwartaalcijfers

	Aantal	%
Doorstromers 2004 (N=191)		
I 2005	12	10,0
II 2005	11	8,7
III 2005	8	6,3
IV 2005	9	7,0
I 2006	8	6,3
II 2006	10	7,5
III 2006	7	5,3
IV 2006	10	7,9
I 2007	9	6,9
II 2007	9	7,3
III 2007	13	10,1
IV 2007	8	6,5
I 2008	10	7,3
II 2008	11	8,6
III 2008	10	7,8
IV 2008	8	6,3
Doorstromers 2006 (N=615)		
I 2007	100	21,6
II 2007	95	19,9
III 2007	93	19,6
IV 2007	85	17,9
I 2008	76	16,4
II 2008	77	17,1
III 2008	74	16,0
IV 2008	76	16,8

Bron: Data VSAWSE, KSZ DWH AM&SB en eigen bewerkingen

Van de doorstromers van 2004 uit de invoegmaatregel stroomde slechts een minderheid door naar een gesubsidieerde tewerkstelling in de private sector. In het eerste kwartaal van 2005 ging het om 10%, in het laatste kwartaal van 2008 was nog 6,3% van het aantal doorstromers naar de

22 <http://www.werk.be/>

private sector tewerkgesteld met een tewerkstellingsmaatregel. We kunnen dan ook concluderen dat doorstroom naar gesubsidieerde tewerkstelling vanuit de invoegmaatregel in de beginperiode van de maatregel zeer beperkt was. In 2006 ligt dit aandeel echter een stuk hoger, met 21,6% van de doorstromers in een gesubsidieerde tewerkstelling in het eerste kwartaal van 2006. Hier neemt dit aandeel wel af tot 16,8% in het laatste kwartaal van 2008. Van de doorstromers van 2006 komen er meer werknemers in een gesubsidieerde tewerkstelling in de private sector terecht in vergelijking met de doorstromers van 2004.

Aantal werkgevers per jaar (private sector)

Tabel 4.8 geeft voor de doorstromers het aantal verschillende werkgevers per jaar weer. Aangezien we opnieuw één job per kwartaal meenemen, kan het maximaal aantal werkgevers per jaar maximaal vier bedragen.

Tabel 4.8 Aantal werkgevers per jaar van doorstromers naar private sector, uit de invoegmaatregel, in percentages

	2005	2006	2007	2008
Doorstromers 2004				
1 werkgever	68,2	63,4	68,3	76,0
2 werkgevers	18,5	21,4	22,1	15,1
3 werkgevers	9,3	10,3	6,9	7,5
4 werkgevers	4,0	4,8	2,8	1,4
Doorstromers 2006				
1 werkgever			75,3	75,7
2 werkgevers			18,7	16,7
3 werkgevers			5,2	6,4
4 werkgevers			0,7	1,2

Bron: Data VSAWSE, KSZ DWH AM&SB en eigen bewerkingen

In de eerste drie jaar na uitstroom veranderde ongeveer 20% van de doorstromers in 2004 één keer van werkgever. In 2008, vier jaar na uitstroom, lijken de werknemers iets standvastiger te zijn aangezien hier nog maar 15% van werkgever veranderde en 76% bij dezelfde werkgever bleef. Waar één jaar na uitstroom nog bijna 10% van de doorstromers voor drie werkgevers werkte, was dit in 2008 nog 7,5%. Een klein aantal werknemers veranderde vier keer van werkgever, wat wijst op een werkgeverswissel per kwartaal. De doorstromers van 2006 lijken iets standvastiger te zijn, aangezien het aandeel werknemers dat bij 1 werkgever werkte per jaar hoger is dan voor het vorige uitstroomjaar. Hier zien we echter ook, voor 1 en 2 jaar na uitstroom, respectievelijk 18,7% en 16,7% dat gedurende 1 jaar voor 2 werkgevers werkte. Het aantal werknemers dat bij drie en vier verschillende werkgevers werkte in hetzelfde jaar is lager dan bij de werknemers die uitstroomden in 2004.

Gemiddeld voltijds dagloon (totaal aantal werknemers)

Tabel 4.9 geeft voor de verschillende werknemers in de publieke en private sector het gemiddeld voltijds dagloon weer.

Tabel 4.9 Gemiddeld voltijds dagloon (in euro), doorstromers naar de private en publieke sector, uit de invoegmaatregel, kwartaalcijfers, in percentages

	<40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100	100-110	110-125	125-150	>150	onbekend
Doorstromers 2004												
I 2005	0,0	0,0	5,6	17,7	46,0	17,7	5,6	1,6	2,4	2,4	0,0	0,8
II 2005	0,8	0,0	6,1	14,5	48,9	14,5	6,1	3,8	0,8	1,5	0,7	2,3
III 2005	1,5	0,0	4,5	19,7	44,7	12,1	7,6	6,0	1,5	1,5	0,0	0,7
IV 2005	1,5	0,7	4,4	16,3	39,3	19,3	8,9	6,0	1,5	1,5	0,0	0,7
I 2006	0,7	0,7	3,0	12,7	43,3	18,0	8,2	5,2	2,2	3,7	0,7	1,5
II 2006	1,0	0,0	10,6	12,1	40,4	11,4	11,4	5,7	1,4	2,1	1,0	2,8
III 2006	1,4	1,4	9,4	10,1	41,0	11,5	9,0	8,0	3,0	4,3	0,0	0,7
IV 2006	0,0	0,7	6,5	8,7	45,7	16,0	5,8	6,5	3,6	2,2	2,9	1,5
I 2007	0,0	0,7	7,1	10,6	39,0	17,0	10,0	5,7	3,5	3,5	1,4	1,4
II 2007	0,0	0,7	4,5	10,5	40,6	13,5	10,5	6,0	5,3	3,8	2,2	2,3
III 2007	2,9	0,0	3,7	12,5	37,5	14,0	11,7	5,1	5,1	0,7	2,9	3,7
IV 2007	0,0	1,5	3,1	10,0	39,2	10,7	15,4	7,7	5,4	0,0	3,1	3,8
I 2008	0,7	0,7	0,7	10,6	32,6	17,7	14,9	7,8	5,7	3,5	2,8	2,1
II 2008	1,5	1,5	1,5	9,8	31,8	17,4	9,8	7,6	7,6	3,0	3,0	5,3
III 2008	0,7	0,0	0,0	9,8	29,6	18,2	14,4	6,0	9,1	3,8	3,0	5,3
IV 2008	1,6	0,0	2,3	9,3	25,6	21,0	14,7	10,8	8,5	1,5	2,4	2,3
Doorstromers 2006												
I 2007	0,9	1,1	2,8	18,0	49,9	11,1	6,8	3,0	1,7	0,8	0,6	3,4
II 2007	0,8	0,8	2,1	13,0	51,0	13,0	7,0	3,7	2,5	1,2	0,6	4,5
III 2007	0,2	0,8	2,7	12,3	51,6	12,4	7,8	2,9	2,5	1,4	0,6	4,7
IV 2007	0,8	0,4	1,2	11,3	53,4	13,1	6,4	3,1	2,9	1,4	1,0	5,0
I 2008	1,1	0,4	1,3	7,6	54,6	14,8	6,3	4,4	3,0	1,7	1,0	3,8
II 2008	0,6	0,4	1,1	5,4	52,7	15,0	8,2	5,6	2,2	2,4	0,8	5,4
III 2008	0,2	0,0	2,0	8,7	47,1	17,6	7,6	4,2	4,0	1,7	1,2	5,5
IV 2008	0,2	0,0	0,4	6,3	47,7	18,4	8,7	6,1	2,8	2,2	1,9	5,2

Bron: Data VSAWSE, KSZ DWH AM&SB en eigen bewerkingen

Voor beide uitstroomjaren zijn de doorstromers in de eerste kwartalen na uitstroom tewerkgesteld in een job met een gemiddeld voltijds dagloon tussen 70-80 euro per dag. Tijdens de kwartalen na uitstroom neemt dit aandeel voor de doorstromers van 2004 echter af, ten gunste van een groter aandeel werknemers in een job met een hoger gemiddeld voltijds dagloon. Het gaat om een afname van bijna de helft van de doorstromers tot iets meer dan een kwart. In 2006 blijft dit aandeel ongeveer gelijk en is het aandeel werknemers met een hoger gemiddeld dagloon ook kleiner. Algemeen kunnen we stellen dat er een stijging is van het gemiddeld voltijds dagloon doorheen de tijd, al is deze veel groter voor de doorstromers van 2004 dan de personen die in 2006 uit de invoegmaatregel uitstroomden. Deze eerste groep doorstromers verdienen gemiddeld gezien meer dan de doorstromers van 2006.

Doorstroom naar dezelfde of een andere werkgever

Tot slot gaan we na welk aandeel invoegwerknemers 1 kwartaal na uitstroom bij dezelfde werkgever tewerkgesteld blijft en welk aandeel werknemers doorstroomt naar een andere werkgever in de private sector. Hierbij is het belangrijk om mee te geven dat we niet voor alle doorstromers beschikken over de werkgeveergegevens (KBO-nummer). De reden hiervoor is dat de KBO-nummers van de organisaties pas vanaf 2009 werden opgenomen in de databank van VSA WSE. Nadien werden alle ontbrekende nummers stelselmatig aangevuld. Gezien de tijd dat dit in beslag nam, waren op het moment van onze data-aanvraag echter nog niet alle ontbrekende KBO-nummers aangevuld. Voor de doorstromers van 2006 (N=615) hebben we van 163 personen geen werkgeversnummer van het invoegbedrijf waar ze tewerkgesteld zijn voor doorstroom. Het gaat dus om meer dan een kwart werknemers waarvan de gegevens ontbreken. Voor het uitstroomjaar 2004 beschikken we voor 54% van de werknemers niet over het werkgeversnummer. De resultaten moeten dan ook enigszins genuanceerd worden.

Tabel 4.10 Aandeel doorstromers uit de invoegmaatregel dat doorstroomt naar dezelfde, respectievelijk een andere werkgever, private sector, kwartaalcijfers, in percentages

	Zelfde werkgever		Andere werkgever		Andere uitstroom
	Aantal	%	Aantal	%	
Doorstromers 2004					
(N=87)					
I 2004	2	33,3	4	66,7	81
II 2004	2	20,0	8	80,0	77
III 2004	11	50,0	11	50,0	65
IV 2004	20	69,0	9	31,0	58
Doorstromers 2006					
(N=452)					
I 2006	19	32,8	39	67,2	394
II 2006	49	53,3	43	46,7	360
III 2006	58	54,7	48	45,3	346
IV 2006	71	62,3	43	37,7	338

Bron: Data VSAWSE en eigen bewerkingen

*104 missing values

**163 missing values

Op basis van de beperkte gegevens waarover we beschikken, kunnen we stellen dat de doorstromers van 2004 meestal naar een andere werkgever doorstromen, met uitzondering van de doorstromers van het laatste kwartaal van 2004. Hiervan was een kwartaal na uitstroom (I2005) bijna 70% aan de slag bij dezelfde werkgever. Van de doorstromers van 2006 blijft, met uitzondering van het eerste kwartaal, het grootste aandeel bij het invoegbedrijf aan het werk. Het grootste aandeel betreft 'andere uitstroom'. Dit betreft zowel uitstroom naar inactiviteit, werkloosheid, zelfstandige activiteit, onbekende uitstroom,... Dit grote aandeel 'andere uitstroom', in vergelijking met de doorstroom naar werk, kan mogelijk verklaard worden door het feit dat de 'missing values' werknemers betreffen die ook doorstromen naar werk, gezien de hoge aantallen doorstroom naar werk die we eerder vaststelden.

2.2.2 Uitstroom naar inactiviteit

Onderstaande tabel geeft het aantal uitstromers uit de invoegmaatregel weer dat inactief is, en degenen daarvan die een leefloon of financiële hulp ontvangen of arbeidsongeschikt zijn. Aangezien naast deze drie categorieën nog tal van andere statuten onder de noemer 'inactiviteit' vallen, sommeren de percentages niet tot 100.

Tabel 4.11 Uitstromers uit invoegmaatregel in inactiviteit met leefloon, financiële steun en/of arbeidsongeschiktheid, werknemers private sector, kwartaalcijfers, absolute aantallen²³ en percentages

	Leefloon	Financiële steun	Arbeids- ongeschikt	Andere	Totaal aantal inactieven
Uitstromers 2004					
I 2005	4	2	3	6	15
II 2005	1	2	3	3	9
III 2005	4	2	4	4	14
IV 2005	3	2	7	5	17
I 2006	4	2	6	3	15
II 2006	3	2	4	2	11
III 2006	2	2	5	3	12
IV 2006	1	1	8	1	11
I 2007	2	0	9	0	11
II 2007	3	0	8	2	13
III 2007	1	0	3	8	12
IV 2007	2	0	7	6	15
I 2008	3	0	4	4	11
II 2008	3	0	7	4	14
III 2008	3	0	10	7	20
IV 2008	4	0	12	2	18
Uitstromers 2006					
I 2007	8	2	14	21	45
II 2007	8	2	15	18	43
III 2007	7	2	15	13	37
IV 2007	7	2	19	14	42
I 2008	4	2	24	17	47
II 2008	5	1	26	17	49
III 2008	7	1	24	17	49
IV 2008	6	1	24	22	53

Bron: Data VSAWSE, KSZ DWH AM&SB en eigen bewerkingen

Het merendeel van de uitstromers die inactief zijn was arbeidsongeschikt. Slechts een minderheid ontving financiële steun. Uit de tabel kunnen we afleiden dat wat de uitstromers van 2004 betreft, het aandeel arbeidsongeschikten en leefloners sterk fluctueert, zowel in de tijd als wat de verdeling binnen een kwartaal betreft. Het gaat sowieso wel om een kleine groep inactieven, met gemiddeld 7% van de totale groep uitstromers. Voor de uitstromers van 2006 is dit minder het geval. Hier gaat het eveneens om een beperkte groep dat uitstroomt naar inactiviteit, met 7,4%.

2.2.3 Doorstroom naar de sociale economie

Tot slot kunnen we nagaan of uitstromers uit de invoegmaatregel opnieuw instromen in een van de drie bestudeerde werkvormen. Onderstaande tabel toont deze werknemers.

²³ Gezien de kleine aantallen, geven we hier enkel de absolute cijfer en niet de percentages.

Tabel 4.12 Doorstroom naar sociale economie, 2002, 2004 en 2006, uit invoegmaatregel

	Invoeg	WEP+	SWP	Totaal
Doorstromers naar SE 2002 (N=37)	2	1	3	6
Doorstromers naar SE 2004 (N=191)	14	0	2	16
Doorstromers naar SE 2006 (N=615)	0	0	0	0
Totaal	16	1	5	22

Bron: Data VSAWSE en eigen bewerkingen

In totaal stroomden 22 van de 843 uitstromers, of 2,6%, opnieuw in een van de drie bestudeerde werkvormen in. Het gaat met andere woorden om een zeer klein aandeel werknemers. De doorstroom was het grootst naar een andere invoegtewerkstelling. Als we de uitstroom naar de sociale inschakelingseconomie afzetten ten opzichte van het aantal doorstromers (= uitstromers naar werk), dan gaat het voor 2004 om 10,2% van het aantal werkenden.

3. Doorstroom vanuit WEP+

In deze paragraaf brengen we de doorstroom van doelgroepwerknemers uit een werkervaringsproject (WEP+) in kaart. Als uitgangspunt nemen we de uitstromers uit drie uitstroomjaren: 2002, 2004 en 2006. In een eerste deel beschrijven we algemeen de arbeidsmarktpositie van de uitstromers, in een tweede deel gaan we dieper in op de kenmerken van deze uitstroom.²⁴ Tabel 4.14 toont de uitstroom per jaar en per kwartaal van doelgroepwerknemers uit WEP+.

Tabel 4.13 Uitstroom WEP+, 2002, 2004 en 2006, per kwartaal, aantal werknemers

	Aantal werknemers
Uitstromers 2002 (N=3.304)	
I 2002	824
II 2002	851
III 2002	822
IV 2002	807
Uitstromers 2004 (N=3.104)	
I 2004	770
II 2004	848
III 2004	717
IV 2004	769
Uitstromers 2006 (N=3.218)	
I 2006	763
II 2006	822
III 2006	751
IV 2006	882
Totaal	9 626

Bron: Data VSAWSE en eigen bewerkingen

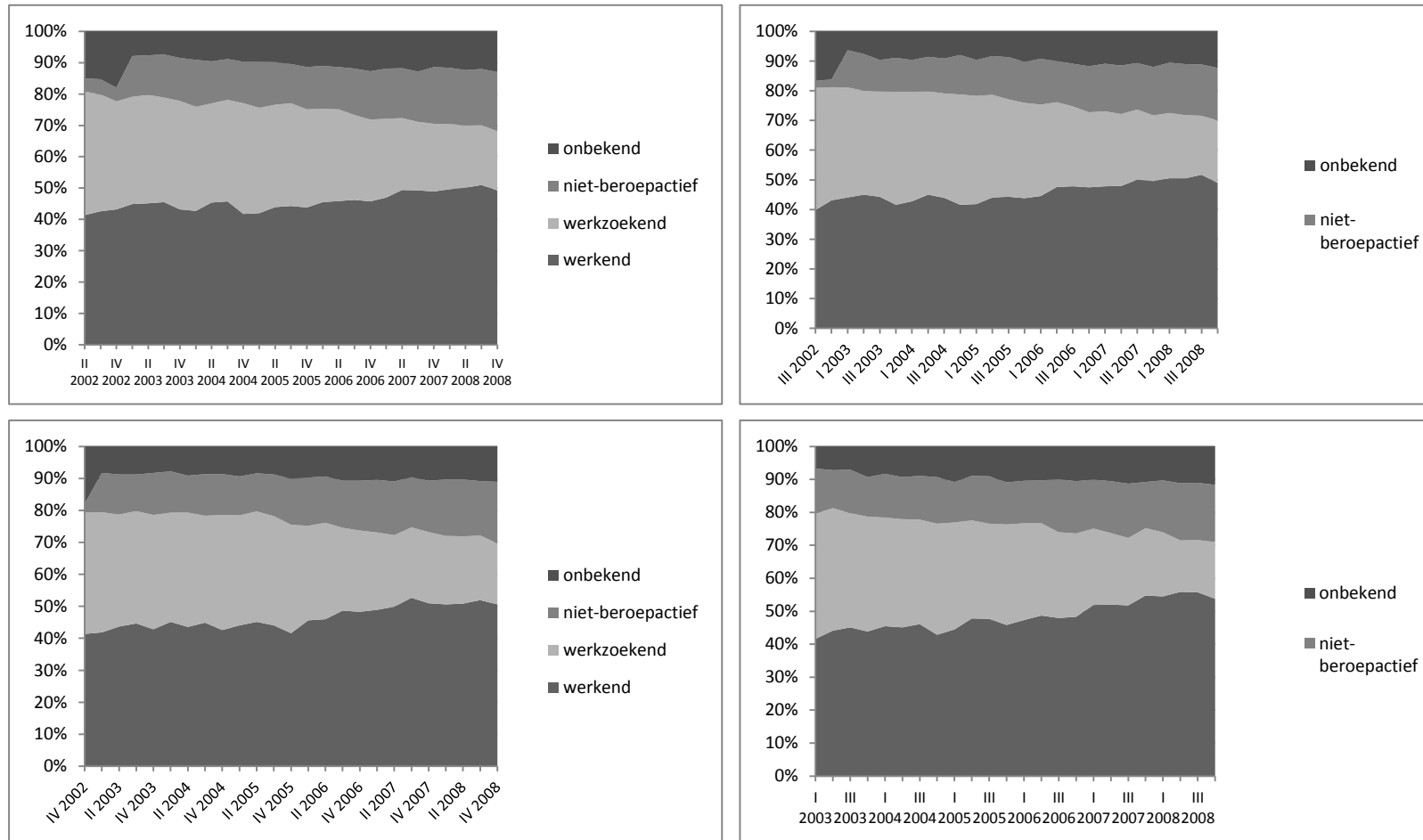
24 In de periode 2002-2008 overleden in totaal 86 personen van de groep uitstromers.

3.1 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie

3.1.1 Uitstromers 2002

Onderstaande figuur toont de arbeidsmarktpositie van de uitstromers uit WEP+ in het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal van 2002, voor alle daaropvolgende kwartalen tot en met IV 2008.

Figuur 4.5 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie, WEP+ 2002, per kwartaal, in percentages

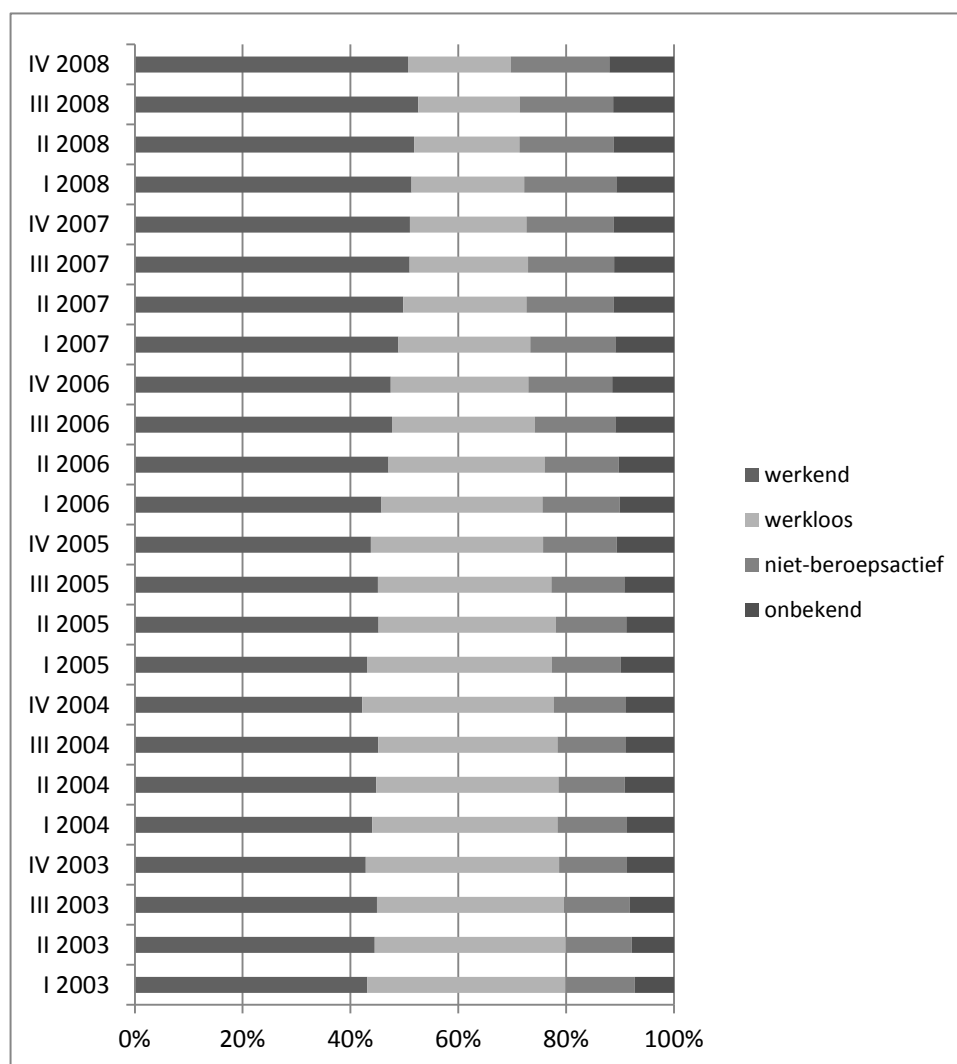

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Met uitzondering van de uitstromers in het tweede kwartaal van 2002, was ongeveer 41% van de uitstromers in 2002 het kwartaal na uitstroom aan het werk. Tijdens de verschillende jaren stijgt het aantal werkenden bovendien geleidelijk, en dit voor alle uitstroomkwartalen. Zes jaar na uitstroom is het aantal werkenden van de uitstromers van het eerste kwartaal van 2002 toegenomen tot de helft van de totale groep (824 werknemers). Voor de uitstromers van het tweede kwartaal gaat het om bijna 52% (N=851). Voor de kwartalen erna is zes jaar na uitstroom 50,6% (N=822) en 56% (N=807) aan het werk. Ook wat de uitstroom naar werkloosheid betreft, is het niveau in het kwartaal na uitstroom ongeveer voor alle uitstromers hetzelfde, met percentages tussen 38% en 41%. De uitstroom naar werkloosheid is eerder hoog. Doorheen de jaren is er echter een sterke dalende trend van het aantal werklozen: zes jaar na uitstroom is het aantal werklozen gedaald met ongeveer 20%. Het aantal werknemers dat na uitstroom terecht komen in de inactiviteit stijgt dan weer gedurende de bestudeerde jaren.

Figuur 4.6 geeft een algemeen overzicht van de uitstroomrichting voor de uitstromers van 2002, vanaf het eerste kwartaal van 2003.

Figuur 4.6 Uitstroom naar richting, WEP+ 2002, in percentages

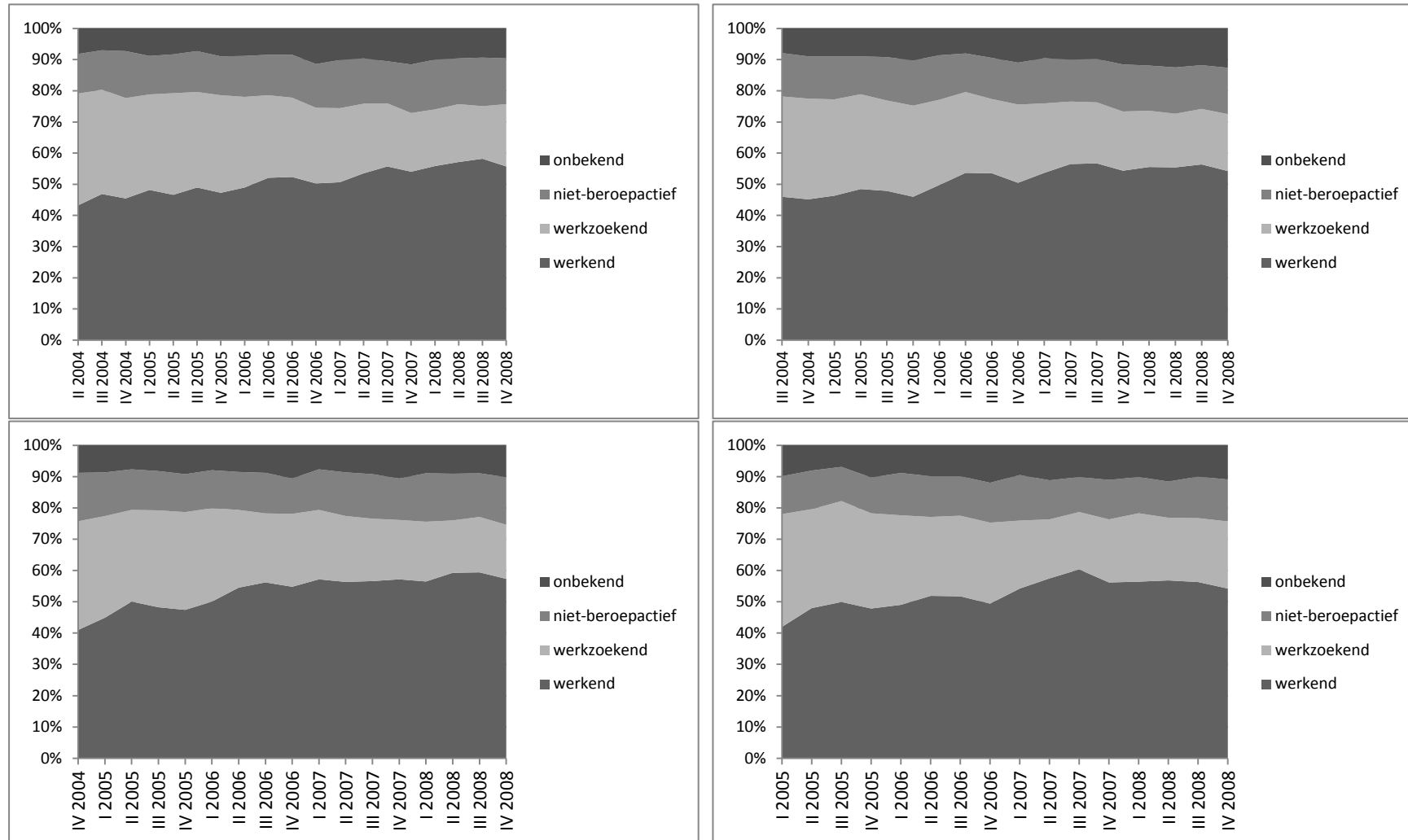
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Bovenstaande figuur laat hetzelfde beeld zien. Er is sprake van een geleidelijke stijging van het aandeel werkenden. Het eerste kwartaal van 2003 gaat het om gemiddeld 43% werkenden. De drie jaren nadien stijgt dit aandeel lichtjes, vanaf het eerste kwartaal van 2007 neemt dit aandeel sterker toe. In het derde kwartaal van 2008 is meer dan de helft van de totale groep uitstromers (3.304 werknemers) aan het werk, met 52,6%. Deze figuur laat ook duidelijk de dalende trend van het aantal werklozen zien. Voor de personen die niet-beroepsactief zijn zien we het omgekeerde, namelijk een licht stijgende trend.

3.1.2 Arbeidsmarktpositie uitstromers 2004

Figuur 4.7 toont de arbeidsmarktpositie van de uitstromers uit WEP+ in respectievelijk het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal van 2004, voor alle daaropvolgende kwartalen tot en met IV 2008.

Figuur 4.7 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie, WEP+ 2004, per kwartaal, in percentages

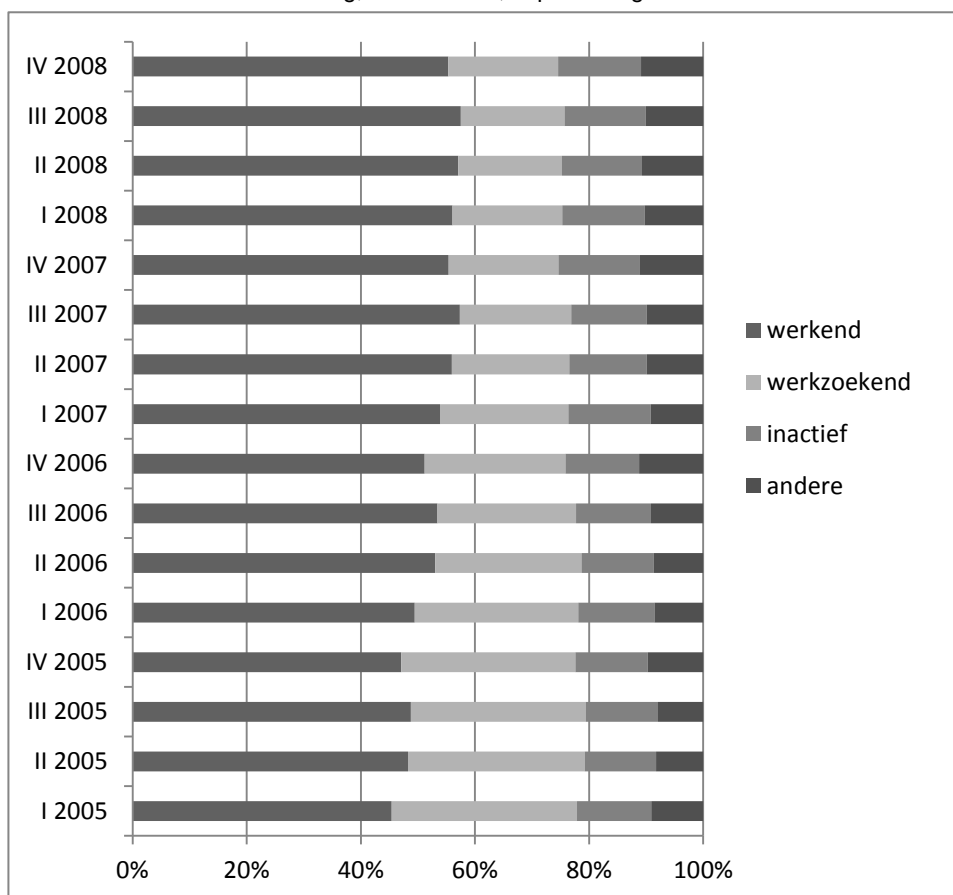

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Gemiddeld 43% van de uitstromers was het kwartaal na uitstroom aan het werk. Ook hier zien we een duidelijke stijgende trend van het aantal werkenden. Vier jaar na uitstroom gaat het om respectievelijk 15% (I 2004), 10% (II 2004), 18% (III 2004) en 14% (IV 2004) meer werkenden dan het kwartaal na uitstroom. In het derde kwartaal van 2008 zijn respectievelijk 58,2%, 56,4%, 59,4% en 56,3% personen die in 2004 doorstroomden naar werk. Het aantal personen dat na uitstroom in de werkloosheid terechtkomt, is voor het uitstroomjaar 2004 lager dan in 2002. Gemiddeld gaat het om 34,6% (tegenover 39% in 2002). Het aandeel werklozen neemt bovendien af gedurende de periode 2004-2008. Voor de verschillende kwartalen van 2004 is respectievelijk 16,9%, 17,8%, 17,7% en 20,4% werkloos in het derde kwartaal van 2008. Het aantal uitstromers dat inactief wordt stijgt tot slot heel licht doorheen de jaren, zodat in het derde kwartaal van 2008 respectievelijk 15,6%, 14,0%, 14,0% en 13,3% niet-beroepsactief is. Het aandeel uitstromers dat inactief wordt is hiermee lager dan wat de uitstromers van 2002 betreft.

Figuur 4.8 geeft een algemeen overzicht van de uitstroomrichting voor de uitstromers uit de WEP+-maatregel van 2004, vanaf het eerste kwartaal van 2005.

Figuur 4.8 Uitstroom naar richting, WEP+ 2004, in percentages

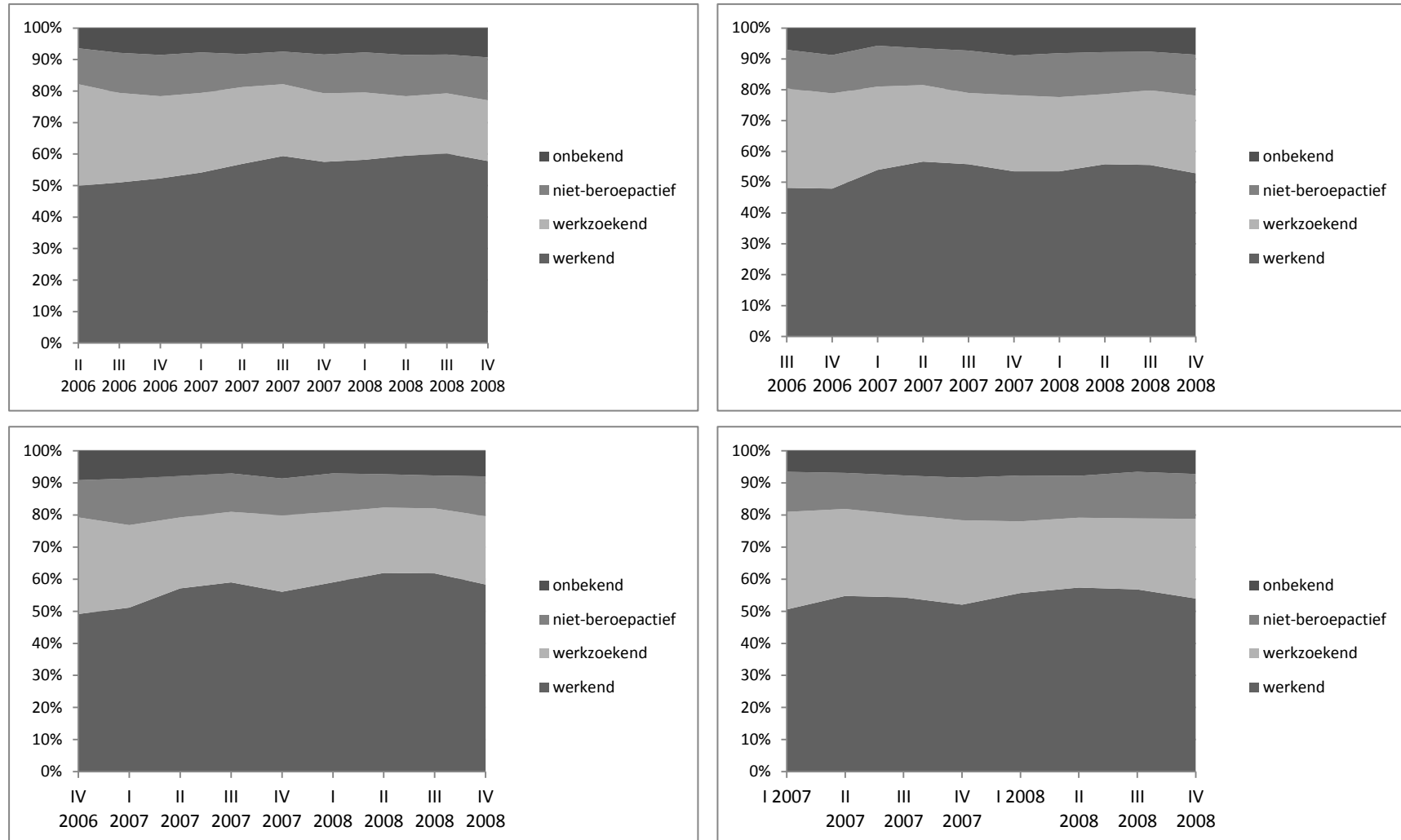
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Bovenstaande figuur illustreert opnieuw de stijgende trend van het aantal werkenden gedurende de jaren, met een stijging van ongeveer 10% tijdens de periode 2005-2008. Het aantal werklozen neemt duidelijk af, van gemiddeld 32,5% in I 2005 tot 19,3% in IV 2008.

3.1.3 Arbeidsmarktpositie uitstromers 2006

Onderstaande figuur toont de arbeidsmarktpositie van de uitstromers uit WEP+ in respectievelijk het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal van 2006, voor alle daaropvolgende kwartalen tot en met IV 2008.

Figuur 4.9 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie, WEP+ 2006, per kwartaal, in percentages

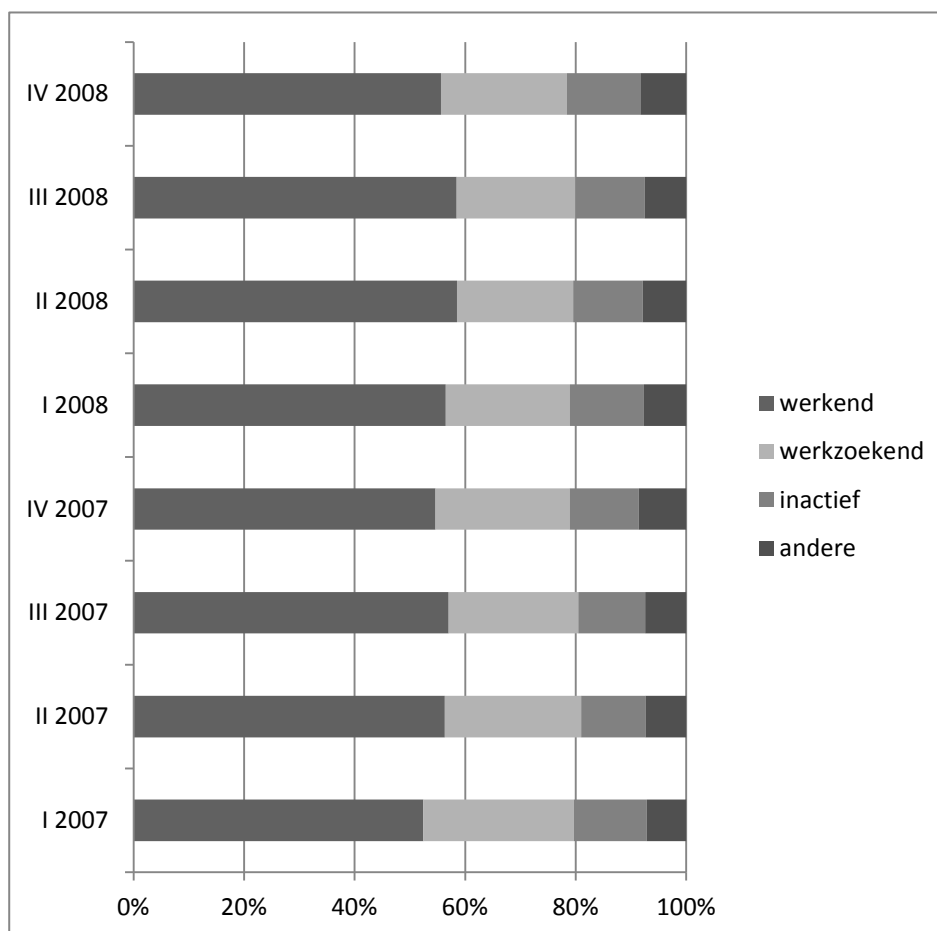

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Het aandeel personen dat doorstroomt naar werk in 2006 is opnieuw hoger dan de doorstroom naar werk in 2002 en 2006. In het eerste kwartaal na uitstroom is gemiddeld de helft van de uitstromers aan het werk. Ook hier neemt het aantal werkenden in de loop van de jaren toe, al is de stijging minder sterk dan het uitstroomjaar 2004. Voor de verschillende kwartalen van uitstroom gaat het respectievelijk om een stijging van 11%, 8%, 12% en 6% (tot III 2008). Dit maakt dat in het derde kwartaal van 2008 respectievelijk 60,2%, 55,6%, 61,8% en 56,8% van de uitstromers aan het werk was. Het aandeel werklozen is hier ook lager dan in de uitstroomjaren 2002 en 2004, met gemiddeld 31% personen die het kwartaal na uitstroom werkloos zijn. Dit aandeel daalt doorheen de jaren, al is de daling hier minder sterk, waardoor het aandeel werklozen eind 2008 hoger ligt dan voor de uitstromers van 2002 en 2006, met respectievelijk 19,1%, 24,2%, 20,2% en 22,1%. Net zoals de vorige uitstroomjaren neemt ook hier het aantal personen die niet-beroepsactief zijn licht toe.

Figuur 4.10 geeft een algemeen overzicht van de uitstroomrichting voor de uitstromers van 2006, vanaf het eerste kwartaal van 2007.

Figuur 4.10 Uitstroom naar richting, uitstromers WEP+ 2006, in percentages

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

De toename van het aantal werkenden is eerder geleidelijk, met gemiddeld 52% werkenden in het eerste kwartaal van 2007 tot 58,4% werkenden in het derde kwartaal van 2008. Net zoals bij de invoegmaatregel en de eerste uitstroomjaren van WEP+ neemt het aantal werkenden in het laatste

kwartaal van 2008 af. Het aantal werkzoekenden daalt licht, van 27,2% in I 2007 tot 21,5% in III 2008.

3.2 Kenmerken uitstroom

In een eerste paragraaf beschrijven we de kenmerken van de uitstromers die doorstromen naar werk. In een tweede paragraaf splitsen we het aantal uitstromers naar inactiviteit uit naar leefloon, financiële steun en arbeidsongeschiktheid. In een laatste paragraaf beschrijven we tot slot kort de uitstroom naar de sociale economie.

3.2.1 Kenmerken van werk

We gaan achtereenvolgens na of men werkte als zelfstandige of werknemer in de publieke of private sector, met welk arbeidsstatuut men tewerkgesteld was (arbeider, bediende of ambtenaar), het arbeidsregime (voltijds, deeltijds, speciaal), of men tewerkgesteld is met een tewerkstellingsmaatregel (= gesubsidieerde tewerkstelling), het aantal verschillende werkgevers, het gemiddeld dagloon en het aantal VTE dagen men per jaar gewerkt heeft.²⁵

Werkenden naar statuut

Tabel 4.14 geeft het percentage uitstromers die werken (doorstromers) en beschrijft verder of het ging om een tewerkstelling als zelfstandige of als werknemer in de publieke of private sector. Aangezien personen, achtereenvolgens of tegelijkertijd, verschillende jobs kunnen uitvoeren, kunnen de totalen tot meer dan 100% sommen.

25 Om data-technische redenen nemen we telkens 1 job per kwartaal mee.

Tabel 4.14 Aandeel doorstromers naar statuut, uitstroom WEP+, percentages

N=9626	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Uitstromers 2002 (N=3.304)						
Werkend (doorstromer)	62,3	59,5	60,8	63,5	65,0	63,7
Als zelfstandige	1,5	2,0	2,0	2,4	2,3	2,3
Als werknemer	61,5	58,5	59,8	62,2	63,8	62,6
In de private sector	49,8	48,1	50,4	53,2	55,3	53,8
In de publieke sector	14,1	12,7	11,3	10,7	10,3	10,3
Uitstromers 2004 (N=3.104)						
Werkend (doorstromer)			72,4	73,8	75,5	73,6
Als zelfstandige			1,4	1,7	2,0	2,6
Als werknemer			72,0	73,3	74,7	72,5
In de private sector			61,1	63,6	66,2	64,4
In de publieke sector			14,8	13,2	11,1	10,4
Uitstromers 2006 (N=3.218)						
Werkend (doorstromer)					79,8	77,3
Als zelfstandige					1,4	1,8
Als werknemer					79,4	76,7
In de private sector					69,0	67,0
In de publieke sector					14,6	13,3

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Doorheen de jaren na uitstroom was gemiddeld 62,3% van de uitstromers van 2002 aan het werk (doorstromers). Voor 2004 en 2006 was dit aandeel iets hoger met respectievelijk gemiddeld 73,6% en 78,5%. Het overgrote deel hiervan is tewerkgesteld als werknemer in de private sector. Voor de uitstroomjaren 2002 en 2004 neemt dit aandeel bovendien toe in de jaren na uitstroom uit de WEP+-maatregel. Het aandeel doorstromers naar de publieke sector bedraagt voor de drie uitstroomjaren gemiddeld 11,4%, 12,2% en 14,0%. Dit aandeel neemt af gedurende de jaren. Van de uitstromers uit WEP+ gaan, in vergelijking met de invoegmaatregel, veel meer doorstromers aan de slag in de publieke sector. Een verklaring hiervoor is dat een groot aantal werkervaringsprojecten ingebed zijn binnen OCMW's - al dan niet in combinatie met artikel 60 – en dat de kans dan ook bestaat dat wep-plus werknemers hier aan de slag blijven en/of doorstromen (De Cuyper et al., 2010). De doelgroep stroomt het minst uit naar een zelfstandige activiteit. Hier zien we tijdens de jaren na uitstroom voor alle drie de geobserveerde jaren wel een lichte stijging van het aandeel zelfstandigen.

Ook hier vinden we op basis van de databanken van RSZ, RSZPPO en RSVZ een hoger aandeel werkenden dan in de nomenclatuur.

Arbeidsstatuut werknemers private sector

Tabel 4.15 geeft het arbeidsstatuut weer van de werknemers die tewerkgesteld zijn in de private sector, per kwartaal.

Tabel 4.15 Arbeidsregime doorstromers naar private en publieke sector, uit WEP+, in percentages, kwartaalcijfers

	Aantal doorstromers	% arbeider	% bediende	% ambtenaar
Uitstromers 2002				
I 2003	1245	80,7	19,2	0,1
II 2003	1285	81,5	18,3	0,2
III 2003	1260	81,0	18,7	0,2
IV 2003	1243	80,5	19,4	0,2
I 2004	1232	81,0	18,8	0,2
II 2004	1276	81,3	18,6	0,2
III 2004	1288	81,4	18,4	0,2
IV 2004	1291	81,9	18,0	0,1
I 2005	1285	81,7	18,1	0,2
II 2005	1339	81,6	18,2	0,1
III 2005	1339	81,6	18,3	0,1
IV 2005	1380	81,6	18,3	0,1
I 2006	1373	81,4	18,4	0,1
II 2006	1421	81,8	18,1	0,1
III 2006	1426	81,6	18,3	0,1
IV 2006	1492	81,6	18,3	0,1
I 2007	1489	80,5	19,3	0,3
II 2007	1533	80,9	18,9	0,3
III 2007	1537	80,2	19,5	0,3
IV 2007	1585	80,1	19,5	0,4
I 2008	1549	78,7	20,9	0,4
II 2008	1567	79,1	20,5	0,4
III 2008	1531	78,7	20,9	0,4
IV 2008	1547	78,7	20,8	0,5
Uitstromers 2004				
I 2005	1339	77,1	22,8	0,1
II 2005	1441	77,0	22,9	0,1
III 2005	1417	77,0	22,9	0,1
IV 2005	1500	77,2	22,7	0,1
I 2006	1465	77,9	22,0	0,1
II 2006	1559	77,4	22,5	0,1
III 2006	1595	77,8	22,1	0,1
IV 2006	1677	78,8	21,2	0,1
I 2007	1651	76,4	23,4	0,2
II 2007	1725	76,8	23,0	0,3
III 2007	1724	76,7	22,9	0,3
IV 2007	1771	76,6	23,2	0,3
I 2008	1731	74,9	24,8	0,3
II 2008	1704	74,6	25,1	0,4
III 2008	1677	74,6	25,0	0,4
IV 2008	1663	74,0	25,6	0,4
Uitstromers 2006				
I 2007	1659	77,0	22,8	0,1
II 2007	1774	77,3	22,5	0,2

III 2007	1755	77,4	22,4	0,2
IV 2007	1810	77,3	22,5	0,2
I 2008	1766	75,5	24,3	0,2
II 2008	1819	74,9	24,8	0,3
III 2008	1765	75,0	24,7	0,3
IV 2008	1759	74,1	25,5	0,3

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Het grootste aandeel personen dat doorstroomde naar een job in de private sector was daar tewerkgesteld als arbeider. Het aandeel bedienden maakt voor de uitstromers van 2004 en 2006 telkens ongeveer een kwart uit van de totale groep doorstromers naar de private sector. Voor het uitstroomjaar 2002 ligt dit aandeel iets lager. Het aandeel doorstromers naar een bediendejob is voor deze maatregel een stuk hoger dan wat de invoegmaatregel betreft. Minder dan 1% van de werknemers was tewerkgesteld als ambtenaar.

Arbeidsregime (totaal aantal werknemers)

Tabel 4.16 geeft het aandeel doorstromers naar de private en publieke sector weer dat tewerkgesteld is met een voltijdse, halftijdse of speciale tewerkstelling (seizoensarbeid, ploegenstelsel).

Tabel 4.16 Arbeidsregime doorstromers naar private en publieke sector, uit WEP+, percentages, kwartaalcijfers

	Totaal aantal doorstromers	% voltijds	% deeltijds	%speciaal
Uitstromers 2002				
I 2003	1597	37,9	47,9	14,1
II 2003	1659	38,9	46,5	14,5
III 2003	1636	39,4	46,5	13,9
IV 2003	1596	38,7	46,7	14,4
I 2004	1571	39,4	48,4	12,2
II 2004	1608	39,1	46,8	14,1
III 2004	1604	39,0	47,9	13,1
IV 2004	1601	37,9	48,5	13,6
I 2005	1591	37,5	50,8	11,7
II 2005	1642	38,2	49,1	12,7
III 2005	1641	38,3	48,9	12,8
IV 2005	1677	37,0	48,8	14,1
I 2006	1660	37,3	50,7	12,0
II 2006	1708	36,4	50,2	13,5
III 2006	1714	35,8	50,5	13,7
IV 2006	1777	36,2	48,8	15,0
I 2007	1767	37,3	49,6	13,1
II 2007	1818	38,1	48,5	13,5
III 2007	1819	38,1	49,1	12,8
IV 2007	1869	38,0	48,8	13,2
I 2008	1826	38,9	49,6	11,4
II 2008	1846	38,6	49,8	11,6
III 2008	1818	38,0	51,0	11,1
IV 2008	1841	37,5	51,9	10,6
Uitstromers 2004				
I 2005	1673	37,0	47,4	15,5
II 2005	1781	37,0	45,3	17,5
III 2005	1766	37,9	44,6	17,5
IV 2005	1816	36,1	44,3	19,7
I 2006	1777	38,4	45,8	15,9
II 2006	1867	37,3	45,2	17,5
III 2006	1894	36,7	45,1	18,2
IV 2006	1958	35,8	44,1	20,1
I 2007	1916	36,2	45,8	18,1
II 2007	1990	36,9	45,0	18,1
III 2007	1983	37,4	46,1	16,5
IV 2007	2029	37,0	45,8	17,2
I 2008	1984	37,8	47,0	15,3
II 2008	1958	37,8	47,0	15,2
III 2008	1932	38,2	47,3	14,5
IV 2008	1921	38,2	48,9	12,9
Uitstromers 2006				
I 2007	2000	38,8	41,5	19,7
II 2007	2125	38,6	40,7	20,7

III 2007	2116	39,3	42,5	18,2
IV 2007	2153	38,3	42,0	19,6
I 2008	2099	40,2	42,8	17,2
II 2008	2152	40,1	42,4	17,5
III 2008	2091	41,5	43,6	14,9
IV 2008	2076	46,3	43,7	14,8

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Doorheen de drie uitstroomjaren zien we dat het grootste aandeel doorstromers aan de slag is in een deeltijds arbeidsregime. Dit aandeel neemt bovendien licht toe tijdens de kwartalen na uitstroom. Van de uitstromers in 2002 en 2004 was gemiddeld ongeveer de helft van de doorstromers deeltijds aan het werk in de kwartalen na uitstroom, voor 2006 ligt dit aandeel iets lager met iets meer dan 40%. Een mogelijke verklaring voor het grote aandeel deeltijdse tewerkstellingen kunnen de activiteiten van WEP+ zijn, die vooral poetsen en strijken betreffen, hetgeen vaak geen voltijdse tewerkstellingen zijn (De Cuyper et al., 2010). Indien de doorstromers deze activiteiten voortzetten na uitstroom uit de maatregel, dan bestaat de kans dat ze opnieuw in een deeltijdse tewerkstelling terecht komen. Voor 2002 en 2004 blijft het aandeel doorstromers dat voltijds aan de slag is ongeveer gelijk, met bijna 40% van het totaal aantal doorstromers naar de private en publieke sector. In 2006 neemt dit aandeel toe tot 46% in het laatste kwartaal van 2008. Het aandeel werknemers dat in een speciaal arbeidsregime aan de slag was na uitstroom neemt voor alle uitstroomjaren af gedurende de tijd, al werkte een grote aandeel doorstromers in 2006 in een speciaal arbeidsregime dan in de andere uitstroomjaren.

Gesubsidieerde tewerkstelling (totaal aantal werknemers)

Tabel 4.17 geeft het aantal doorstromers naar een tewerkstellingsmaatregel in de private sector weer. Het gaat om GESCO, active, SINE en DAC/PRIME. Daarnaast geeft de tabel de verhouding weer van het aantal personen met een tewerkstellingsmaatregel op het totale aantal doorstromers naar de private sector.

Tabel 4.17 Aandeel doorstromers met tewerkstellingsmaatregel, private sector, uit WEP+, kwartaalcijfers

	Aantal doorstromers naar gesubsidieerde tewerkstelling	% van doorstromers naar private sector
Doorstromers 2002		
I 2003	365	29,3
II 2003	385	30,0
III 2003	392	31,1
IV 2003	379	30,5
I 2004	360	29,2
II 2004	385	30,2
III 2004	359	28,0
IV 2004	381	29,6
I 2005	364	28,4
II 2005	350	26,2
III 2005	335	25,0
IV 2005	291	21,1
I 2006	251	18,3
II 2006	247	17,4
III 2006	241	17,0
IV 2006	235	15,7
I 2007	244	16,4
II 2007	244	16,0
III 2007	241	15,7
IV 2007	256	16,2
I 2008	223	14,5
II 2008	233	14,9
III 2008	214	14,0
IV 2008	212	13,7
Doorstromers 2004		
I 2005	349	26,1
II 2005	373	26,1
III 2005	372	26,5
IV 2005	378	25,4
I 2006	377	25,9
II 2006	386	24,8
III 2006	382	24,0
IV 2006	345	20,6
I 2007	331	20,1
II 2007	309	18,0
III 2007	292	16,9
IV 2007	282	15,9
I 2008	243	14,1
II 2008	252	14,8
III 2008	229	13,6
IV 2008	221	13,3
Doorstromers 2006		
I 2007	418	25,2
II 2007	487	27,5
III 2007	492	28,1

IV 2007	511	28,3
I 2008	461	26,1
II 2008	466	25,6
III 2008	438	24,9
IV 2008	426	24,9

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

De tabel toont duidelijk dat het aandeel personen dat doorstroomt naar gesubsidieerde tewerkstelling afneemt doorheen de jaren wat de doorstromers uit 2002 en 2004 betreft. Voor de doorstromers van 2002 gaat het om 29,3% in het eerste kwartaal van 2003 en nog 13,7% in het vierde kwartaal van 2008. Voor 2004 gaat het om 26,1% in het eerste kwartaal van 2005 en 13,3% in het vierde kwartaal van 2008. Voor de doorstromers van 2006 neemt dit aandeel de eerste kwartalen na uitstroom toe, om daarna licht opnieuw te dalen. Er is een duidelijk verschil met de doorstromers uit de invoegmaatregel, waarvan een kleiner aandeel personen doorstroomde naar een gesubsidieerde tewerkstelling.

Aantal werkgevers per jaar

Tabel 4.18 geeft voor de doorstromers naar de private sector het aantal verschillende werkgevers per jaar weer. Aangezien we opnieuw één job per kwartaal meenemen, kan het maximaal aantal werkgevers per jaar maximaal vier bedragen.

Tabel 4.18 Aantal werkgevers per jaar, doorstromers naar de private sector, uit WEP+, in percentages

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Doorstromers 2002						
1 werkgever	78,1	78,3	79,4	78,7	77,2	78,5
2 werkgevers	17,1	16,9	16,1	15,7	16,8	16,1
3 werkgevers	4,2	4,2	3,5	4,8	4,5	4,8
4 werkgevers	0,6	0,6	1,0	0,8	1,4	0,5
Doorstromers 2004						
1 werkgever			72,0	73,0	71,9	75,9
2 werkgevers			21,7	20,1	21,8	18,5
3 werkgevers			5,4	5,7	5,0	5,1
4 werkgevers			0,9	1,1	1,3	0,6
Doorstromers 2006						
1 werkgever					67,5	72,5
2 werkgevers					25,4	20,4
3 werkgevers					6,1	6,6
4 werkgevers					1,0	0,9

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

De tabel laat zien dat de WEP+-doorstromers van 2004 iets meer van werkgever veranderden dan de doelgroepwerknemers die in 2002 uit de maatregel stroomden. Voor de doorstromers van 2002 gaat het om gemiddeld ongeveer 16% die één keer van werkgever veranderde, voor de groep van 2004 gaat het om 20%. De doorstromers van 2006 lijken nog meer van werkgever te veranderen. Overeenkomstig hiermee lijken de uitstromers van 2002 iets standvastiger qua werkgever te zijn dan deze van de uitstroomjaren daarna, aangezien het aandeel dat bij dezelfde werkgever blijft

hier iets groter is. Het aandeel werknemers dat voor drie werkgevers werkte is overal ongeveer gelijk, met gemiddeld een 5-6%. Dit is minder dan wat de doorstromers uit de invoegmaatregel betreft. Een zeer kleine minderheid veranderde drie keer van werkgever, en werkte dus elk kwartaal voor een andere werkgever. Opvallend is wel dat vooral voor de doorstromers van 2004 en 2006, het jaar 2008 een stabiel jaar lijkt te zijn, aangezien hier relatief gezien minder van werkgever wordt veranderd.

Tabel 4.19 geeft voor de verschillende banen in publieke en private sector het gemiddeld voltijds dagloon weer.

Tabel 4.19 Gemiddeld voltijds dagloon (in euro), doorstromers naar de private en publieke sector, uit WEP+, kwartaalcijfers, percentages

	<40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100	100-110	110-125	125-150	>150	onbekend
Doorstromers 2002												
I 2003	0,6	1,4	20,2	48,7	19,8	5,1	1,6	0,7	0,4	0,1	0,1	1,1
II 2003	1,6	0,8	19,2	48,9	17,0	5,8	1,6	1,1	0,6	0,1	0,4	3,0
III 2003	1,1	1,4	17,7	46,7	19,1	6,0	2,7	1,1	0,5	0,2	1,3	3,0
IV 2003	1,0	1,2	15,8	36,0	19,2	15,6	4,1	2,0	1,3	0,3	0,6	2,9
I 2004	0,7	1,0	15,2	42,5	25,3	7,6	2,8	1,0	1,1	0,1	0,3	2,3
II 2004	1,2	0,9	15,7	39,5	25,8	8,3	3,7	1,0	0,4	0,3	0,4	2,7
III 2004	1,6	0,7	15,8	39,6	25,2	7,4	4,0	1,4	0,5	0,4	0,2	3,1
IV 2004	1,6	0,7	14,4	26,1	26,1	18,7	5,3	2,4	1,0	0,2	0,3	3,2
I 2005	0,7	1,1	13,0	23,2	40,8	11,5	4,5	1,3	0,7	0,2	0,1	2,8
II 2005	1,6	0,6	13,0	23,7	38,3	11,6	4,3	2,0	1,1	0,3	0,2	3,4
III 2005	1,9	0,6	11,7	24,5	36,8	12,8	4,9	1,8	0,9	0,3	0,0	3,7
IV 2005	1,7	0,4	9,0	22,8	40,5	12,6	6,0	1,8	0,7	0,5	0,4	3,5
I 2006	1,0	1,0	9,3	21,1	39,7	15,2	5,7	2,0	0,5	0,6	0,2	3,6
II 2006	1,2	0,6	9,0	21,8	38,2	13,6	6,6	2,6	1,6	0,5	0,4	3,7
III 2006	1,1	0,5	8,1	20,8	40,1	14,9	6,0	2,7	1,1	0,6	0,2	4,0
IV 2006	1,2	0,7	5,6	21,0	39,3	16,7	6,6	3,0	1,4	0,6	0,3	3,6
I 2007	0,6	0,7	5,0	19,7	40,3	17,5	7,6	3,3	1,1	0,6	0,1	3,6
II 2007	0,8	0,8	5,0	19,6	38,5	17,0	8,1	3,5	1,7	0,5	0,5	4,1
III 2007	0,5	0,4	4,0	19,2	38,7	18,1	7,5	3,8	1,9	0,7	0,3	4,8
IV 2007	0,8	0,7	3,5	19,8	38,3	18,5	7,3	3,6	1,5	0,7	0,3	4,8
I 2008	0,4	0,4	2,1	17,7	36,4	21,7	8,1	5,0	1,6	0,5	0,3	5,8
II 2008	0,5	0,7	1,3	17,0	36,0	21,3	9,6	5,4	2,3	0,7	0,3	4,9
III 2008	0,2	0,3	1,6	14,7	33,7	25,6	11,1	4,5	2,6	0,6	0,3	4,8
IV 2008	0,2	0,2	1,3	13,0	30,0	27,6	12,7	6,1	2,7	0,9	0,4	4,8
Doorstromers 2004												
I 2005	1,7	0,5	15	33,5	32,1	8,1	4,4	1,0	0,7	0,2	0,2	2,2
II 2005	2,2	1,0	14,0	31,8	30,8	10,4	5,0	1,3	0,5	0,1	0,1	2,8
III 2005	3,6	1,1	12,2	31,0	32,0	9,2	4,5	2,2	0,7	0,3	0,2	3,0
IV 2005	2,1	1,5	10,0	25,2	38,3	11,0	5,5	1,8	1,0	0,3	0,1	3,3

DOORSTROOM VAN DOELGROEPWERKNEMERS UIT DE SOCIALE INSCHAKELINGSECONOMIE

I 2006	1,3	1,1	10,6	25,1	38,0	11,7	5,8	1,8	0,8	0,2	0,2	3,3
II 2006	1,3	0,8	10,3	25,0	36,5	12,3	6,4	3,1	1,0	0,2	0,3	2,8
III 2006	1,7	0,4	9,8	21,8	38,1	13,3	6,4	3,0	1,4	0,4	0,2	3,3
IV 2006	1,7	0,8	7,5	23,5	36,1	14,5	6,3	3,1	1,5	0,5	0,3	4,2
I 2007	0,8	0,7	6,4	23,6	37,2	16,0	6,5	3,0	1,8	0,3	0,3	3,5
II 2007	1,0	1,0	5,6	21,0	37,7	15,8	8,3	2,7	2,2	0,7	0,2	3,7
III 2007	1,6	0,7	4,2	20,1	36,8	17,2	8,6	3,7	2,2	0,8	0,2	3,8
IV 2007	1,0	1,1	4,1	20,8	37,8	16,2	7,9	3,8	2,3	0,6	0,3	4,0
I 2008	0,7	0,8	3,5	18,6	36,6	19,3	8,3	4,5	2,7	0,8	0,4	3,9
II 2008	0,9	0,7	1,7	15,8	35,0	22,7	8,8	6,4	2,5	1,2	0,4	4,0
III 2008	0,8	0,7	1,7	15,1	34,0	23,1	10,2	5,8	2,9	1,2	0,4	4,1
IV 2008	0,3	0,4	1,4	14,5	30,4	26,6	11,9	5,6	3,3	1,0	0,3	4,4
Doorstromers 2006												
I 2007	0,7	0,8	10	25,7	39,2	12,3	6,1	1,4	1,0	0,4	0,2	1,8
II 2007	0,9	0,9	7,1	25,8	38,0	14,7	6,6	1,8	1,2	0,8	0,2	1,9
III 2007	1,2	0,8	5,1	23,2	39,0	16,2	6,7	2,8	1,2	0,7	0,3	2,6
IV 2007	0,8	1,2	5,7	23,5	39,3	14,7	6,7	3,0	1,1	0,5	0,4	3,2
I 2008	0,8	0,8	3,0	20,6	40,7	18,0	7,8	3,6	1,5	0,3	0,3	2,7
II 2008	1,1	0,7	2,2	18,6	38,1	20,7	8,6	4,3	2,0	0,6	0,4	2,6
III 2008	1,0	0,7	1,7	17,0	37,0	21,3	10,4	4,4	2,3	0,7	0,3	3,5
IV 2008	0,5	0,5	1,6	14,6	36,2	24,6	9,3	5,2	2,7	0,8	0,2	3,6

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Voor de uitstroomjaren 2002 en 2004 zijn de doorstromers in de eerste kwartalen na uitstroom uit de WEP+-maatregel tewerkgesteld in een job met een gemiddeld voltijds dagloon tussen 60-70 euro per dag, met ongeveer de helft in 2002 en 30% in 2004. Tijdens de kwartalen na uitstroom neemt dit aandeel echter af. Dit gaat gepaard met een toename van de werknemers in een job met een hoger gemiddeld voltijds dagloon. Telkens ongeveer 30% van de werknemers is tewerkgesteld in een job met een gemiddeld voltijds dagloon van 70-80 en 80-90 euro, terwijl het aandeel werknemers in een job met een dagloon van 60-70 euro per dag afneemt tot minder dan 15%. In 2006 is het grootste aandeel doorstromers tewerkgesteld in een job waar het gemiddeld voltijds dagloon 70-80 euro bedraagt. Dit aandeel neemt lichtjes af doorheen de tijd, maar bedraagt in het laatste kwartaal van 2008 nog meer dan 35%, hetgeen hoger is dan de vorige uitstroomjaren. Algemeen kunnen we stellen dat er een stijging is van het gemiddeld voltijds dagloon gedurende de kwartalen na doorstroom naar werk uit WEP+.

3.2.2 Uitstroom naar inactiviteit

Onderstaande tabel geeft het aantal uitstromers weer dat inactief is, en degenen daarvan die een leefloon of financiële hulp ontvangen of arbeidsongeschikt zijn, in percentages.

Tabel 4.20 Uitstromers in inactiviteit met leefloon, financiële steun en/of arbeidsongeschiktheid, werknemers private sector, kwartaalcijfers, percentages

	Leefloon	Financiële steun	Arbeidsongeschikt	Andere	Aantal inactieven
Uitstromers 2002					
I 2003	24,7	4,2	40,0	31,1	425
II 2003	23,7	4,2	44,4	27,7	405
III 2003	20,6	3,5	44,9	31,0	403
IV 2003	22,2	3,9	44,3	29,6	415
I 2004	20,8	3,7	45,4	30,1	427
II 2004	20,4	3,2	46,4	30,0	407
III 2004	17,1	1,2	47,7	34,0	421
IV 2004	15,4	1,8	49,0	33,8	441
I 2005	14,2	0,9	44,9	40,0	423
II 2005	14,0	1,2	49,1	35,7	430
III 2005	12,1	0,7	50,8	36,4	447
IV 2005	10,4	1,1	54,0	34,5	450
I 2006	10,6	0,8	53,8	34,8	472
II 2006	11,0	0,4	55,2	33,4	453
III 2006	11,5	0,6	51,1	36,8	495
IV 2006	12,0	0,4	51,5	36,1	515
I 2007	9,9	0,2	55,4	34,5	523
II 2007	9,5	0,0	57,2	33,3	535
III 2007	9,1	0,0	56,7	34,2	527
IV 2007	8,6	0,0	58,2	33,2	533
I 2008	9,5	0,0	60,3	30,2	564
II 2008	8,5	0,0	62,9	28,6	577
III 2008	11,5	0,0	60,5	28,0	574
IV 2008	10,3	0,0	61,6	28,1	604
Uitstromers 2004					
I 2005	19,3	10,1	36,5	34,1	405
II 2005	17,3	8,8	40,1	33,8	387
III 2005	16,3	7,6	40,5	35,6	393
IV 2005	17,0	6,3	41,1	35,6	394
I 2006	16,5	5,3	40,4	37,8	413
II 2006	16,1	4,1	44,4	35,4	392
III 2006	16,9	4,2	42,9	36,0	408
IV 2006	16,5	4,0	46,1	33,4	401
I 2007	13,6	2,9	48,5	35,0	447
II 2007	12,3	2,6	50,2	34,9	422
III 2007	12,7	1,7	50,5	35,1	410
IV 2007	11,8	0,9	51,4	35,9	440
I 2008	10,7	0,5	50,0	38,8	446
II 2008	9,9	0,9	54,5	34,7	435
III 2008	11,8	0,5	53,7	34,0	441
IV 2008	10,0	1,1	56,3	32,6	451

Uitstromers 2006

I 2007	13,8	8,2	41,3	36,7	426
II 2007	12,0	6,4	43,9	37,7	374
III 2007	10,8	4,6	47,7	36,9	390
IV 2007	11,2	3,5	51,6	33,7	403
I 2008	10,7	4,4	46,7	38,2	430
II 2008	9,6	3,5	50,1	36,8	405
III 2008	10,9	2,7	49,5	36,9	402
IV 2008	8,2	2,3	52,9	36,6	429

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Ook hier maken werknemers die arbeidsongeschikt zijn het grootste aandeel uit van de groep inactieven. Dit aandeel blijft bovendien stijgen tijdens de kwartalen na uitstroom. Voor de uitstromers van 2002 gaat het in de eerste kwartalen na uitstroom om ongeveer 45%, om nadien te stijgen tot meer dan de helft. In 2008 was meer dan 60% van het totale aantal inactieven arbeidsongeschikt. In 2004 zien we een gelijkaardige tendens, is het aandeel arbeidsongeschikten hier iets lager. Hier was 36,5% van het totale aantal werknemers in inactiviteit arbeidsongeschikt in het eerste kwartaal van 2005. In het laatste kwartaal van 2008 ging het om bijna 20% meer, met 56,3% arbeidsongeschikten. Overeenkomstig hiermee neemt het aandeel inactieven met een leefloon af gedurende de kwartalen na uitstroom. Voor de uitstromers van 2002 ging het om bijna een kwart in het eerste kwartaal van 2003, om te dalen tot 10% in het laatste kwartaal van 2008, 6 jaar later. Slechts een minderheid ontving financiële steun.

3.2.3 Doorstroom naar sociale economie

Onderstaande tabel geeft de doorstroom naar de sociale economie weer. Het gaat om doelgroepwerknemers die na een WEP+- tewerkstelling opnieuw in een van de drie bestudeerde werkvormen doorstroonden.

Tabel 4.21 Doorstroom naar sociale economie, 2002, 2004 en 2006, aantal werknemers, uit WEP+

	Invoeg	WEP+	SWP	Totaal
Doorstromers naar SE 2002 (N=3304)	6	22	79	107
Doorstromers naar SE 2004 (N=3104)	10	17	34	61
Doorstromers naar SE 2006 (N=3218)	7	0	20	27
Totaal	23	39	133	195

Bron: Data VSAWSE en eigen bewerkingen

195 van de in totaal 9.626 uitstromers, of 2% van de uitstromers, stroomde door naar een van de drie bestudeerde werkvormen. Voor de drie opeenvolgende uitstroomjaren gaat het om respectievelijk 5,2%, 2,6% en 1,1% van het totaal aantal werkenden. In 2002 stroomde het grootste aantal werknemers opnieuw in een sociale economie tewerkstelling in. Wat opvalt uit deze tabel, is het relatief grote aantal werknemers dat na een tewerkstelling in een werkervaringsbedrijf doorstroomt naar een sociale werkplaats. Het gaat om 133 van de 195 personen die doorstroonden naar de sociale economie. Uit een vorig evaluatieonderzoek van het nieuwe werkervaringsprogramma bleek dat doelgroepwerknemers na een tewerkstelling als wep-plusser

vaak doorstromen naar een sociale werkplaats, omdat een tewerkstelling op de reguliere arbeidsmarkt onhaalbaar is (De Cuyper et al., 2010).

4. Doorstroom vanuit sociale werkplaatsen

In deze paragraaf brengen we de doorstroom van doelgroepwerknemers uit een sociale werkplaats (SWP) in kaart. In een eerste deel beschrijven we de arbeidsmarktpositie van de uitstromers, in een tweede deel gaan we dieper in op de kenmerken van deze uitstroom. Tabel 4.24 toont de uitstroomers per jaar en per kwartaal.²⁶

Tabel 4.22 Uitstroom SWP, 2002, 2004 en 2006, per kwartaal, aantal werknemers

	Aantal werknemers
Uitstromers 2002 (N=369)	
I 2002	60
II 2002	91
III 2002	98
IV 2002	120
Uitstromers 2004 (N=507)	
I 2004	99
II 2004	171
III 2004	111
IV 2004	126
Uitstromers 2006 (N=633)	
I 2006	135
II 2006	141
III 2006	150
IV 2006	207
Totaal	1509

Bron: Data VSAWSE en eigen bewerkingen

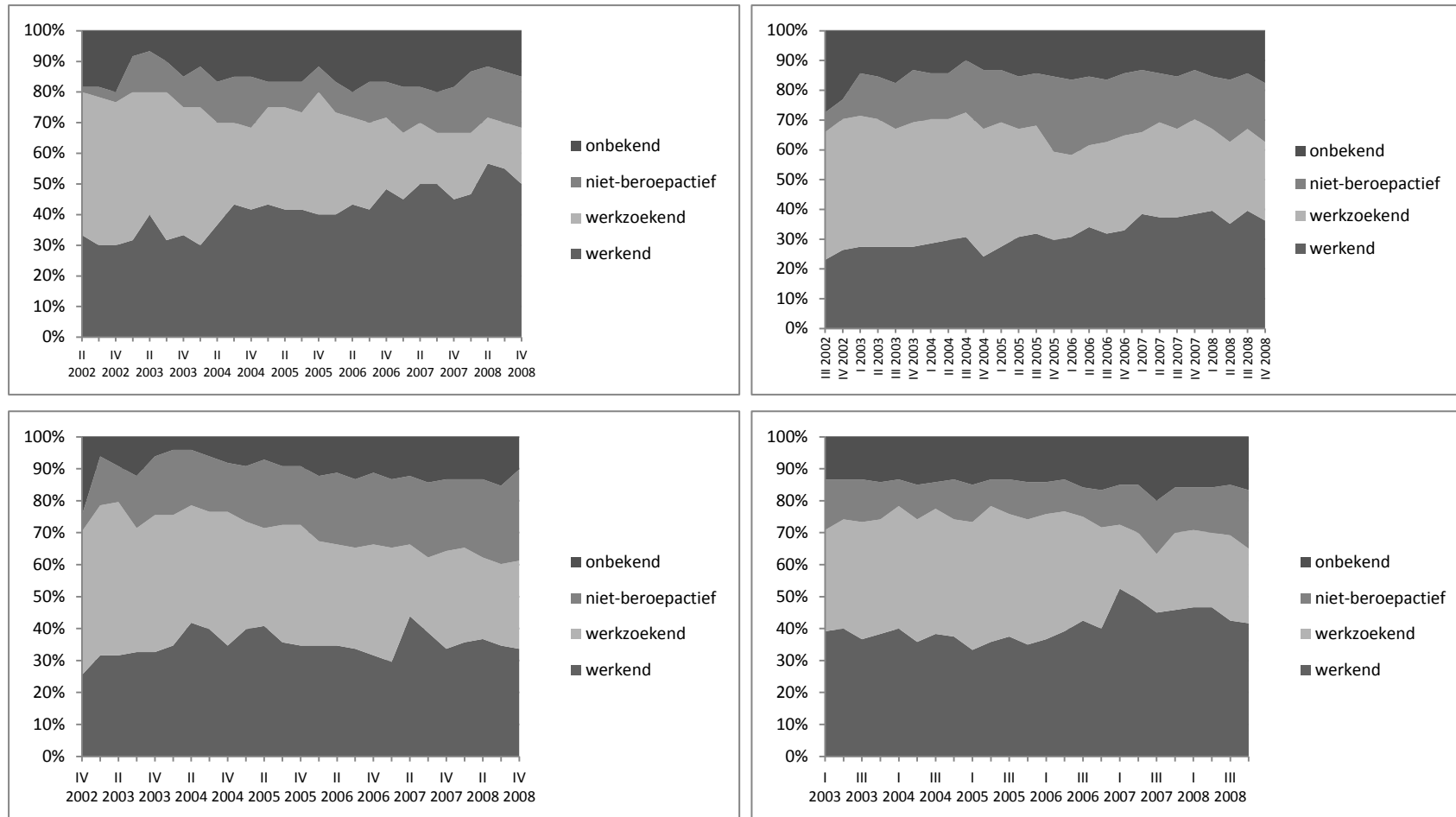
4.1 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie

4.1.1 Arbeidsmarktpositie uitstromers 2002

Onderstaande figuur toont de arbeidsmarktpositie van de uitstromers uit een sociale werkplaats in respectievelijk het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal van 2002, voor alle daaropvolgende kwartalen tot en met IV 2008.

²⁶ In periode 2004-2008 overleden 35 van de doelgroepwerknemers.

Figuur 4.11 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie, SWP 2002, per kwartaal, in percentages

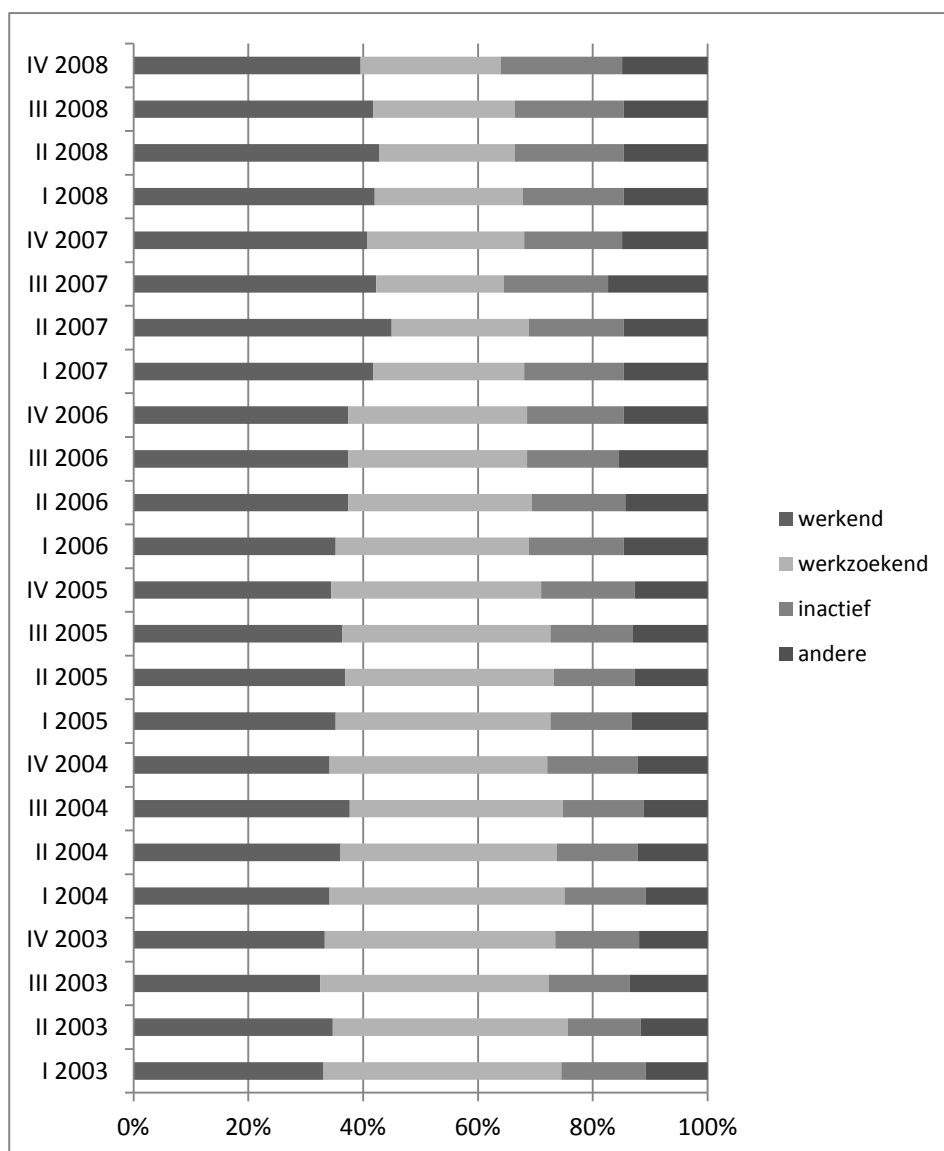
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

De doorstroom naar werk is beduidend hoger voor de uitstromers uit het vierde en eerste kwartaal van 2002 met respectievelijk 39,2% (N=120) en 33,3% (N=60) werkenden, dan voor de twee andere kwartalen (23,1% in II 2002 en 25,5% in III 2002). In het eerste kwartaal van 2002 neemt het aandeel werkenden trouwens ook sterk toe over de jaren heen. Over de periode van zes jaar gaat het om maar liefst 23,4% meer werkenden. Van de uitstromers uit het eerste kwartaal was meer dan de helft zes jaar na uitstroom uit de sociale werkplaats aan het werk. Voor het vierde kwartaal was de stijging minder sterk, hier was 42% van de totale groep uitstromers na zes jaar aan het werk. Voor de andere kwartalen gaat het om iets minder.

Ook wat de uitstroom naar werkloosheid betreft, zijn er verschillen tussen de uitstromers per kwartaal. In de eerste drie kwartalen van 2002 stroomt gemiddeld 45% uit naar werkloosheid, terwijl het in het laatste kwartaal van 2002 ging om 39%. De uitstroom naar werkloosheid is hiermee hoog, aangezien meer uitstromers in de werkloosheid belanden dan dat ze uitstromen naar werk. Doorheen de jaren is er echter een sterke dalende trend van het aantal werklozen, en dit vooral wat de uitstromers uit de eerste drie jaren van 2002 betreft. Voor het laatste kwartaal gaat het om een eerder beperkte daling van 8,7%. Zes jaar na uitstroom schommelt het aantal werklozen tussen de 18,3% en 27,6%. Ondanks het hoge niveau van werkloosheid vlak na de uitstroom, is het aandeel werklozen na uitstroom eind 2008 lager dan het aandeel werkenden. Het aandeel werknemers dat na uitstroom inactief wordt stijgt gedurende de jaren en bevindt zich eind 2008 op ongeveer hetzelfde niveau als het aantal werklozen.

Figuur 4.12 geeft een algemeen overzicht van de arbeidsmarktpositie van de uitstromers van 2002, vanaf het eerste kwartaal van 2003.

Figuur 4.12 Uitstroom naar richting, SWP 2002, in percentages

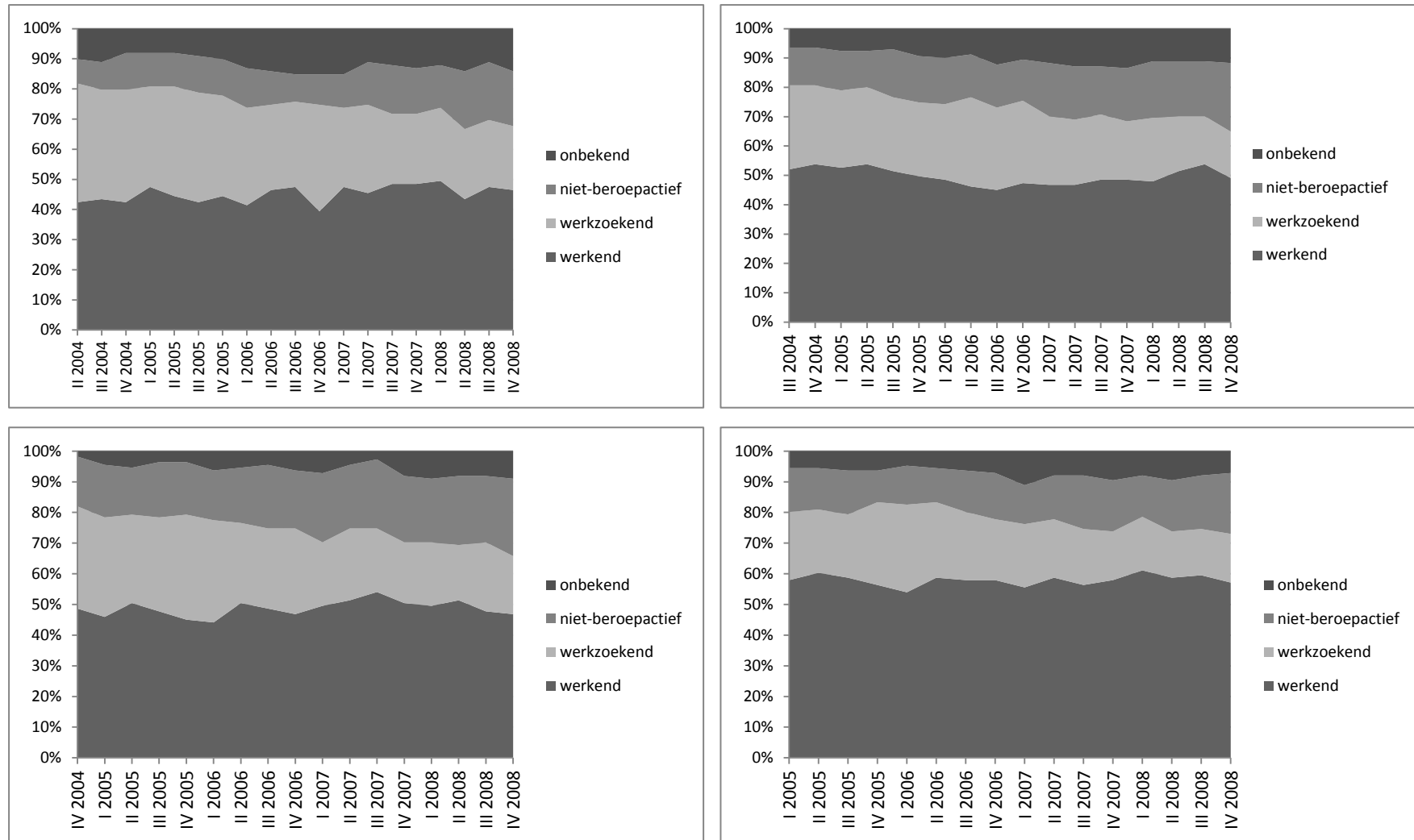
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Bovenstaande figuur illustreert een lichte toename van het aandeel werkenden, van ongeveer 30% tot een 40% eind 2008, al kent dit verloop enkele schommelingen. Er is een duidelijke afname van het aantal werklozen, dat zich tot en met het derde kwartaal van 2005 op een hoger niveau bevindt dan het aandeel werkenden, maar nadien afneemt. De groep uitstromers die inactief wordt neemt tijdens de verschillende jaren ook licht toe, om uiteindelijk te eindigen op een gelijkaardig niveau als de groep werklozen.

4.1.2 Arbeidsmarktpositie instromers 2004

Onderstaande figuur toont de arbeidsmarktpositie van de uitstromers uit een sociale werkplaats in respectievelijk het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal van 2004, voor alle daaropvolgende kwartalen tot en met IV 2008.

Figuur 4.13 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie, SWP 2004, per kwartaal, in percentages

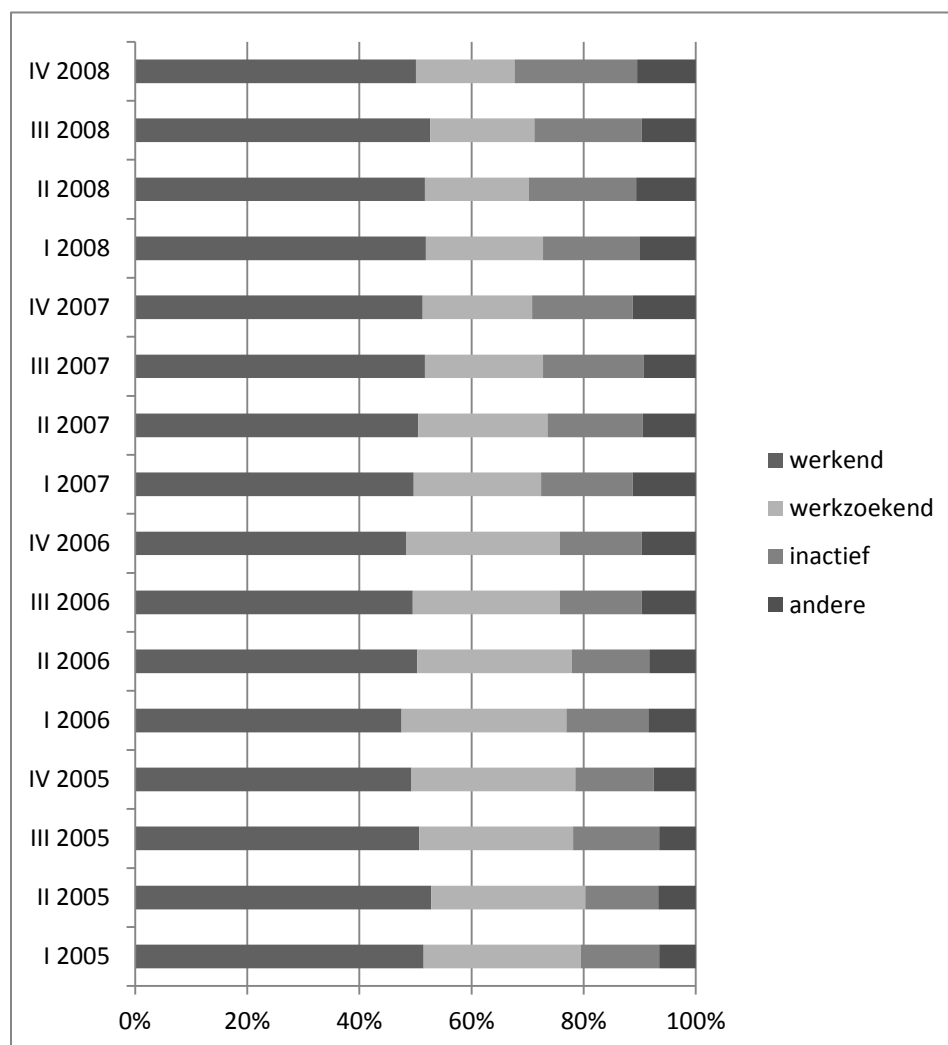
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Het aandeel personen dat doorstroomt naar werk (doorstromers), ligt in het eerste kwartaal na het uitstroomjaar 2004 veel hoger dan het jaar 2002. In het eerste, tweede en derde kwartaal van 2004 stroomde respectievelijk 42,4%, 52,1% en 48,6% van de totale groep uitstromers (381 personen) door naar werk. Voor het laatste kwartaal van 2004 ging het zelfs om 58% (N=126). Het aantal werkenden blijft gedurende de jaren echter constant of stijgt lichtjes, tegenover het sterk stijgend verloop in het uitstroomjaar 2002. Vier jaar na uitstroom is respectievelijk 47,5%, 53,8%, 46,8% en 59,5% aan het werk (tem III 2008). Gemiddeld gaat het om 52% werkenden, tegenover 43% in 2002.

Het aantal personen dat na uitstroom in de werkloosheid terechtkomt, is voor het uitstroomjaar 2004 lager dan in 2002. Gemiddeld gaat het om 30,8%, tegenover 41,5% in 2002. In tegenstelling tot het uitstroomjaar 2002 is de groep werklozen 1 kwartaal na uitstroom hier lager dan de groep werkenden. Bovendien daalt deze groep tijdens de jaren. Voor de verschillende kwartalen van 2004 is respectievelijk 22,2%, 16,4%, 22,5% en 15,1% werkloos in het derde kwartaal van 2008. Het aantal uitstromers dat inactief wordt stijgt tot slot licht doorheen de jaren, zodat in het derde kwartaal van 2008 respectievelijk 18,2%, 23,4%, 25,2% en 19,8% niet-beroepsactief is. Het aandeel uitstromers dat inactief wordt is hiermee iets hoger dan in het uitstroomjaar 2002.

Figuur 4.14 geeft een algemeen overzicht van de uitstroomrichting voor de uitstromers uit sociale werkplaatsen van 2004, vanaf het eerste kwartaal van 2005.

Figuur 4.14 Uitstroom naar richting, SWP 2004, in percentages

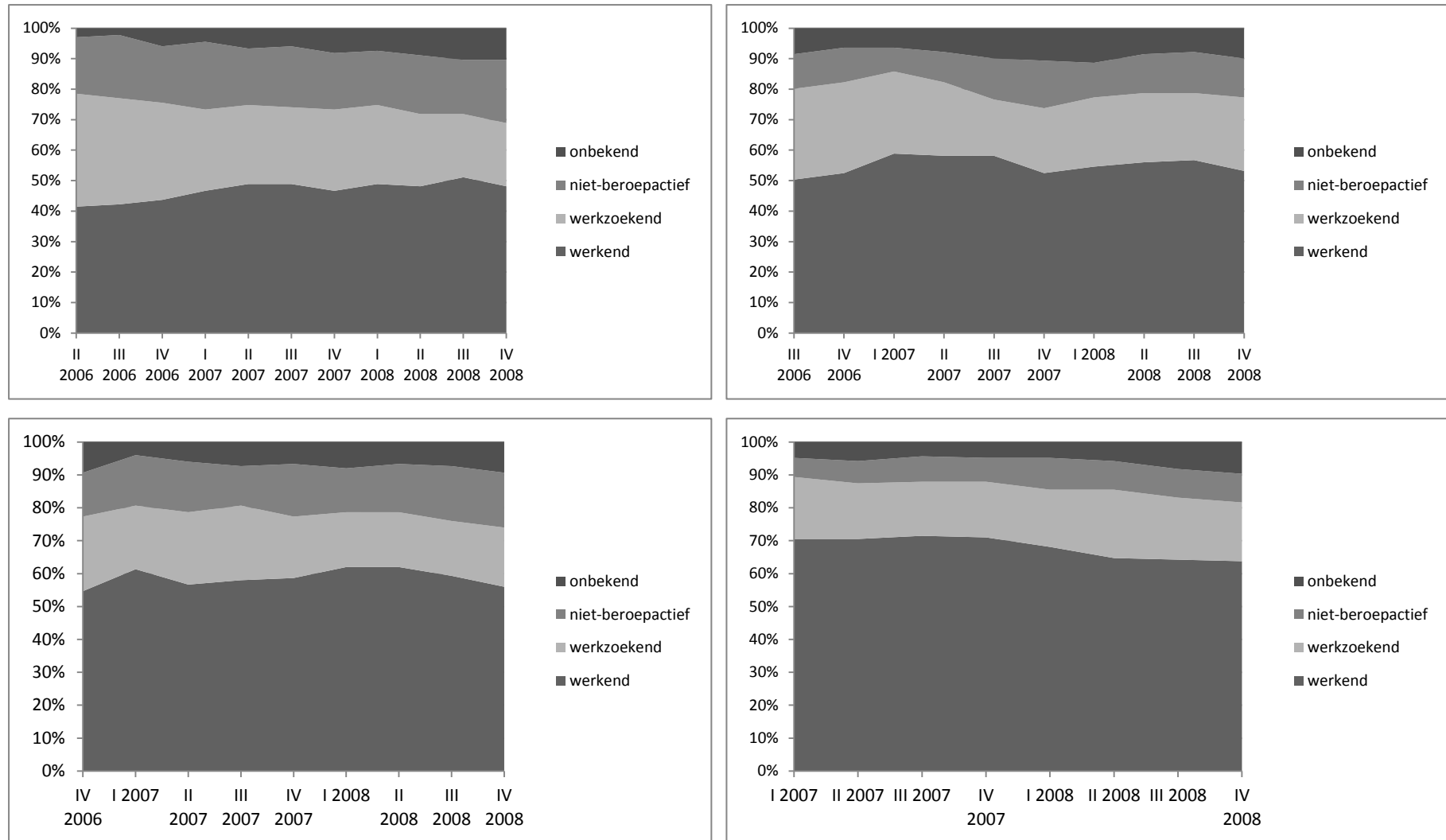
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Deze figuur laat duidelijk zien dat het aandeel personen dat doorstroomt naar werk lichtjes schommelt en eerder constant blijft over de jaren heen. Ongeveer de helft van de groep uitstromers is aan het werk. De groep werklozen daalt duidelijk gedurende de jaren, van I 2005 tot en met III 2008 gaat het over een daling van ongeveer 10%. De groep die na uitstroom inactief wordt neemt tot slot ook licht toe doorheen de jaren, van gemiddeld 14% in het eerste kwartaal van 2005 tot 21,9% in het vierde kwartaal van 2008.

4.1.3 Arbeidsmarktpositie uitstromers 2006

Figuur 4.15 toont de arbeidsmarktpositie van de uitstromers uit een sociale werkplaats in respectievelijk het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal van 2006, voor alle daaropvolgende kwartalen tot en met IV 2008.

Figuur 4.15 Uitstroom naar arbeidsmarktpositie, SWP 2006, per kwartaal, in percentages

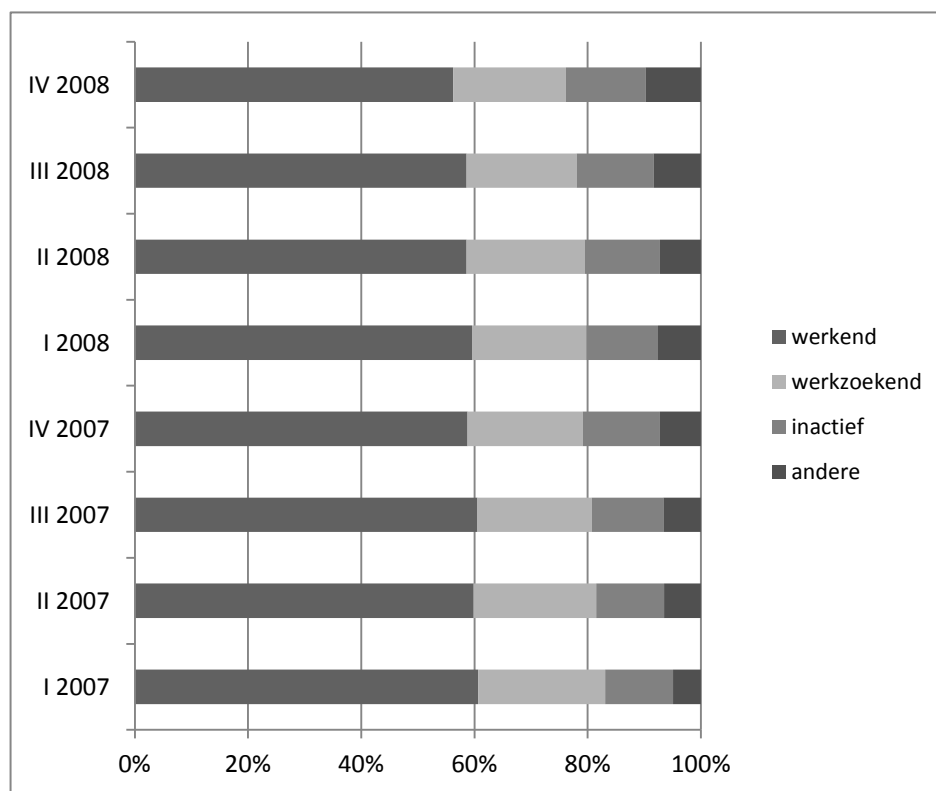
Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Het aandeel personen dat doorstroomt naar werk in 2006 bevindt zich ongeveer op hetzelfde niveau als in het uitstroomjaar 2004, met uitzondering van de groep die uitstroomt in het vierde kwartaal van 2006 (N=207) waarbij maar liefst 70,5% doorstroomt naar werk. Voor de andere kwartalen is ongeveer de helft van de uitstromers aan het werk in het eerste kwartaal na uitstroom. Met uitzondering van het laatste kwartaal, neemt het aantal werkenden gedurende de jaren lichtjes toe. Voor de verschillende kwartalen van uitstroom gaat het respectievelijk om een stijging van 10%, 6% en 5% (tot III 2008). Voor het laatste kwartaal van 2006 neemt de groep werkenden echter af in aantal. Dit maakt dat in het derde kwartaal van 2008 respectievelijk 51,1%, 56,7%, 59,3% en 64,2% uitstromers aan het werk was. Na twee jaar zijn hiermee meer personen aan het werk dan in de vorige uitstroomjaren.

Het aandeel werklozen is hier ook lager dan in de uitstroomjaren 2002 en 2004, met gemiddeld 27% personen die het kwartaal na uitstroom werkloos zijn (tegenover 30,7% in 2004 en 41,5% in 2002). Dit aandeel daalt lichtjes over de verschillende jaren heen, waardoor het aandeel werklozen eind 2008 ongeveer hetzelfde is dan voor het uitstroomjaar 2004, met respectievelijk 20,7%, 21,9%, 16,7% en 18,8% werklozen. Net zoals de vorige uitstroomjaren neemt ook hier het aantal personen dat niet-beroepsactief is toe gedurende de jaren. Eind 2008 is het aandeel personen dat niet-beroepsactief is kleiner dan voor het uitstroomjaar 2004.

Figuur 4.16 geeft een algemeen overzicht van de uitstroomrichting voor de uitstromers uit sociale werkplaatsen van 2006, vanaf het eerste kwartaal van 2007.

Figuur 4.16 Uitstroom naar richting, SWP 2006, in percentages

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Uit bovenstaande figuur blijkt dat er gemiddeld gezien een dalende trend is voor de groep die in 2006 doorstroomt naar werk doorheen de jaren. In het eerste kwartaal van 2007 was gemiddeld 60,7% aan het werk, in het derde kwartaal van 2008 is dit nog 58,6%. Een verklaring hiervoor is de hoge doorstroom naar werk in vierde kwartaal van 2006, waarbij het aantal werkenden in de jaren nadien afnam. De groep werklozen neemt eveneens lichtjes af, van 22,4% in I 2007 tot 19,4% in III 2008. Wat betreft de groep die niet-beroepsactief is, stijgt dit aantal licht over de jaren heen, van 12% in I 2007 tot 14,1% in IV 2008.

4.2 Kenmerken uitstroom

In een eerste paragraaf beschrijven we de kenmerken van de werknemers die uitstromen naar werk (doorstromers). In een tweede paragraaf splitsen we het aantal uitstromers naar inactiviteit uit naar leefloon, financiële steun en arbeidsongeschiktheid. In een laatste paragraaf beschrijven we tot slot kort de uitstroom naar de sociale economie.

4.2.1 Kenmerken van werk

We gaan achtereenvolgens na of men werkte als zelfstandige of werknemer in de publieke of private sector, met welk arbeidsstatuut men tewerkgesteld was (arbeider, bediende of ambtenaar), het arbeidsregime (voltijds, deeltijds, speciaal), of men tewerkgesteld is met een tewerkstellingsmaatregel (= gesubsidieerde tewerkstelling), het aantal verschillende werkgevers, het gemiddeld dagloon en het aantal VTE dagen men per jaar gewerkt heeft.²⁷

Werkenden naar statuut

Tabel 4.23 geeft het percentage uitstromers die werkten (doorstromers) en beschrijft verder of het ging om een tewerkstelling als zelfstandige of als werknemer in de publieke of private sector. Aangezien personen, achtereenvolgens of tegelijkertijd, verschillende jobs kunnen uitvoeren, kan het totaal van een kolom tot meer dan 100% sommen.

²⁷ Om data-technische redenen nemen we telkens 1 job per kwartaal mee.

Tabel 4.23 Aandeel werkenden naar statuut, uitstroom SWP, in percentages

N=1.509	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Uitstromers 2002 (N=371)						
Werkend (doorstromer)	54,2	51,5	50,7	53,1	57,7	54,7
Als zelfstandige	0,8	1,3	1,6	0,8	0,8	1,1
Als werknemer	53,4	50,4	49,3	52,6	57,7	54,2
In de private sector	51,5	47,4	47,1	50,1	54,7	52,6
In de publieke sector	3,5	4,1	3,2	3,8	3,8	3,2
Uitstromers 2004 (N=514)						
Werkend (doorstromer)			67,3	65,5	66,3	64,5
Als zelfstandige			0,2	0,0	0,6	1,4
Als werknemer			67,3	65,5	66,3	64,0
In de private sector			65,3	63,1	63,3	60,2
In de publieke sector			2,4	3,3	3,7	4,5
Uitstromers 2006 (N=624)						
Werkend (doorstromer)					75,6	72,0
Als zelfstandige					1,6	1,6
Als werknemer					75,5	71,6
In de private sector					73,4	70,0
In de publieke sector					2,8	2,8

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Doorheen de jaren na uitstroom was gemiddeld 53,6% van de uitstromers van 2002 aan het werk. Voor 2004 en 2006 was dit aandeel hoger met respectievelijk gemiddeld 65,6% en 73,7%. Het overgrote deel hiervan is tewerkgesteld als werknemer in de private sector. We stellen wel duidelijke verschillen vast tussen de drie uitstroomjaren: het aandeel doorstromers naar de private sector is in 2004 groter dan in 2002, en in 2006 groter dan voorgaande uitstroomjaren. Voor de uitstromers van 2006 gaat het gemiddeld om maar liefst 71,7%. Voor de doorstromers van 2002 stijgt het aandeel werkenden in de private sector gedurende de jaren na uitstroom uit de sociale werkplaats geleidelijk, voor de andere uitstroomjaren daalt dit aandeel. We zien hier duidelijk een kleiner aandeel doorstromers naar de publieke sector dan wat WEP+ betreft. Voor de drie uitstroomjaren gaat het respectievelijk gemiddeld om 3,6%, 3,5% en 2,8%. Een kleine minderheid ging na uitstroom aan het werk als zelfstandige.

Ook hier vinden we op basis van de databanken van RSZ, RSZPPO en RSVZ een hoger aandeel werkenden dan in de nomenclatuur.

Arbeidsstatuut werknemers private sector

Tabel 4.24 geeft het arbeidsstatuut weer van de werknemers die tewerkgesteld zijn in de private sector, per kwartaal.

Tabel 4.24 Arbeidsregime doorstromers naar private en publieke sector, uit SWP, in percentages, kwartaalcijfers

	Aantal doorstromers	% arbeider	% bediende
Uitstromers 2002			
I 2003	138	89,1	10,9
II 2003	142	85,2	14,8
III 2003	133	86,5	13,5
IV 2003	143	86,7	13,3
I 2004	133	85,7	14,3
II 2004	145	86,9	13,1
III 2004	141	87,9	12,1
IV 2004	137	87,6	12,4
I 2005	139	87,1	12,9
II 2005	142	88,0	12,0
III 2005	142	86,6	13,4
IV 2005	139	85,6	14,4
I 2006	142	85,9	14,1
II 2006	154	87,0	13,0
III 2006	150	88,7	11,3
IV 2006	158	88,6	11,4
I 2007	156	89,7	10,3
II 2007	177	90,4	9,6
III 2007	176	89,8	10,2
IV 2007	170	89,4	10,6
I 2008	171	88,3	11,7
II 2008	172	89,0	11,0
III 2008	160	88,1	11,9
IV 2008	155	87,7	12,3
Uitstromers 2004			
I 2005	284	93,0	7,0
II 2005	292	90,8	9,2
III 2005	277	90,3	9,7
IV 2005	272	90,4	9,6
I 2006	260	89,2	10,8
II 2006	275	89,1	10,9
III 2006	266	88,7	11,3
IV 2006	270	90,4	9,6
I 2007	271	87,8	12,2
II 2007	271	88,2	11,8
III 2007	274	86,9	13,1
IV 2007	276	87,0	13,0
I 2008	269	88,8	11,2
II 2008	265	89,1	10,9
III 2008	273	89,0	11,0
IV 2008	267	89,9	10,1
Uitstromers 2006			
I 2007	404	91,1	8,9
II 2007	413	89,6	10,4

III 2007	412	90,5	9,5
IV 2007	404	90,1	9,9
I 2008	404	90,1	9,9
II 2008	404	90,1	9,9
III 2008	395	89,9	10,1
IV 2008	378	89,9	10,1

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Het grootste aandeel personen dat doorstroomde naar een job in de private sector was daar tewerkgesteld als arbeider. Dit aandeel neemt wel lichtjes af gedurende de kwartalen na uitstroom. Voor het uitstroomjaar 2002 fluctueert het aandeel personen dat als bediende aan de slag gaat tussen de 9,6% en 14,8%. Voor 2004 en 2006 ligt het aandeel bedienden iets lager. In vergelijking met de doorstromers uit WEP+, gaan minder doorstromers uit een sociale werkplaats aan de slag als bediende. In dit opzicht zijn de cijfers voor de sociale werkplaatsen vergelijkbaar met deze van de invoegmaatregel.

Arbeidsregime (totaal aantal werknemers)

Tabel 4.25 geeft het aandeel werknemers in de private en publieke sector weer dat tewerkgesteld is met een voltijdse, halftijdse of speciale tewerkstelling (seizoensarbeid, ploegenstelsel).

Tabel 4.25 Arbeidsregime doorstromers naar private en publieke sector, uit SWP, in percentages, kwartaalcijfers

	Totaal aantal doorstromers	% voltijds	% deeltijds	% speciaal
Uitstromers 2002				
I 2003	143	47,6	32,2	20,3
II 2003	151	47,7	31,1	21,2
III 2003	140	47,1	34,3	18,6
IV 2003	152	44,7	38,8	16,4
I 2004	140	46,4	41,4	12,1
II 2004	155	50,3	38,1	11,6
III 2004	153	52,3	37,3	10,5
IV 2004	147	53,1	37,4	9,5
I 2005	147	49,0	40,8	10,2
II 2005	150	49,3	41,3	9,3
III 2005	153	52,3	35,9	11,8
IV 2005	148	50,0	36,5	13,5
I 2006	151	49,7	39,7	10,6
II 2006	161	47,2	34,8	18,0
III 2006	158	50,0	36,7	13,3
IV 2006	167	47,9	37,1	15,0
I 2007	167	46,7	42,5	10,8
II 2007	189	39,7	42,9	17,5
III 2007	187	39,6	46,0	14,4
IV 2007	182	43,4	43,4	13,2
I 2008	179	41,9	45,8	12,3
II 2008	182	44,5	44,5	11,0
III 2008	171	42,1	46,2	11,7
IV 2008	166	44,0	44,6	11,4
Uitstromers 2004				
I 2005	296	45,3	42,9	11,8
II 2005	305	46,2	41,6	12,1
III 2005	291	48,8	42,6	8,6
IV 2005	287	47,7	43,2	9,1
I 2006	275	46,5	46,2	7,3
II 2006	294	45,9	42,5	11,6
III 2006	283	45,2	44,2	10,6
IV 2006	287	47,0	42,2	10,8
I 2007	289	47,4	43,3	9,3
II 2007	290	47,2	41,4	11,4
III 2007	292	49,3	41,1	9,6
IV 2007	296	48,6	40,9	10,5
I 2008	293	51,2	41,0	7,8
II 2008	289	50,2	40,1	9,7
III 2008	297	49,8	39,1	11,1
IV 2008	288	50,0	40,3	9,7
Uitstromers 2006				
I 2007	405	54,6	36,8	8,6
II 2007	416	54,1	35,1	10,8
III 2007	417	54,9	33,6	11,5

IV 2007	406	55,2	33,3	11,6
I 2008	406	54,9	33,7	11,3
II 2008	405	54,1	34,1	11,9
III 2008	399	53,9	33,6	12,5
IV 2008	382	57,3	33,2	9,4

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Doorheen de drie uitstroomjaren zien we dat het grootste aandeel doorstromers aan de slag is in een voltijds arbeidsregime. Van de doorstromers uit 2002 is de meerderheid voltijds tewerkgesteld tot en met het laatste kwartaal van 2007. Daarna zijn er iets meer deeltijdse tewerkstellingen. Eind 2008 is 44% voltijds aan de slag en hetzelfde aandeel deeltijds aan het werk. In 2004 neemt het aandeel werknemers dat voltijds werkt, in tegenstelling tot het uitstroomjaar 2002, toe gedurende de tijd. Eind 2008 was de helft van de doorstromers uit 2004 voltijds aan het werk, tegenover 40% deeltijds. In 2006 is het aantal werknemers dat voltijds werkt zelfs nog hoger, met meer dan 50%. Er zijn iets minder deeltijds werkenden tegenover de andere uitstroomjaren, met iets meer dan 30%. In vergelijking met de invoegmaatregel en WEP+, komen beduidend meer doorstromers uit de sociale werkplaatsen in een voltijdse tewerkstelling terecht. Het aandeel werknemers dat in een speciaal arbeidsregime aan de slag was na uitstroom neemt voor de eerste twee uitstroomjaren af gedurende de tijd, al fluctueert dit aandeel nogal gedurende de kwartalen na uitstroom. Wat de doorstromers van 2006 betreft neemt het aantal werknemers in een speciaal arbeidsregime lichtjes toe doorheen de tijd.

Gesubsidieerde tewerkstelling werknemers private sector

Tabel 4.26 geeft het aantal personen weer dat doorstroomt naar een tewerkstellingsmaatregel in de private sector. Het gaat om GESCO, active, SINE en DAC/PRIME. De tabel toont daarnaast de verhouding van het aantal personen met een tewerkstellingsmaatregel op het totale aantal doorstromers naar de private sector.

Tabel 4.26 Aandeel doorstromers met tewerkstellingsmaatregel, private sector, uit SWP, kwartaalcijfers

Jaar-kwartaal	Aantal doorstromers met speciale	
	tewerkstellingsmaatregel	% van aantal doorstromers
Uitstromers 2002		
I 2003	37	26,6
II 2003	38	26,6
III 2003	32	23,9
IV 2003	35	24,6
I 2004	35	25,9
II 2004	40	27,4
III 2004	38	26,6
IV 2004	39	28,1
I 2005	41	29,1
II 2005	44	31,2
III 2005	45	31,3
IV 2005	38	27,0
I 2006	36	25,0
II 2006	36	23,1
III 2006	42	27,8
IV 2006	43	27,0
I 2007	49	31,0
II 2007	46	25,7
III 2007	43	24,2
IV 2007	47	27,3
I 2008	44	25,4
II 2008	43	24,7
III 2008	45	27,8
IV 2008	46	29,3
Uitstromers 2004		
I 2005	146	50,3
II 2005	150	51,0
III 2005	144	50,9
IV 2005	151	54,1
I 2006	139	52,3
II 2006	137	48,6
III 2006	134	49,8
IV 2006	133	48,4
I 2007	146	52,5
II 2007	131	47,5
III 2007	129	46,4
IV 2007	133	47,2
I 2008	125	45,5
II 2008	126	46,5
III 2008	125	45,0
IV 2008	121	44,5
Uitstromers 2006		
I 2007	214	54,2
II 2007	214	53,0

III 2007	214	53,0
IV 2007	209	52,8
I 2008	190	48,0
II 2008	200	50,6
III 2008	196	50,5
IV 2008	191	51,5

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Voor het uitstroomjaar 2002 neemt het aandeel personen dat doorstroomt naar gesubsidieerde tewerkstelling lichtjes toe tijdens de kwartalen na uitstroom, voor de andere uitstroomjaren zien we het omgekeerde. Wat opvalt, is dat een kleiner aandeel personen in 2002 doorstroomde naar een gesubsidieerde tewerkstelling dan in de andere uitstroomjaren. Voor 2002 fluctueert dit aandeel tussen de 23,1% en 31,3. In 2004 en 2006 lag dit aandeel beduidend hoger, met telkens de helft van het totale aantal doorstromers. We stellen vast dat relatief gezien meer doorstromers uit een sociale werkplaats in een gesubsidieerde tewerkstelling terecht komen dan het geval is voor de invoegmaatregel, althans wat de uitstroomjaren 2004 en 2006 betreft.

Verschillende werkgevers per jaar

Tabel 4.27 geeft voor de werknemers het aantal verschillende werkgevers per jaar weer. Aangezien we opnieuw 1 job per kwartaal meenemen, kan het maximaal aantal werkgevers per jaar maximaal 4 bedragen.

Tabel 4.27 Aantal werkgevers per jaar, private sector, doorstromers SWP, in percentages

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Doorstromers 2002						
1 werkgever	78,9	82,9	82,8	80,5	81,2	79,9
2 werkgevers	16,3	12,6	13,8	13,5	12,4	14,9
3 werkgevers	3,7	3,4	3,4	4,9	5,4	4,6
4 werkgevers	1,1	1,1	0,0	1,1	1,0	0,5
Doorstromers 2004						
1 werkgever			87,0	85,3	82,2	81,6
2 werkgevers			10,9	10,9	14,3	13,4
3 werkgevers			1,2	3,8	2,2	4,3
4 werkgevers			0,9	0,0	1,2	0,7
Doorstromers 2006						
1 werkgever					83,2	84,5
2 werkgevers					12,5	10,8
3 werkgevers					3,9	3,8
4 werkgevers					0,4	0,9

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Voor alle uitstroomjaren lijkt ongeveer hetzelfde aandeel doorstromers bij dezelfde werkgever te blijven, al is dit aandeel iets groter voor de uitstromers van 2004 en 2006 dan bij deze van 2002. Gemiddeld veranderde 14% van de doorstromers van 2002 1 keer van werkgever in de jaren na uitstroom uit de sociale werkplaats, voor de andere uitstroomjaren is dit respectievelijk gemiddeld 12% en 11,6%. Ook het aandeel doorstromers dat bij drie verschillende werkgevers tewerkgesteld was gedurende 1 jaar is hoger voor het eerste uitstroomjaar.

Gemiddeld voltijds dagloon (totaal aantal werknemers)

Tabel 4.28 geeft voor de verschillende doorstromers naar de publieke en private sector het gemiddeld voltijds dagloon weer.

Tabel 4.28 Gemiddeld voltijds dagloon (in euro), doorstromers naar private en publieke sector, uit SWP, kwartaalcijfers, percentages

	<40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100	100-110	110-125	125-150	>150	onbekend
Doorstromers 2002												
I2003	2,1	0,0	38,5	33,0	17,5	2,1	2,1	0,1	0,1	0,0	0,0	3,5
II 2003	1,3	0,0	37,1	33,1	20,0	4,0	2,0	1,3	0,0	0,0	0,0	1,3
III 2003	2,1	1,4	35,0	35,7	15,0	5,0	3,6	0,7	0,7	0,0	0,0	0,7
IV 2003	2,0	0,0	31,6	33,5	21,1	4,6	2,0	0,7	0,7	0,7	0,6	2,6
I 2004	1,0	1,4	36,4	33,6	16,4	7,1	1,4	1,4	0,0	0,0	0,0	1,4
II 2004	3,2	1,3	34,2	33,5	14,2	5,2	3,2	1,3	0,0	0,0	0,0	3,9
III 2004	2,6	0,0	34,6	32,7	14,4	9,1	2,0	1,3	0,7	0,0	0,0	2,6
IV 2004	1,4	0,0	28,6	38,1	14,3	8,8	4,1	1,4	0,7	0,0	0,0	2,7
I 2005	1,4	0,7	27,2	36,1	15,6	7,5	3,4	2,7	0,7	0,0	0,0	4,7
II 2005	2,0	0,0	32,0	31,3	15,3	8,7	2,7	2,7	0,7	0,0	0,0	4,7
III 2005	1,3	1,3	26,8	33,3	17,0	9,2	3,3	4,6	0,0	0,0	0,0	3,3
IV 2005	0,7	0,0	21,6	36,5	19,6	10,8	3,4	1,3	2,0	0,0	0,0	4,1
I 2006	1,3	0,0	22,5	35,8	21,2	8,0	5,3	1,3	0,7	0,0	0,0	4,0
II 2006	1,9	1,9	17,4	37,9	17,4	10,5	4,3	1,9	1,9	0,6	0,0	4,3
III 2006	2,5	1,3	21,5	31,6	17,7	11,4	5,7	0,6	3,2	0,0	0,0	4,4
IV 2006	1,2	0,6	9,0	42,0	22,7	9,0	4,2	2,4	3,6	0,6	0,0	4,8
I 2007	1,2	0,6	8,4	36,5	26,3	9,6	4,7	3,6	3,6	0,6	0,0	4,8
II 2007	2,6	1,1	3,7	39,2	28,0	9,0	6,3	0,5	3,2	1,1	0,0	5,3
III 2007	1,1	0,0	4,3	42,8	22,0	14,0	3,2	1,6	2,1	2,1	0,0	7,0
IV 2007	1,1	0,5	3,3	40,1	27,5	9,9	6,6	2,7	2,2	1,1	0,0	5,0
I 2008	0,6	1,1	3,3	35,7	27,4	11,7	5,6	2,8	2,8	0,6	0,6	7,8
II 2008	0,0	0,0	2,7	34,6	32,0	10,4	3,8	3,8	2,7	1,6	0,5	7,7
III 2008	0,0	0,6	2,3	34	31,6	12,3	4,7	3,0	2,3	2,3	0,0	7,0
IV 2008	0,0	0,6	2,4	30,7	26,5	14,5	9,0	2,4	4,2	1,8	0,6	7,2
Doorstromers 2004												
I 2005	2,4	1,7	37	41,2	7,8	2,7	3,0	1,3	0,3	0,0	0,0	2,4
II 2005	1,0	1,0	36,4	40,3	10,8	2,3	1,6	1,3	0,3	0,3	0,3	4,0
III 2005	1,0	0,7	36,1	40,5	11	2,1	2,7	0,7	0,7	0,0	0,0	4,5

IV 2005	1,1	1,1	32,7	42,2	9,7	3,5	3,1	1,1	0,7	0,0	0,0	4,9
I 2006	0,7	0,0	26,9	46,2	13,5	2,9	3,3	1,1	0,0	0,0	0,0	5,5
II 2006	1,4	0,3	23,8	40,8	18,7	3,1	4,4	1,4	0,3	0,0	0,0	5,4
III 2006	1,8	0,0	24,4	43,1	17,0	2,5	3,2	2,1	0,7	0,0	0,0	5,3
IV 2006	1,4	0,0	10,4	57,5	16,4	3,8	3,1	2,1	0,4	0,4	0,4	4,2
I 2007	0,3	0,3	8,3	53,6	24,6	3,1	3,5	2,4	0,4	0,0	0,0	3,1
II 2007	0,7	0,0	7,2	54,5	23,8	4,5	2,7	1,4	1,4	0,3	0,0	3,5
III 2007	0,3	0,7	4,1	56,2	23,0	3,8	3,8	2,1	1,0	0,7	0,7	3,7
IV 2007	0,3	0,0	4,7	56,1	22,0	5,1	3,0	3,4	0,7	0,3	0,0	4,4
I 2008	0,3	0,7	4,1	55,6	20,8	7,8	3,7	1,7	1	0,3	0,3	3,4
II 2008	0,3	0,3	1,4	52,6	22,8	9,0	4,5	0,7	1,4	0,7	0,0	6,2
III 2008	1,1	0,7	2,0	49,8	22,2	8,7	3,4	2,7	1,7	0,7	0,0	7,1
IV 2008	0,7	0,3	2,4	44,4	23,3	12,2	4,8	1,7	1,4	1,0	0,0	7,6
Doorstromers 2006												
I 2007	0,5	0,0	15	54,6	14,3	6,0	5,4	1,5	0,2	0,2	0,2	2,5
II 2007	1,0	0,7	7,5	57,2	16,1	6,2	5,1	1,7	0,7	0,2	0,2	3,4
III 2007	1,0	0,7	6,7	54,2	18,0	6,5	4,1	2,2	1,0	0,5	0,0	5,0
IV 2007	0,7	0,0	7,1	57,6	15,0	6,4	5,0	1,2	1,0	0,5	0,2	5,2
I 2008	0,2	0,5	2,0	56,4	19,0	11,3	3,2	2,7	0,7	0	0,0	3,9
II 2008	0,7	0,2	1,7	54,1	22,0	9,4	4,7	2,3	1,0	0,0	0,0	3,5
III 2008	0,5	0,2	1,2	47,1	24,5	10,8	7,0	2,3	1,2	0,5	0,0	4,5
IV 2008	0,3	0,3	1,0	44,7	25,0	11,5	4,4	3,6	1,3	0,8	0,5	6,5

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

In de eerste kwartalen na uitstroom verdienen de meeste doorstromers uit 2002 een gemiddeld voltijds dagloon tussen 50-60 euro per dag (het betreft bijna 40% van alle doorstromers). Dit aandeel neemt echter in grote mate af, tot er eind 2008 nog slechts 2,4% werknemers in een job met dit dagloon tewerkgesteld waren. Ongeveer 30% werkte in een job met een gemiddeld voltijds dagloon van 60-70 euro. Dit aandeel fluctueert sterk gedurende de tijd. De eerste kwartalen na uitstroom verdiende 17% een gemiddeld voltijds dagloon van 70-80 euro, dit aandeel nam toe tot 26,5% eind 2008. In de uitstroomjaren daarna zien we eveneens een stijging van het gemiddeld voltijds dagloon doorheen de tijd. De grootste groep doorstromers is hier tewerkgesteld in een job met een gemiddeld voltijds dagloon van 60-70 euro (41% in 2002, 54,6% in 2006) in de eerste kwartalen na uitstroom. Het aandeel werknemers dat zich in de categorie 70-80 euro per dag bevindt stijgt doorheen de tijd tot uiteindelijk ongeveer een kwart. Ook hier zien we een stijging van het gemiddeld voltijds dagloon doorheen de tijd, al liggen de gemiddelde lonen voor de doorstromers uit de sociale werkplaatsen wel iets lager dan voor de personen die doorstroonden na een invoegmaatregel en WEP+.

4.2.2 Uitstroom naar inactiviteit

Onderstaande tabel geeft het aantal uitstromers weer dat inactief is, en degenen daarvan die een leefloon of financiële hup ontvangen of arbeidsongeschikt zijn.

Tabel 4.29 Uitstromers uit SWP in inactiviteit met leefloon, financiële steun en/of arbeidsongeschiktheid, werknemers private sector, kwartaalcijfers, absolute aantallen en percentages

	Leefloon	Financiële steun	Arbeidsongeschikt	Andere	Aantal inactieven
Uitstromers 2002					
I 2003	19	1	15	20	55
II 2003	14	2	13	18	47
III 2003	18	1	12	21	52
IV 2003	16	1	15	22	54
I 2004	14	1	17	20	52
II 2004	11	1	14	26	52
III 2004	9	0	16	27	52
IV 2004	8	0	24	26	58
I 2005	4	0	24	24	52
II 2005	4	0	24	24	52
III 2005	4	0	24	25	53
IV 2005	4	1	32	23	60
I 2006	5	0	30	26	61
II 2006	5	0	32	23	60
III 2006	9	0	29	21	59
IV 2006	11	0	28	23	62
I 2007	9	0	31	24	64
II 2007	8	0	33	20	61
III 2007	13	0	34	20	67
IV 2007	13	0	31	19	63
I 2008	7	0	34	24	65
II 2008	6	1	41	22	70
III 2008	5	1	43	21	70
IV 2008	7	1	46	24	78
Uitstromers 2004					
I 2005	16	2	32	22	72
II 2005	13	2	30	22	67
III 2005	13	2	36	27	78
IV 2005	11	2	35	23	71
I 2006	15	2	33	24	74
II 2006	11	2	36	21	70
III 2006	15	2	34	23	74
IV 2006	13	2	36	23	74
I 2007	11	2	42	28	83
II 2007	14	2	46	24	86
III 2007	15	1	46	29	91
IV 2007	19	1	45	26	91
I 2008	17	1	46	23	87
II 2008	17	0	54	26	97
III 2008	14	0	55	28	97

²⁸ Gezien de kleine aantallen, geven we hier enkel de absolute cijfer en niet de percentages.

IV 2008	19	2	59	31	111
Uitstromers 2006					
I 2007	9	3	34	30	76
II 2007	5	3	38	30	76
III 2007	8	1	41	30	80
IV 2007	9	1	46	30	86
I 2008	8	1	38	33	80
II 2008	7	0	47	30	84
III 2008	10	0	46	30	86
IV 2008	9	0	48	32	89

Bron: KSZ DWH AM&SB, data VSAWSE en eigen bewerkingen

Een eerste vaststelling is dat het aandeel inactieven toeneemt doorheen de kwartalen na uitstroom. Werknemers die arbeidsongeschikt zijn maken bovendien het grootste aandeel uit van de groep inactieven, behalve wat de eerste vier kwartalen na uitstroom voor de uitstromers van 2002 betreft. Dit aandeel neemt ook toe tijdens de kwartalen na uitstroom. Voor de uitstromers van 2002 gaat het in de eerste kwartalen na uitstroom om ongeveer 30%, om nadien te stijgen tot bijna 60%. In 2004 zien we een gelijkaardige tendens, al is het aandeel arbeidsongeschikten hier iets lager. Hier was 44,4% van het totale aantal werknemers in inactiviteit arbeidsongeschikt in het eerste kwartaal van 2005. In het laatste kwartaal van 2008 ging het om 53,2% arbeidsongeschikten. Voor 2006 zien we iets gelijkaardig, met 44,7% arbeidsongeschikten in het eerste kwartaal van 2007 en 53,9% in het laatste kwartaal van 2008. Opvallend is de sterke fluctuatie bij de leefloners, vooral wat het uitstroomjaar 2002 betreft. Dit aandeel neemt de eerste kwartalen sterk af, om in het 3de kwartaal van 2006 opnieuw te stijgen en in 2008 opnieuw af te nemen. Slechts een minderheid ontving financiële steun.

4.2.3 Doorstroom naar sociale economie

Onderstaande tabel geeft de doorstroom naar de sociale economie weer. Het gaat om doelgroepwerknemers die na een tewerkstelling als doelgroepwerknemer in een sociale werkplaats opnieuw in een van de drie bestudeerde werkvormen doorstroomden.

Tabel 4.30 Doorstroom naar sociale economie, 2002, 2004 en 2006, aantal werknemers, uit SWP

	Invoeg	WEP+	SWP	Totaal
Doorstromers naar SE 2002 (N=369)	2	9	27	38
Doorstromers naar SE 2004 (N=507)	0	0	47	47
Doorstromers naar SE 2006 (N=633)	0	0	9	9
Totaal	2	9	83	94

Bron: Data VSAWSE en eigen bewerkingen

94 van de 1.509 uitstromers, of 6,2%, stroomde opnieuw in een van de drie bestudeerde werkvormen in. Het gaat om een klein aandeel, maar het is toch beduidend hoger dan wat de uitstromers uit de invoegmaatregel en WEP+ betreft. Hier ging het respectievelijk om 2,6% en 2% van alle uitstromers. Als we het aandeel uitstromers dat opnieuw in een van de drie maatregelen instroomt afzetten tegenover het aantal werkenden, dan gaat het voor de drie opeenvolgende uitstroomjaren om respectievelijk 19%, 14% en 2% van het totaal aantal werkenden. De grote

meerderheid stroomt opnieuw in een sociale werkplaats in, het gaat om 83 van de 94 werknemers (of 88%).

HOOFDSTUK 5: CONCLUSIES

1. Profiel van de uitstromers

De analyse toont aan dat het profiel van de bestudeerde uitstromers overeenkomt met de doelgroepbepalingen. De groep uitstromers uit de sociale werkplaatsen lijkt het zwakste profiel te hebben, in termen van opleidingsniveau, arbeidsgeschiktheid en werkloosheidsduur. De uitstromende doelgroepwerknemers van de andere twee maatregelen zijn sterker en quasi gelijkaardig wat betreft deze kenmerken.

We stelden wel vast dat een groot aandeel van de uitstromers uit de invoegmaatregel het kwartaal voor instroom in de maatregel aan het werk was. Voor 2004 en 2006 gaat het om respectievelijk 45,5% (N=191) en 31,4% (N=615). Dit is een vreemde vaststelling, aangezien de doelgroepvoorwaarden stellen dat een invoegwerker minstens 6 (personen ouder dan 50 of arbeidsgehandicapten) of 12 maanden (personen jonger dan 50 jaar) werkzoekend moet zijn. Ook voor de sociale werkplaatsen vinden we dit terug, hier was 37,4%, 33,6% en 35,1% van respectievelijk de uitstromers in 2002, 2004 en 2006 aan het werk tijdens het kwartaal voor instroom. Het aandeel niet-beroepsactieven was bovendien zeer laag (gemiddeld 10%). Dit is nog frappanter, aangezien doelgroepwerknemers pas kunnen instromen in een sociale werkplaats na een ononderbroken periode van minstens vijf jaar inactiviteit. Een mogelijke verklaring hiervoor ligt in de gelijkgestelde periodes.

Wat de uitstromers uit de sociale werkplaatsen betreft, blijkt dat 42% van de uitstromers van 2002 minder dan 24 maanden werkloos was in het kwartaal voor instroom. Over de drie uitstroomjaren heen was evenwel 33-46% meer dan 36 maanden werkloos in het kwartaal voor instroom. Een verklaring hiervoor kan zijn dat instromers pas de dag voor indiensttreding ingeschreven moeten zijn bij VDAB, op voorwaarde dat ze al minstens vijf jaar ononderbroken inactief zijn, of in de gelijkgestelde periodes.

2. Kenmerken van uitstroom²⁹

2.1 Voortijdige uitstroom

Een opvallende bevinding is dat de grote meerderheid van de bestudeerde uitstromers uit de invoegmaatregel al na minder dan 1 jaar uit de maatregel stroomt. In 2004 was bijna 80% van de uitstromers (N=191) al na 9-12 maanden uitgestroomd. 1-4 maanden na instroom was zelfs al 60% uitgestroomd. In 2006 stroomde 33% (N= 615) al uit na 1-4 maanden, na 5-8 maanden was al meer dan de helft van de totale groep doelgroepwerknemers uitgestroomd. In 2004 stroomden slechts 4 personen uit na 48 maanden, in 2006 ging het om 9 personen, of respectievelijk 2,1% en 1,5% van de totale groep uitstromers. Dit is een opmerkelijke vaststelling, aangezien de periode waarin de doelgroepwerker recht heeft op een loonsubsidie vier jaar betreft.

²⁹ We wijzen nogmaals op het verschil tussen onze resultaten en de uitstroomcijfers van VDAB, hetgeen verklaard kan worden door de verschillende manieren van meten die gebruikt werden (voor deze cijfers: zie Beleidsbrief Sociale Economie 2011-2012).

2.2 Doorstroom naar werk

Uit de invoegmaatregel stroomt gemiddeld 84,1% van de bestudeerde uitstromers door naar een betaalde job. Dit ligt in de lijn der verwachtingen. Toch moeten ook vaststellen dat de meerderheid van de invoegwerknemers al uitstroomt na minder dan een jaar. Bijgevolg kunnen we de vraag stellen in welke mate de invoegtewerkstelling hier een effect heeft gehad.

Van de bestudeerde uitstromers uit WEP+ stroomt 60-80% door naar werk. Voor SWP bedraagt dit aandeel 54-74%. Met uitzondering van het uitstroomjaar 2006 stromen telkens ongeveer 10% meer uitstromers uit WEP+ door naar werk.

Ook vanuit de sociale werkplaatsen noteren we doorstroom: over de jaren heen bedraagt de doorstroom uit sociale werkplaatsen 61,1%. In zekere zin is dit verrassend, omdat de doelgroep beduidend zwakker is dan deze van de andere maatregelen (en bovendien te kampen heeft met een sociale, fysieke of psychische beperking) en uitstroom bovendien geen expliciete doelstelling is van de maatregel. De verschillen met de uitstroom uit WEP+ zijn doorheen de jaren ook eerder klein. In 2006 bedraagt het verschil slechts 5%.

We herinneren er hier nogmaals aan dat onze doorstroom-cijfers hoger liggen dan deze die VDAB bekomt op basis van de DIMONA-gegevens. Een eerste oorzaak voor het verschil is de verschillende kwaliteit van de data. DIMONA-gegevens zijn aangiftes van werkgevers, de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid daarentegen zijn betalingsgegevens. Een tweede oorzaak is gelegen in de verwerking van deze data. VDAB beschouwt een uitgestroomde doelgroepwerknemer als 'werkend' indien hij of zij op één bepaald meetmoment (namelijk zes maanden na het moment van uitstroom) in de DIMONA-databank als 'werkend' voorkomt. Dit terwijl wij in onze analyse rekening houden met verschillende meetmomenten na het moment van uitstroom.

2.3 Aard van het werk

Hoewel ook doelgroepwerknemers uit de sociale werkplaatsen doorstromen naar werk, blijkt het aandeel doorstromers dat vanuit deze werkvorm in een gesubsidieerde tewerkstelling terecht komt veel groter te zijn dan in de andere maatregelen. De doorstroom naar een gesubsidieerde tewerkstelling bedraagt voor de sociale werkplaatsen zo'n 50%, tegenover 25-30% van de uitstromers van WEP+ en 10-20% van de uitstromers uit de invoegmaatregel. De uitstromers uit de sociale werkplaatsen lijken wel iets standvastiger te zijn, aangezien ze, in vergelijking met de uitstromers uit de andere maatregel, vaker bij dezelfde werkgever blijven of minder van werkgever wisselen. Beperkte aantallen doorstromers stromen opnieuw in in een van de drie bestudeerde sociale inschakelingsmaatregelen. Dit aandeel ligt het hoogst bij de sociale werkplaatsen. Daar stroomt 6,2% opnieuw in in een sociale tewerkstellingsmaatregel, waarvan 88% opnieuw in de (een) sociale werkplaats. Ook vanuit WEP+-doorstromers is er instroom in sociale werkplaatsen. Van de doorstromers uit de invoegmaatregel die opnieuw instromen in de sociale economie (2,6%) komt de overgrote meerderheid opnieuw in een invoegmaatregel terecht. Toch komen ook hier 5 van de 22 doorstromer naar de sociale inschakelingseconomie in een sociale werkplaats terecht.

Uit de analyses blijkt dat meer doorstromers uit WEP+ en de invoegmaatregel tewerkgesteld zijn in een deeltijds regime. Voor WEP+ gaat het soms om 50-60% van de doorstromers. Meer dan de helft van de werknemers die uit een sociale werkplaats doorstromen, gaan vooral voltijds aan de slag. Ondanks het feit dat ze vaker meer voltijds werken, verdienen doorstromers uit de sociale

werkplaatsen gemiddeld echter minder dan de uitstromers uit WEP+ en de invoegmaatregel. Het gemiddeld dagloon voor deze eerste groep is lager, al stijgt dit wel over de kwartalen na uitstroom.

Naar arbeidsregime tot slot valt op dat de doorstromers uit WEP+ veel vaker dan de doorstromers uit de andere maatregelen in een statuut als bediende terecht komen. Het gaat om 20% tot een kwart bedienden voor WEP+, tegenover 10% of minder bedienden voor de invoegmaatregel en de sociale werkplaatsen.

BIBLIOGRAFIE

Besluit van de Vlaamse regering van 8 december 1998 ter uitvoering van het decreet van 14 juli 1998 inzake sociale werkplaatsen, BS 23/02/1999.

Besluit van de Vlaamse regering van 8 september 2000 houdende een impuls- en ondersteuningsprogramma van de meerwaardeneconomie, BS 28/11/2000.

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 betreffende werkervaring, BS 31/10/2008.

Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juni 1997 houdende harmonisering van diverse stelsels werkervaringsprojecten, BS 23/08/2005.

Booghmans, M. (2005), De loopbaan van een werkloze, *Over.Werk*, 2-3 2005, p. 62-66.

De Cuyper P., Jacobs L. en Van Opstal W. (2010), *Evaluatie van het nieuwe werkervaringsprogramma. Een analyse van de organisatie en financiële positie van de leerwerkbedrijven*, HIVA, Leuven, 164p.

De Mey R., Breda J. en Van Landeghem C. (2008), *Organisatie en ontwikkeling van de sociale economie. Onderzoeksdeel 1: ontstaan, geschiedenis en dynamiek van de sociale economie*, WSE Report, 5-2008, 135p.

Decreet van 14 juli 1998 inzake sociale werkplaatsen, BS 02/09/1998.

Departement Werk en Sociale Economie (2010), *Beleidsbarometer 2010. De Vlaamse Sociale Economie*, <http://www.werk.be>.

Deraedt E. & Van Opstal W. (2009a), Een monitor voor de sociale inschakelingseconomie in Vlaanderen. Methodologierapport. HIVA-KU LEUVEN/Steunpunt WSE, Leuven, 89p.

Deraedt E. & Van Opstal W. (2009b), *Een monitor voor de sociale inschakelingseconomie in Vlaanderen*. Steunpunt WSE, Leuven, 55 p.

Gijssels C. & Van den Broeck G. (2008), *Monitoringinstrument voor de sociale economie in Vlaanderen. Technisch voorrapport*, Steunpunt WSE, Leuven, 183.

Gijssels C. (2010), Sociale economie in Vlaanderen: een proeve van conceptualisering en afbakening, *Over.Werk*, jrg. 3/2010, p. 8-25.

Jacobs M. en Samoy E. (2010), De Vlaamse sociale inschakelingseconomie vandaag: een verhaal van groeien en hervormen, *Over.Werk*, jrg. 3/2010, p. 26-36.

Lauwereys L., Matheus N. & Nicaise I. (2000), *De sociale tewerkstelling in Vlaanderen: doelgroepenbereik, kwaliteit en doelmatigheid*, HIVA, Leuven, 262p.

Maree, M. & C. Gijssels m.m.v. Dujardin A. & G. Vandenbroeck (2007), *Inventaris van databanken ter voorbereiding van een meetpost meerwaardeneconomie*. Onderzoek in opdracht van het Staatssecretariaat voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie. Leuven: HIVA/CES.

Ministerieel besluit van 3 februari 2002 houdende bepaling van de invoegwerknemers, BS 26/03/2002.

Nicaise, I. (2001), Sociale inschakelingseconomie – sociale tewerkstelling, *Welzijnsgids*, afl. 30, p 57-78.

Raeymaeckers P. & Dierckx D. (2009) Op zoek naar duurzame activering. Een longitudinale analyse van activeringstrajecten in de Belgische OCMW's, *Over.Werk*, jrg. 2, 2010, p. 101-106.

Rubbrecht I., Matheus N., D'Addio A. & Nicaise I. (2005), *Sociale tewerkstelling in Vlaanderen: effecten en maatschappelijk rendement op lange termijn*, HIVA, Leuven, 244p.

Rubbrecht I. & Nicaise I. (2002), *Duurzame arbeidsmarktintegratie van zwakke werkzoekenden: eerste resultaten. Eindrapport*, HIVA, Leuven, 112p.

Samenwerkingsakkoord van 30 mei 2005 betreffende de meerwaardeneconomie.

Steunpunt Werk en Sociale Economie (2009), *Jaarplan & financieel plan 1/1/2010 – 31/12/2010*, <http://www.werk.be>.

Van den Bossche F. (2009), *Beleidsnota sociale economie 2009-2014*, 54p.

Van den Bossche F. (2010), *Beleidsbrief sociale economie 2010-2011*, Vlaams Parlement, 64p.

Van den Bossche F. (2011), *Beleidsbrief sociale economie 2011-2012*, 31p.

Van den Broeck, G. & Gijssels, C. (2008), *Monitoringinstrument voor de sociale economie in Vlaanderen. Technisch voorrapport*. HIVA-K.U.Leuven.

Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (2009), *Jaarverslag 2009*, <http://www.werk.be>

Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (2010), *Jaarverslag 2010*, <http://www.werk.be>.

Vos S., Struyven L. en Bollens J. (2000), *Werk, werkloos, werk: effectiviteit en kosten-batenanalyse van reïntegratieprojecten voor werkzoekenden. Eindrapport van de ex post-evaluatie van het Vlaamse ESF programma 1997-1999*, Leuven, HIVA, 192p.